

Monitorimi i Përdorimit të Sistemit të Prokurimit Elektronik

RAPORTI PËRFUNDIMTAR

Ky raport u realizua me mbështetjen e Popullit Amerikan përmes Programit Prag të Korporatës së Sfidës së Mijëvjeçarit për Shqipërinë II (MCCA2), i cili administrohet nga Agjencia e Shteteve të Bashkuara për Zhvillim Ndërkombëtar (USAID). *Dhoma Amerikane e Tregtisë në Shqipëri* mban përgjegjësi të plotë për brendinë e këtij raporti, i cili nuk përfaqëson detyrimisht pikëpamjet e Korporatës së Sfidës së Mijëvjeçarit, USAID-it, apo të qeverisë së Shteteve të Bashkuara.

Përgatitur nga Dhoma Amerikane e Tregtisë në Shqipëri

Përgatitur për Programin Prag të Korporatës së Sfidës së Mijëvjeçarit për Shqipërinë II

Shtator 2010

Përmbajtja

Lista e tabelave dhe grafikëve	4
Shkurtime	5
1. Përmbledhje	6
2. Metodologjia	9
a. Vrojtim i Operatorëve Ekonomikë	
b. Vrojtim i Autoriteteve Kontraktore	
3. Gjetjet nga vrojtimi i Operatorëve Ekonomikë.....	10
4. Gjetjet nga vrojtimi i Autoriteteve Kontraktore.....	28
5. Rekomandimet	35
6. Anekset	36
a. Pyetëtori	

Lista e tabelave dhe grafikët

Tabela 1: Shpërndarja e shembullit sipas rretheve

Grafiku 1: Shpërndarja e shembullit sipas formës ligjore të shoqërisë (n = 300)

Grafiku 2: Shpërndarja e shembullit sipas veprimtarisë kryesore të biznesit (n = 300)

Grafiku 3: Shpërndarja e shembullit sipas numrit të të punësuarve (n = 300)

Grafiku 4: Xhiroja vjetore e kompanisë (n = 300)

Grafiku 5: Përqindja e xhiros vjetore të kompanisë nga prokurimet publike (n = 300)

Grafiku 6: Pjesëmarrja në trajnimet për SPE-në - 'në Tiranë' kundrejt 'jo në Tiranë'

Grafiku 7: Pjesëmarrja në trajnimet për SPE-në kundrejt nevojës për trajnime të mëtejshme (n = 300)

Grafiku 8: Parametrat e kompjuterave dhe kapaciteti për të përdorur SPE-në (n = 300)

Grafiku 9: Llojet e lidhjes me internetin (n = 296)

Grafiku 10: Shpejtësia e ulët e internetit si një problem – 'në Tiranë' kundrejt 'jo në Tiranë'

Grafiku 11: Ndërprerjet e shumta si një problem – 'në Tiranë' kundrejt 'jo në Tiranë'

Grafiku 12: Vendet ku OE-të përdorin SPE-në – 'në Tiranë' kundrejt 'jo në Tiranë'

Grafiku 13: Procedura e parë e prokurimit dorëzuar përmes SPE-së (n = 300) (përqindja kumulative)

Grafiku 14: Procedura e parë e prokurimit e dorëzuar përmes SPE-së – 'në Tiranë' kundrejt 'jo në Tiranë'

Grafiku 15: Ku i keni paraqitur shumicën e ofertave gjatë vitit 2009? (n=300)

Grafiku 16: Ku i keni paraqitur shumicën e ofertave gjatë vitit 2009? – 'në Tiranë' kundrejt 'jo në Tiranë'

Grafiku 17: Numri i ofertave të paraqitura në vitin 2009 (n = 300)

Grafiku 18: Xhiroja vjetore e kompanisë kundrejt pjesëmarrjes në procedurat e prokurimit gjatë vitit 2009

Grafiku 19: Aksesi i kompanisë në njoftimet dhe DST-të në krahasim me sistemin e prokurimit në letër – 'në Tiranë' kundrejt 'jo në Tiranë'

Grafiku 20: Pjesëmarrja e OE-ve në procedurat e prokurimit në krahasim me sistemin e prokurimit në letër (n = 300)

Grafiku 21: Xhiroja vjetore e kompanisë kundrejt pjesëmarrjes në një procedurë prokurimi nëpërmjet SPE-së në krahasim me sistemin e prokurimit në letër (n = 287)

Grafiku 22: Shpeshtësia e kontakteve me specialistët e prokurimit të AK-ve (n = 300)

Grafiku 23: Marrja e informacionit gjatë një procedure prokurimi (përgjigje e shumëfishtë)

Grafiku 24: Gjetja e njoftimit të tenderit dhe DST-ve (n = 300)

Grafiku 25: Sa i lehtë është ngarkimi i dokumentave të ofertës? (n=300)

Grafiku 26: Si e vlerësoni ndërveprimin me SPE-në? (n=300)

Grafiku 27: Pjesëmarrja në trajnime rreth SPE-së në raport me ndërveprimin e përgjithshëm me SPE-në për të kryer një procedurë prokurimi (n = 299)

Grafiku 28: Problemet gjatë përdorimit të SPE-së - përgjigje e shumëfishtë (n = 629)

Grafiku 29: Koha e shpenzuar për të përfunduar një procedurë prokurimi (n = 300)

Grafiku 30: Kostot e burimeve njerëzore dhe financiare për të përfunduar një procedurë prokurimi nëpërmjet SPE-së në krahasim me sistemin e prokurimit në letër (n = 246)

Grafiku 31: Reduktimi i kostove për të përfunduar procedurën e prokurimit përmes SPE-së në krahasim me sistemin e prokurimit në letër – 'në Tiranë' kundrejt 'jo në Tiranë'

Grafiku 32: Niveli i besimit në SPE (n = 300)

Grafiku 33: Besimi i përgjithshëm në SPE - sipas numrit të ofertave të paraqitura

Grafiku 34: Si do t'i vlerësonit këto aspekte të SPE-së? (n=300)

Shkurtime

OE	Operator Ekonomik
AK	Autoritet Kontraktor
SPE	Sistemi i Prokurimit Elektronik
APP	Agjencia e Prokurimit Publik
PP	Procedurë Prokurimi
KVO	Komisioni i Vlerësimit të Ofertave
DST	Dokumentet Standarde të Tenderit
AmCham	Dhoma Amerikane e Tregtisë në Shqipëri
MCCA2	Programi Prag i Korporatës së Sfidës së Mijëvjeçarit për Shqipërinë II

1. Përmbledhje

Në vitin 2008, Qeveria e Shqipërisë, me mbështetjen e fazës së parë të Programit Prag të Korporatës së Sfidës së Mijëvjeçarit për Shqipërinë, zhvilloi dhe vuri në punë Sistemin e Prokurimit Elektronik (SPE), një i sistem i bazuar në internet, i cili mundëson menaxhimin elektronik të procedurave të prokurimit publik në vend. SPE menaxhohet nga Agjencia e Prokurimit Publik (APP) dhe mund të përdoret nëpërmjet faqes se internetit të APP-së, www.app.gov.al. Më vonë, po atë vit, një vendim i Këshillit të Ministrave urdhëroi që, duke filluar nga 1 janari 2009, të gjitha institucionet publike duhet t'i realizonin prokurimet vetëm përmes SPE-së, duke eliminuar përdorimin e procedurave të prokurimit në letër.

Me këtë vendim, Shqipëria u bë vendi i parë në botë që zbaton një sistem të prokurimit elektronik për të gjitha prokurimet e sektorit publik mbi pragun e shumë 3000 Euro. Kjo arritje e madhe u vlerësua në nivel ndërkombëtar kur më 23 qershor 2010 APP-ja zuri vendin e dytë (pas Gjermanisë) në Programin e Çmimeve për Shërbime Publike ndër institucionet publike nga 15 vende të botës për arritje të shkëlqyera në shërbimin publik. Ky vlerësim u bë nga Departamenti i Çështjeve Ekonomike dhe Sociale i Kombeve të Bashkuara.

Gjatë periudhës shkurt - mars 2010, Dhoma Amerikane e Tregtisë në Shqipëri, me mbështetjen e Programit Prag të Korporatës së Sfidës së Mijëvjeçarit për Shqipërinë II (MCCA2), kreu një studim të SPE-së bazuar në përvojën e institucioneve publike që realizojnë prokurime publike (autoritetet kontraktore - AK) dhe të bizneseve që marrin pjesë në procedurat e prokurimit publik (operatorëve ekonomikë - OE). Më konkretisht, studimi shërbeu për të vlerësuar kostot dhe përfitimet për komunitetin e biznesit, administratën publike, si dhe publikun në përgjithësi, si dhe për të identifikuar çështje, të cilat duhet të adresohen për të përmirësuar efektivitetin dhe përhapjen e sistemit. Studimi u përqëndrua në aksesin në SPE për zyrtarët publikë në nivel të qeverisjes lokale dhe qendrore dhe për bizneset që marrin pjesë në tenderat publikë, si edhe në paanshmërinë, lehtësinë në përdorim, transparencën dhe efikasitetin e sistemit.

Studimi përfshin: (i) një vrojtim në bazë të intervista të drejtpërdrejta me 300 OE në 12 rrethe të Shqipërisë, të cilët patën dorëzuar një ose më shumë oferta në formë elektronike gjatë vitit 2009, (ii) 21 intervista në thellësi me specialistë të prokurimit dhe anëtarë të Komisioneve të Vlerësimit të Ofertave (KVO) në AK-të në gjashtë rrethe (Tiranë, Shkodër, Fier, Kukës, Korçë dhe Gjirokastrë), dhe (iii) dy fokus grupe me specialistë të prokurimit ose anëtarë të KVO-ve në disa AK të përzgjedhura.

Gjetjet kryesore nga vrojtimi i OE-ve

- 34% e të intervistuarve filluan ta përdorin SPE-në në vitin 2008.
- Përafërsisht, 28% e të intervistuarve thanë se gjatë vitit 2009 kishin marrë pjesë në trajnime formale mbi përdorimin e SPE-së. 50% e bizneseve të anketuara thanë se kanë nevojë për trajnime të mëtejshme për përdorimin e SPE-së.
- Gati 50% e bizneseve që ndodhen jashtë Tiranës, krahasuar me vetëm 27% e bizneseve në Tiranë thanë se është problem shpejtësia e ulët e internetit në zyrat e tyre.
- Shumica e bizneseve të intervistuar (93%) i përgatisin dhe i dorëzojnë vetë ofertat e tyre përmes internetit, ndërsa rreth 11% e bizneseve të intervistuar që ndodhen jashtë Tiranës, mbështeten në palë të treta për të përfunduar procedurat e prokurimit, pra, në njerëz që e ofrojnë këtë shërbim me pagesë.

- Shumica e bizneseve priren të paraqesin oferta për procedurat e prokurimit të organizuara nga AK-të që ndodhen gjeografikisht pranë vendndodhjes së tyre. Megjithatë, 22% e bizneseve me qendër në Tiranë dhe 15% e atyre jashtë Tiranës, sipas mundësisë, dorëzojnë ofertat e tyre në AK jashtë rajonit ku e kanë vendndodhjen.
- 70% e bizneseve të anketuara thanë se përdorimi i SPE-së e rriti numrin e procedurave të prokurimit në të cilat ata morën pjesë në vitin 2009 në krahasim me pjesëmarrjen e tyre në procedurat e prokurimit në letër.
- 71% e të anketuarve thanë se, gjatë procedurave të prokurimit, ata përdorin më së shumti SPE-në për të kontaktuar specialistët e prokurimit në AK-në përkatëse.
- SPE është mjeti kryesor i komunikimit që OE-të përdorin për të marrë informacion gjatë procedurave të prokurimit. Përqindjet variojnë në varësi të llojit të njoftimit të prokurimit: OE-të e përdorin më së shumti SPE-në për të marrë njoftim për kualifikim (83%) dhe më së pakti për të marrë informacion mbi hapjen e ofertave (56%). OE-të kontaktojnë personalisht me AK-të kur një biznes ka nevojë për informacion mbi hapjen e ofertës (36%) ose ka pyetje apo nevojë për të marrë përgjigje rreth dokumenteve standarde të tenderit (20%).
- 90% e të anketuarve thanë se është “shumë e lehtë” ose “e lehtë” që të gjenden njoftimet për tender në SPE, ndërsa 40% e tyre thanë se ngarkimi i dokumenteve dhe marrja e përgjigjeve nga AK-të ishin “të vështira” ose “shumë të vështira”.
- Përafërsisht 71% e OE-ve që nuk kanë marrë trajnim formal mbi SPE-në, thanë se është “shumë e lehtë” ose “e lehtë” për ta përdorur SPE-në.
- Përafërsisht dy të tretat e të anketuarve thanë se dokumentat e tenderit mund të ngarkohen në sistem në 8 ose më pak orë.
- 82% e bizneseve të intervistuar thanë se kostot financiare dhe njerëzore të pjesëmarrjes së tyre në një procedurë prokurimi janë ulur, në krahasim me shpenzimet e pjesëmarrjes në procedurat e prokurimit në letër.
- 63% e të anketuarve i japin SPE-së vlerësimin “shumë mirë” ose “mirë” për kapacitetin dhe karakteristikat e saj të përgjithshme.

Gjetjet kryesore nga intervistat në thellësi dhe fokus grupet me AK-të

- AK-të thanë se përdorimi i SPE-së ka rritur efikasitetin e procedurave të prokurimit. Nuk ka më vonesa të panevojshme dhe procedurat kryhen në një kohë të shkurtër. Krahasuar me procedurat e prokurimit në letër, komunikimi midis AK-ve dhe OE-ve është shumë më i shpejtë.
- Konkurrenca e ndershme në procedurat e prokurimit tashmë është garantuar në maksimum, sepse ofertuesit potencialë nuk njihen paraprakisht, pasi pjesëmarrja e OE-ve në një procedurë prokurimi është anonime deri në ditën e hapjes së ofertave.
- SPE-ja ka kontribuar në uljen e shpenzimeve për një procedurë prokurimi, duke qenë se rritja e numrit të OE-ve që marrin pjesë në një procedurë prokurimi, rrit konkurrencën. Rritja e konkurrencës sjell uljen e çmimeve të ofertave të dorëzuara. Shumica e të intervistuarve e konsiderojnë këtë si një pririje pozitive, por, për disa prej tyre, kjo ka ulur cilësinë e shërbimeve apo mallrave të ofruara.
- Përfaqësuesit e AK-ve thonë se futja e SPE-së ka rritur transparencën në procedurat e prokurimit, sepse është e pamundur të ndryshohen dokumentet e ofertës brenda SPE-së dhe të gjithë ata që janë të përfshirë në një procedurë prokurimi, janë të vetëdijshëm për këtë.

- Pothuajse të gjithë përfaqësuesit e AK-ve theksuan se SPE-ja ka përmirësuar profesionalizmin në kryerjen e procedurave të prokurimit dhe ka ndikuar në përmirësimin e reputacionit të institucioneve publike që administrojnë procedurat e prokurimit.
- Sipas përfaqësuesve të AK-ve, në përgjithësi, numri i procedurave të prokurimit të anuluar në 2009 ishte pothuajse i njëjtë ose është ulur në krahasim me 2008. Ata nuk besojnë se anulimet kanë ardhur për shkak të problemeve që lidhen me SPE-në. Në shumicën e rasteve, ofertuesit janë skualifikuar për shkak se dokumentet e tyre nuk i plotësojnë kërkesat e procedurës të prokurimit. Kjo çon në anulim të procedurës për shkak të numrit të pamjaftueshëm të ofertuesve të kualifikuar për këtë procedurë prokurimi, sepse me ligj, një procedurë prokurimi është e suksesshme kur ka të paktën dy ofertues të kualifikuar.
- Në disa rajone, për shkak të pamjaftueshmërisë së infrastrukturës kompjuterike dhe të shërbimeve të teknologjisë së informacionit (IT), si kompjutera me parametrat e duhur dhe internet të shpejtë, komunat, bashkitë dhe AK të tjera lokale i kanë kryer procedurat e prokurimit elektronik duke shfrytëzuar salla të ngritura enkas për këtë punë nga Këshilli i Qarkut përkatës.
- Cilësia e shërbimeve të internetit nuk është e njëjtë në të gjitha rrethet e vendit, pasi kjo varet kryesisht nga kompanitë private që ofrojnë internet. Në rastet kur kanë hasur probleme me lidhjen e internetit, specialistë në AK-të e intervistuar kanë përdorur internet kafe dhe kanë punuar pas orarit të punës për të përfunduar procedurën përkatëse të prokurimit.
- Ndërkohë që SPE-ja ka bërë të mundur për ofertuesit nga i gjithë vendi dhe, në disa raste, edhe për kompanitë e huaja, që të paraqesin oferta për çdo procedurë prokurimi, gati gjysma e OE-ve që paraqitën oferta për AK-të e intervistuar, nodohen në të njëjtin rajon me AK-në që administron procedurën përkatëse të prokurimit.
- Megjithëse APP-ja dhe MCCA1 kanë bërë të mundur trajnime të mjaftueshme mbi SPE-në për AK-të, ka ende nevojë për trajnime të mëtejshme mbi përdorimin e sistemit, sidomos për anëtarët e KVO-ve. Fakti që SPE-ja ndryshon vazhdimisht është një arsye tjetër për të organizuar trajnime të vazhdueshme, sepse ka nevojë të njihen këto ndryshime.
- Të gjithë të intervistuarit thanë se ata kanë kërkuar ndihmën e APP-së kur kanë hasur probleme gjatë përdorimit të SPE-së. Megjithatë, komunikimi në kohë reale me APP është shpesh i vështirë, sepse APP-ja ka vënë në dispozicion vetëm një numër telefoni për të gjithë AK-të në vend.
- Vetëm disa prej AK-ve të intervistuar e përdorin SPE-në për të komunikuar me OE-të përmes menisë “Kërkesat e mia” të SPE-së gjatë procesit të prokurimit, sepse ata e kanë të vështirë ta përdorin atë. AK-të përdorin kryesisht funksionin e mesazheve elektronik (në menunë “Mesazh”). Ky funksion i SPE-së është shumë i rëndësishëm për komunikimin elektronik midis AK-ve dhe OE-ve, por nuk është përdorur shpesh nga të dyja palët.
- Disa zyrtarë të AK-ve thanë se për ta mjafton komunikimi me OE-të nëpërmjet letrave zyrtare ose takimet me ta personalisht kur OE-të shkojnë në zyrat e AK-së.
- Anëtarët e KVO-ve vazhdojnë të mbajnë procesverbale me shkrim për vendimet e marra gjatë procedurës së vlerësimit të ofertave, në rast se AK-ja përkatëse ka nevojë për sqarim ose informacion shtesë mbi dokumentet e ofertave të paraqitura.
- Gati të gjithë të intervistuarit thanë se ata nuk kanë probleme në përdorimin e SPE-së për të menaxhuar një procedurë prokurimi, por ka ende disa barrierë në komunikimin me OE-të nëpërmjet SPE-së.

2. Metodologjia

Studimi i SPE-së është kryer nëpërmjet: (i) intervistave të drejtpërdrejta me 300 OE në 12 rrethe të Shqipërisë, (ii) 21 intervistave në thellësi me specialistë të prokurimit dhe anëtarë të komisioneve të vlerësimit të ofertave nga AK në gjashtë rrethe dhe (iii) dy fokus grupe me specialistë të prokurimit ose anëtarë të KVO-ve të AK-ve të zgjedhura. Fillimisht, ishte e vështirë për AmCham për të gjeneruar listën e plotë të OE-ve dhe AK-ve përmes SPE-së dhe shpesh të dhënat e kontaktit të OE-ve në bazën e të dhënave të SPE-së nuk ishin të përditësuara.

a. Vrojtimi i OE-ve. Shembulli për studimin e OE-ve është bazuar në listën e të gjitha OE-ve të regjistruara në SPE, të cilat kanë paraqitur të paktën një herë një ofertë përmes SPE-së gjatë vitit 2009. Në studim u përfshinë biznese në 12 rrethe të Shqipërisë: Tiranë, Durrës, Fier, Korçë, Elbasan, Berat, Vlorë, Shkodër, Lezhë, Kukës, Dibër, dhe Gjirokastrë. Shembulli përfaqësues përbëhej nga 300 OE të zgjedhura rastësisht, të shpërndara në mënyrë proporcionale në bazë të përqindjes së numrit të këtyre OE-ve në çdo rreth në raport me numrin total të 1755 OE-ve. U përgatit, gjithashtu, edhe një listë rezervë për të zëvendësuar bizneset që mund të refuzonin të merrnin pjesë në vrojtim, ose bizneset që nuk mund të gjendeshin.

Vrojtimi u realizua nëpërmjet intervistave të drejtpërdrejta me OE-të. Personi i intervistuar ishte direkt përgjegjës për procedurat e prokurimit në kompani. Instrumenti i studimit ishte një pyetësor standard i përgatitur nga AmCham me ndihmën edhe të MCCA2. Pyetjet u grupuan në katër seksione dhe kishin për qëllim mbledhjen e të dhënave mbi përvojën e biznesit në përdorimin e SPE-së, duke basur si bazë procedurën e fundit të prokurimit, në të cilën biznesi i intervistuar kishte marrë pjesë, si dhe perceptimin e përgjithshëm dhe idetë e tyre lidhur me SPE-në.

b. Vrojtimi i AK-ve. Përvoja e AK-ve me SPE-në u studiuva përmes intervistave në thellësi me 13 specialistë të prokurimit dhe 8 anëtarë të KVO-ve në gjashtë rrethe, pra 21 intervista gjithsej. AmCham intervistoi gjashtë specialistë të tillë në Tiranë dhe tre në secilin nga pesë rrethet e tjera: Shkodër, Fier, Kukës, Korçë dhe Gjirokastrë. AK-të e intervistuar përfshinin institucione qendrore, njësi të qeverisjes lokale, si dhe ndërmarrje publike (sh.a.). AmCham përdori listën e të gjithë AK-ve të botuar në faqen e internetit të APP-së për periudhën janar-dhjetor 2009 për të zgjedhur AK-të që do të intervistoheshin. Përveç kësaj, AmCham organizoi dy fokus grupe me AK-të në rrethet e Elbasanit dhe Vlorës.

AmCham përgatiti një udhëzues për intervistat në thellësi dhe njëkohësisht udhëzuesin për drejtimin e fokus grupeve. Çështjet në këta udhëzues u grupuan në tema me qëllim që të prekeshin të gjitha aspektet e përdorimit të SPE-së gjatë gjithë fazave të një procedure prokurimi.

3. Gjetjet nga vrojtimi i Operatorëve Ekonomikë

Prezantimi i rezultateve

Rezultatet e paraqitura më poshtë janë kryesisht në formën e frekuencave dhe kryqëzimit të vlerave. Variablat kryesore të përdorur për kryqëzimin e vlerave janë: (a) *vendndodhja e biznesit* - bizneset janë ndarë në dy grupe: “*në Tiranë*”, që përfshin biznese të vendosura në rrethin e Tiranës, dhe “*jo në Tiranë*”, i cili përfshin biznese të vendosura në pjesën tjetër të rretheve të përzgjedhura; (b) *xhiroja vjetore e kompanisë*, dhe (c) *pjesëmarrja në trajnime formale mbi SPE-në*.

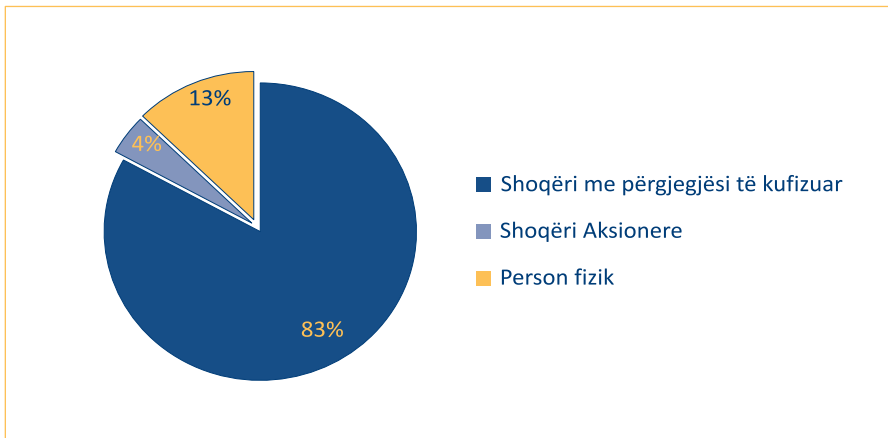
Në çdo grafik është shënuar numri i përgjithshëm i përgjigjeve. Përqindjet janë rrumbullakuar në numrin e plotë më të afërt. Marzhi i gabimit për një shembull të madhësisë 300 është 5,2%, me interval besimi 95%. Për disa pyetje, madhësia e shembullit ishte më e vogël (e cilësuar aty ku duhet), kështu që marzhi i gabimit është më i lartë.

Shpërndarja gjeografike e shembullit është si më poshtë:

Tabela 1. Shpërndarja e shembullit sipas rretheve

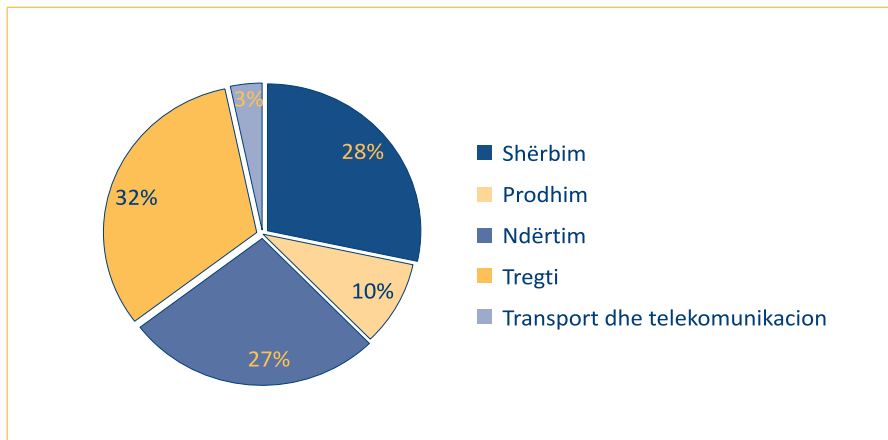
Rrethi	Numri i të intervistuarve	Përqindja e shembullit
Berat	13	4
Dibër	7	2
Durrës	17	6
Elbasan	23	8
Fier	29	10
Gjirokastra	9	3
Korça	18	6
Kukës	10	3
Lezha	6	2
Shkodra	19	6
Tirana	132	44
Vlora	17	6
Total	300	100

Grafiku 1: Shpërndarja e shembullit sipas formës ligjore të shoqërisë (n = 300)

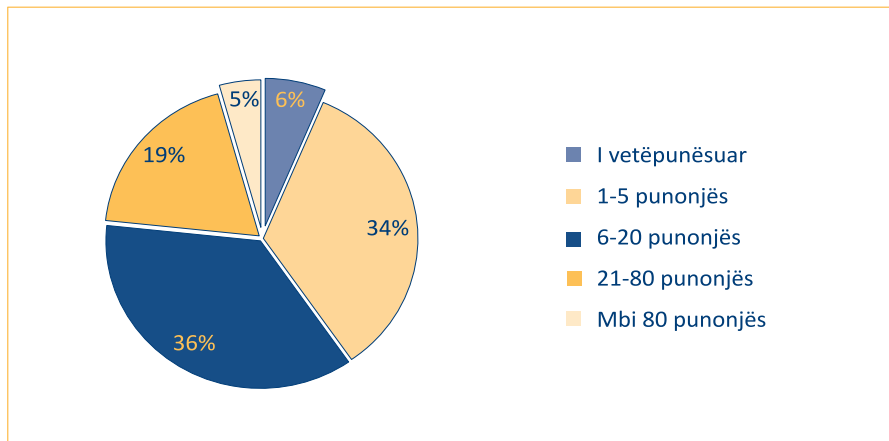
Shumica e OE-ve të intervistuar (83%) janë shoqëri me përgjegjësi të kufizuar, ndërsa 13% janë persona fizikë. Shoqëritë aksionare përfaqësojnë vetëm 4% të shembullit.

Grafiku 2: Shpërndarja e shembullit sipas veprimtarisë kryesore të biznesit (n = 300)

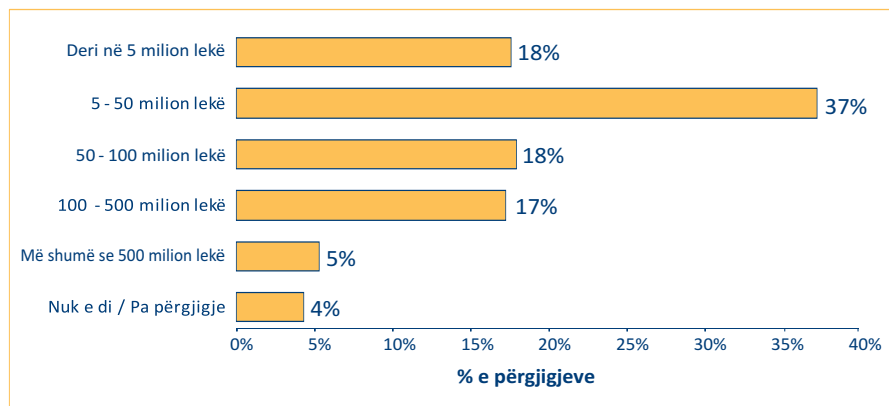
Shembulli ka një shpërndarje të larmishme bazuar në sektorin kryesor të aktivitetit të kompanisë. Bizneset e intervistuar janë kryesisht të përfshira në tregti (32%), shërbime (28%) ose ndërtim (27%).

Grafiku 3: Shpërndarja e shembullit sipas numrit të të punësuarve (n = 300)

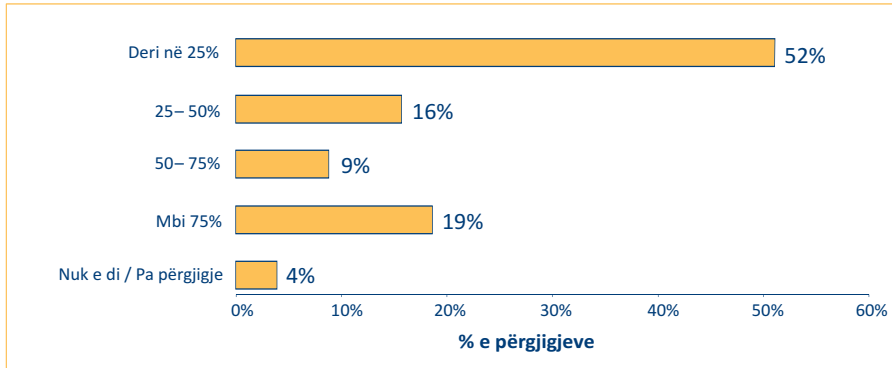
95% e bizneseve që marrin pjesë në procedurat e prokurimit publik, janë të klasifikuara si ndërmarrje të vogla apo të mesme, sepse punësojnë më pak se 80 punëtorë, ndërsa vetëm 5% kanë më shumë se 80 të punësuar. Një total prej 40% e bizneseve të intervistuar kanë 5 ose më pak të punësuar (në këtë grup janë përfshirë edhe të vetë-punësuarit).

Grafiku 4: Xhiroja vjetore e kompanisë (n = 300)

Shembulli përfshin një gamë të plotë të bizneseve për sa i përket xhiros vjetore. Bizneset me xhiro vjetore 5 milionë lekë ose më pak përbëjnë 18% të shembullit.

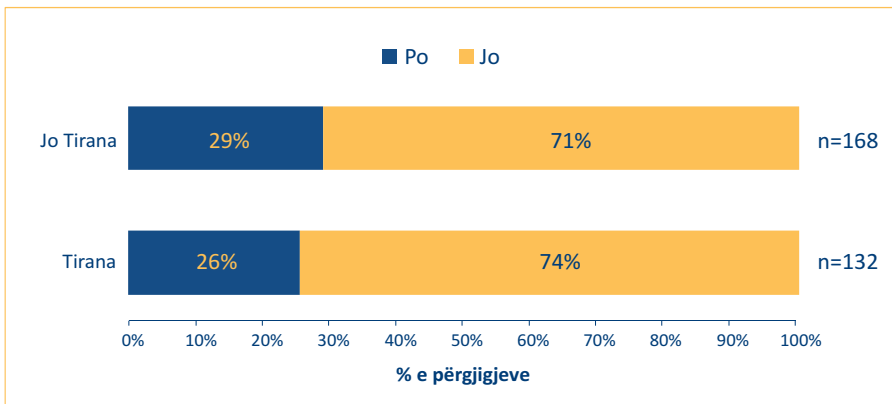
Grafiku 5: Përqindja e xhiros vjetore të kompanisë nga prokurimet publike (n = 300)

Pak më shumë se gjysma e të intervistuarve thanë se 25% ose më pak e xhiros së tyre vjetore vjen nga prokurimet publike. Përafërsisht 28% e bizneseve të anketuara nxjerrin të paktën gjysmën e xhiros së tyre vjetore nga prokurimet publike.

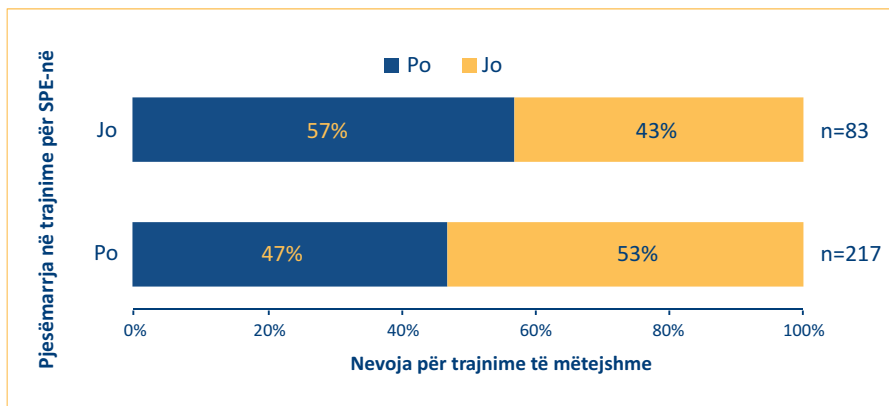
Pjesa në vijim fokusohet në kapacitetet njerëzore dhe të teknologjisë së informacionit të OE-ve. Të intervistuarit u pyetën në lidhje me trajnimin mbi përdorimin e SPE-së dhe të infrastrukturës së nevojshme (komputera dhe akses në internet) për të përfunduar një procedurë prokurimi.

Grafiku 6: Pjesëmarrja në trajnimet për SPE-së – ‘në Tiranë’ kundrejt ‘jo në Tiranë’

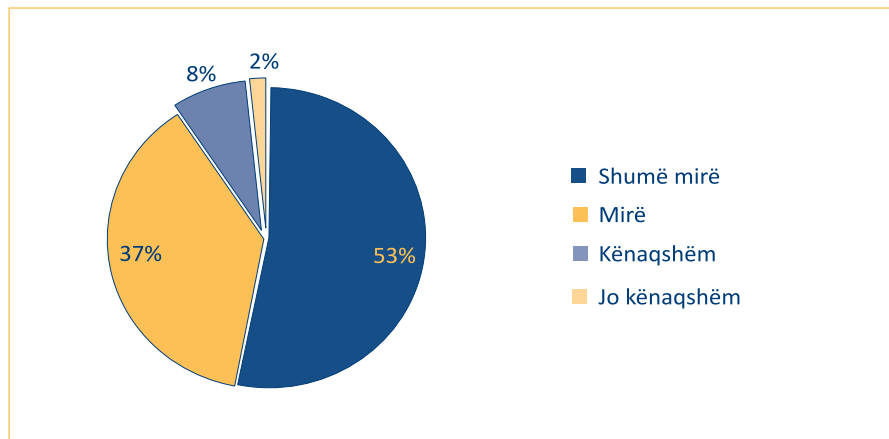
Përafërsisht, 28% e të intervistuarve thanë se kishin marrë pjesë në një trajnim formal mbi përdorimin e SPE-së gjatë vitit 2009. Rezultatet ndryshonin vetëm pak mes bizneseve në Tiranë dhe atyre jashtë Tiranës.

Grafiku 7: Pjesëmarrja në trajnimin për SPE-në kundrejt nevojës për trajnime të mëtejshme (n = 300)

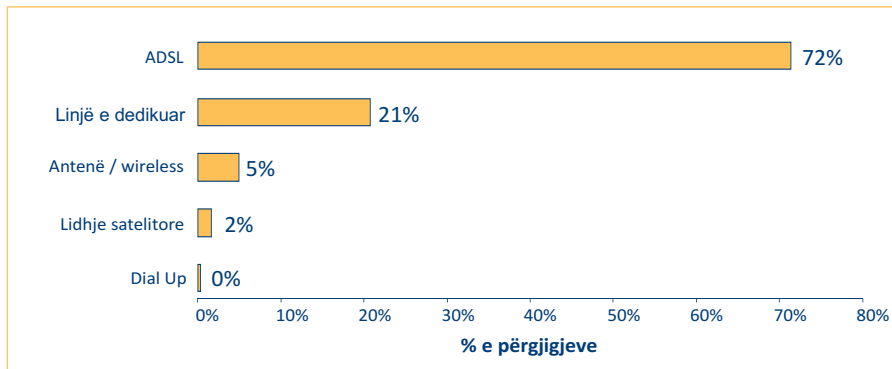
47% e të intervistuarve që tashmë kanë marrë trajnim, në krahasim me 57% e atyre që nuk janë trajnuar, thanë se ka nevojë për trajnime të mëtejshme rreth përdorimit të SPE-së.

Grafiku 8: Parametrat e kompjuterave dhe kapaciteti për të përdorur SPE-në (n = 300)

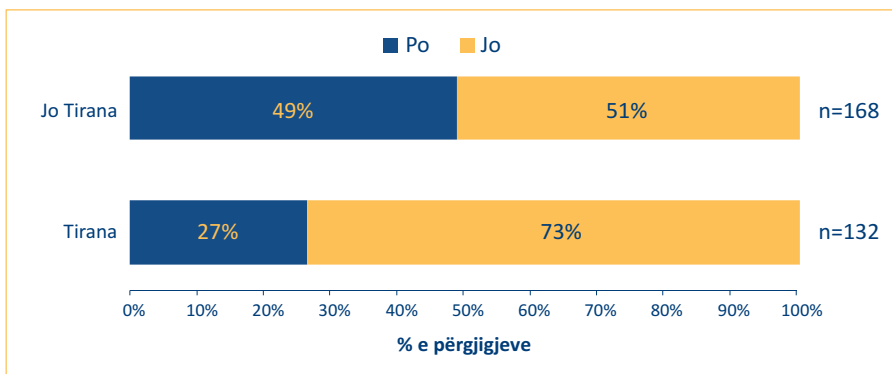
Bizneset që kanë marrë pjesë në prokurime elektronike thanë, përgjithësisht, se kanë kapacite dhe pajisje të përshtatshme për të kryer procedurën e prokurimit përmes internetit. Kur u pyetën për kapacitetin dhe parametrat e kompjuterave që ata përdorin për të ndërvepruar me SPE-në, 90% e të intervistuarve, të cilët ishin personat përgjegjës për pjesëmarrjen e kompanisë përkatëse në procedura prokurimi, i vlerësuan ato si “shumë të mira” apo “të mira”.

Grafiku 9: Llojet e lidhjes me internetin (n = 296)

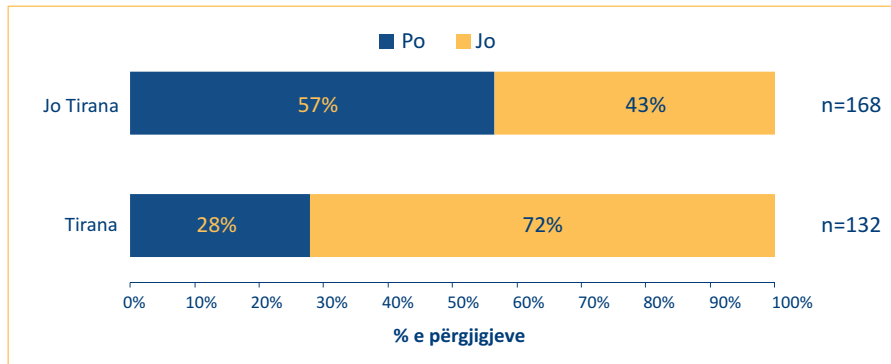

72% e bizneseve të intervistuar kanë lidhje interneti ADSL.

Grafiku 10: Shpejtësia e ulët e internetit si një problem – ‘në Tiranë’ kundrejt ‘jo në Tiranë’

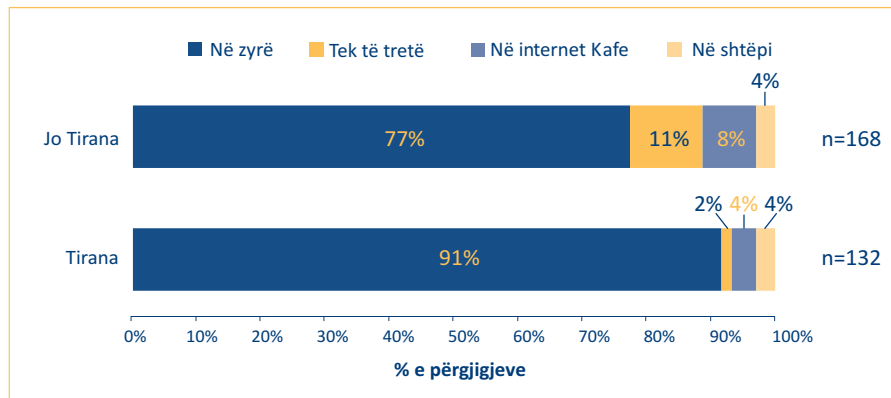

Grafiku 11: Ndërprerjet e shumta si një problem – ‘në Tiranë’ kundrejt ‘jo në Tiranë’

Siç shihet në grafikët 10 dhe 11 më lart, bizneset jashtë Tiranës hasin shumë më shpesh probleme në përdorimin e internetit – shpejtësi të ulët të lidhjes dhe ndërprerje – kur krahasohen me bizneset në Tiranë.

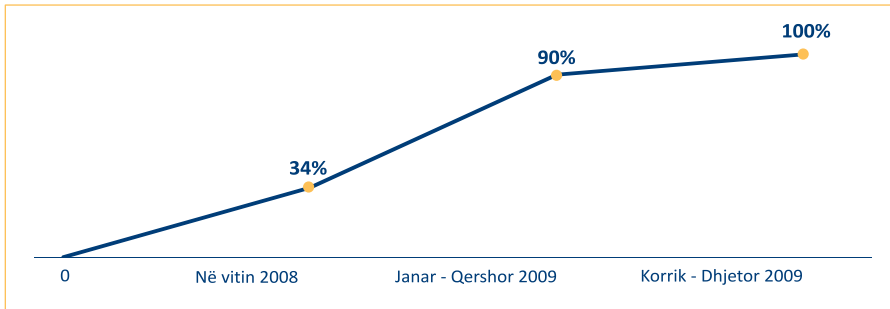
Grafiku 12: Vendet ku OE-të përdorin SPE-në – ‘në Tiranë’ kundrejt ‘jo në Tiranë’

Bizneset u pyetën për vendin që shfrytëzojnë për të përdorur SPE-në. 91% e bizneseve në Tiranë dhe 77% e atyre jashtë Tiranës e përdorin SPE-në në zyrat e tyre. Është interesante se 11% e bizneseve të intervistuar jashtë Tiranës shfrytëzojnë palë të treta që ofrojnë shërbim për të kryer një procedurë prokurimi në SPE. Gjithashtu, 8% e bizneseve jashtë Tiranës dhe 4% e bizneseve të Tiranës shfrytëzojnë internet kafetë për të përdorur SPE-në.

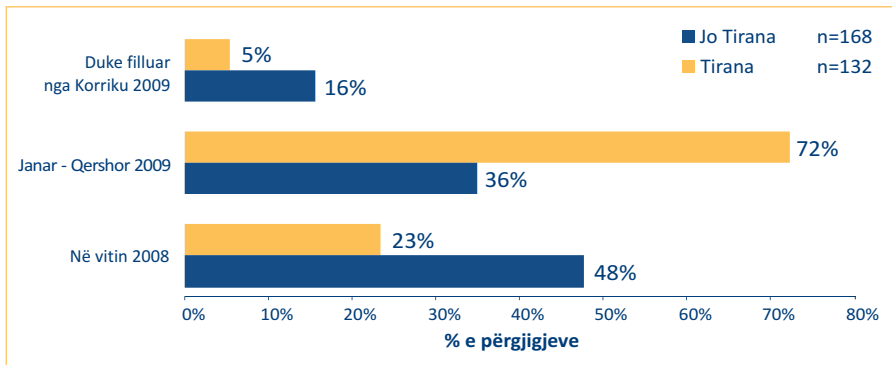
Një objektivi i rëndësishëm i këtij vrojtimi ishte vlerësimi i përvojës së përgjithshme të OE-ve në përdorimin e SPE-së gjatë vitit 2009. Ky ishte viti i parë kur të gjitha procedurat e prokurimit publik u zhvilluan përmes SPE-së.

Grafiku 13: Procedura e parë e prokurimit e dorëzuar përmes SPE-së (n = 300) (përqindje kumulative)

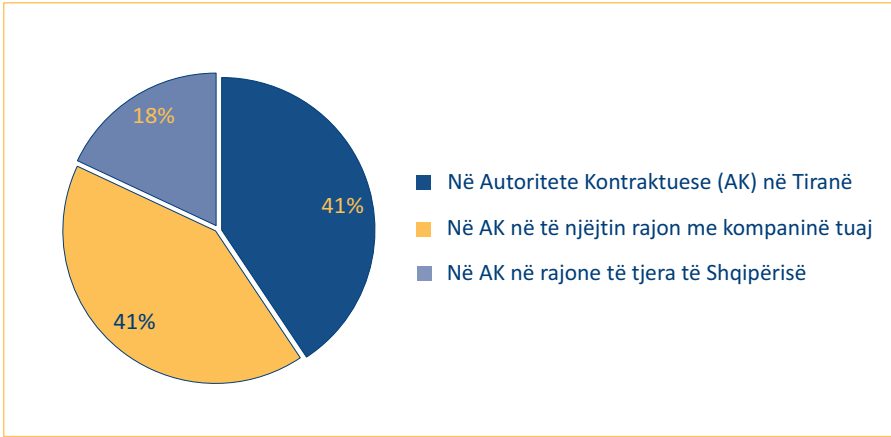
34% e bizneseve të intervistuar thënë se filluan ta përdorin SPE-në në vitin 2008. Pjesa tjetër e paraqitën ofertën e parë përmes SPE-së në vitin 2009, shumica e tyre gjatë gjashtë muajve të parë të vitit.

Grafiku 14: Procedura e parë e prokurimit e dorëzuar përmes SPE-së – ‘në Tiranë’ kundrejt ‘jo në Tiranë’

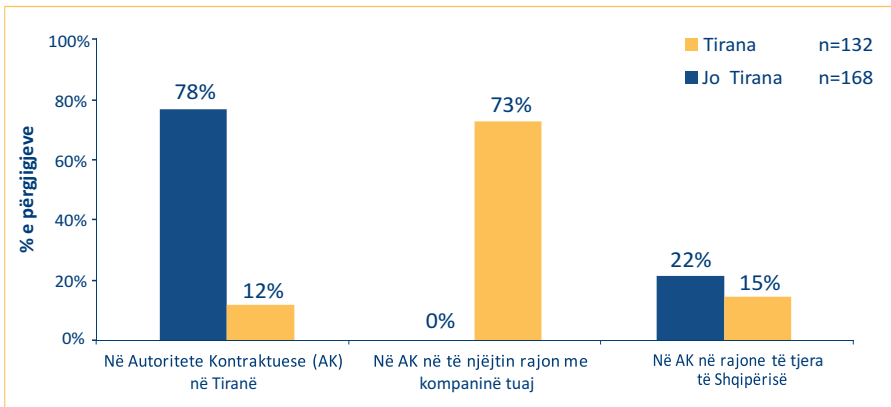
Një numër më i madh i OE-ve në Tiranë (48%) paraqitën ofertën e parë përmes SPE-së në vitin 2008 në krahasim me bizneset jashtë Tiranës (23%). 72% e OE-ve jashtë Tiranës paraqitën ofertën e tyre të parë përmes SPE-së në periudhën janar-qershor 2009, kur prokurimi elektronik u bë i detyrueshëm.

Grafiku 15: Ku i keni paraqitur shumicën e ofertave gjatë vitit 2009? (n=300)

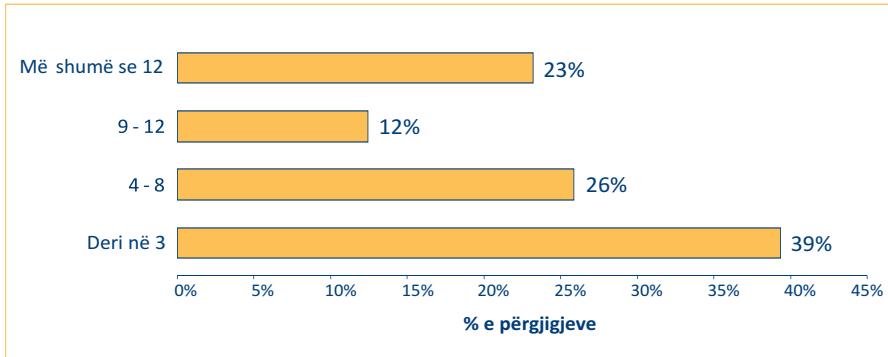
Vetëm 18% e bizneseve të intervistuar kanë paraqitur oferta në AK që gjenden pranë ose larg vendndodhjes së OE-së. Gjysma e OE-ve të mbetura (41%) kanë paraqitur oferta kryesisht në AK-të që gjenden në Tiranë dhe gjysma tjetër kryesisht në AK-të që gjenden në rajone të tjera.

Grafiku 16: Ku i keni paraqitur shumicën e ofertave gjatë vitit 2009? – ‘në Tiranë’ kundrejt ‘jo në Tiranë’.

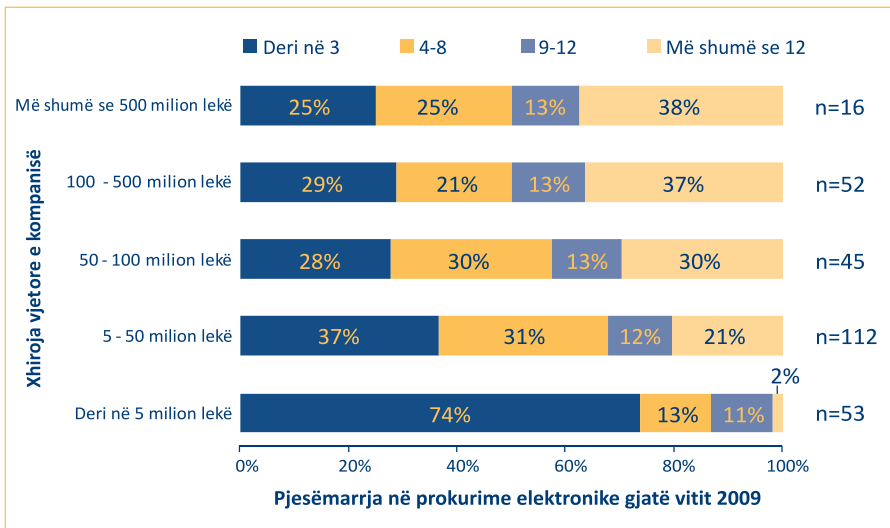
Vetëm një përqindje e vogël e OE-ve kanë paraqitur pjesën më të madhe të ofertave tek AK në rajone të tjera nga ku ndodhen ata vetë. 78% e të intervistuarve në Tiranë dhe 73% e atyre jashtë Tiranës thanë se i kishin paraqitur shumicën e ofertave të tyre tek AK-të në apo afër vendndodhjes së kompanisë së tyre.

Grafiku 17: Numri i ofertave të paraqitura në vitin 2009 (n = 300)

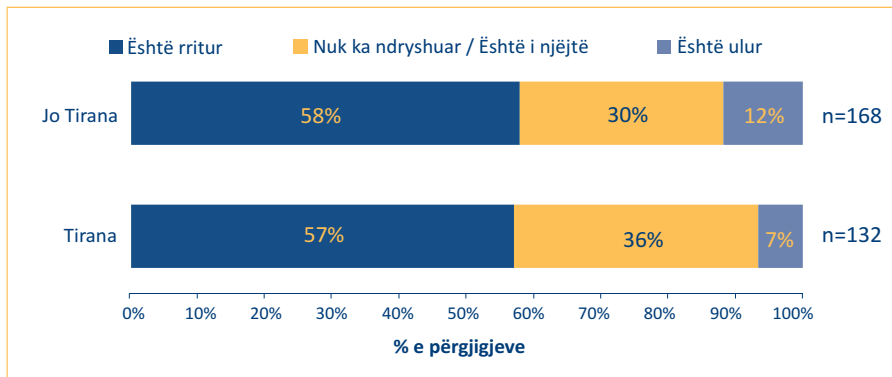
35% e bizneseve të intervistuar kanë dorëzuar oferta për 9 ose më shumë procedura prokurimi gjatë vitit 2009. 39% e OE-ve dorëzuan oferta për 3 ose më pak procedura prokurimi.

Grafiku 18: Xhiroja vjetore e kompanisë kundrejt pjesëmarrjes në procedurat e prokurimit gjatë vitit 2009 (n=278)

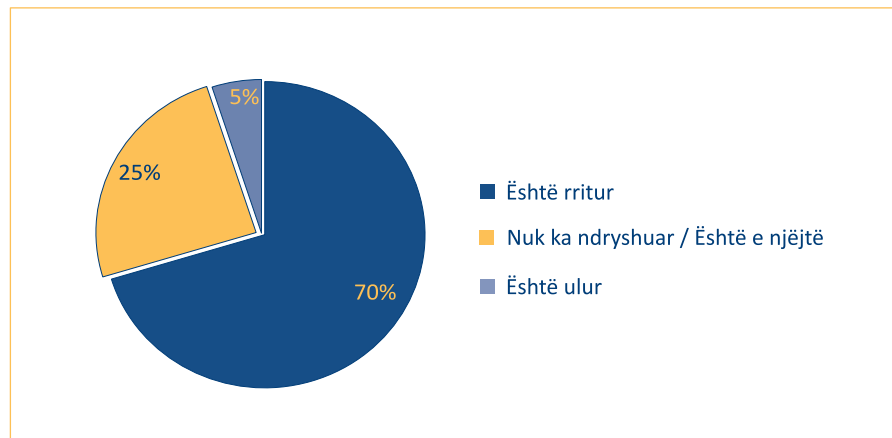
Bizneset më të mëdha kanë tendencë të marrin pjesë në më shumë tendera. Gjysma e OE-ve të intervistuar që kanë një xhiro vjetore prej më shumë se 100 milion lekë, kanë marrë pjesë në 9 ose më shumë procedura prokurimi në 2009, ndërsa 74% e bizneseve të intervistuar me qarkullim vjetor prej 5 milion lekë ose më pak kanë dorëzuar tre ose më pak oferta në 2009.

Grafiku 19: Aksesi i kompanisë në njoftimet dhe DST-të në krahasim me sistemin e prokurimit në letër – ‘në Tiranë’ kundrejt ‘jo në Tiranë’

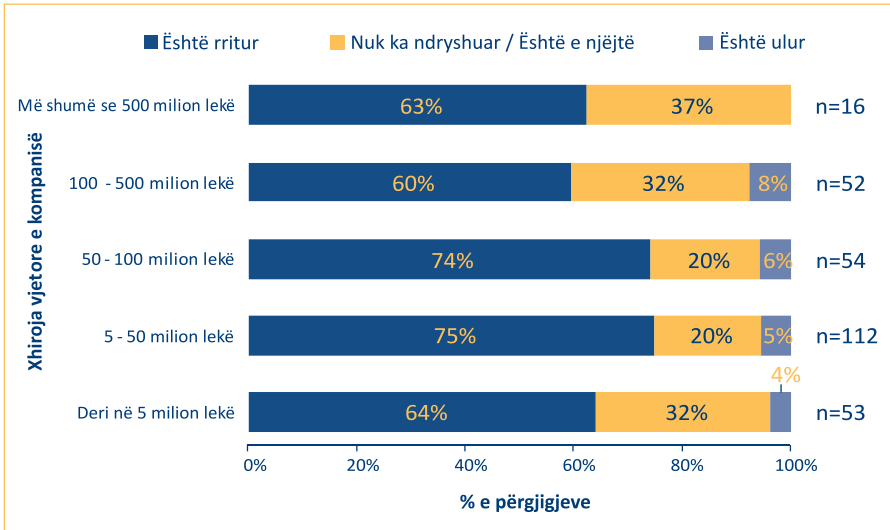
Shumica e të dy grupeve, bizneset që ndodhen jashtë Tiranës (58%) dhe ato me bazë në Tiranë (57%), deklaruan se SPE-ja ka rritur aksesin e tyre në njoftimet e tenderit dhe dokumentet standarde të tenderit (DST). Një pjesë e vogël e të dy grupeve (respektivisht, 12% dhe 7%) thanë se, me hyrjen në përdorim të SPE-së, ka rënë aksesi i tyre në procedurat e prokurimit në 2009.

Grafiku 20: Pjesëmarrja e OE-ve në procedurat e prokurimit në krahasim me sistemin e prokurimit në letër (n = 300)

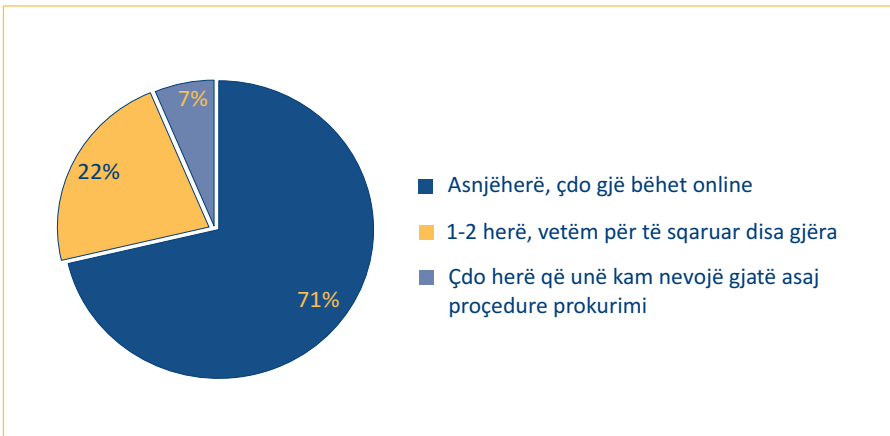

Siç tregohet në grafikun 20 më lart, 70% e të intervistuarve thanë se përdorimi i SPE-së ka rritur numrin e procedurave të prokurimit, për të cilat ata paraqitën oferta në 2009, në krahasim me sistemin e prokurimit në letër. Sipas grafikut 21 më poshtë, kjo nuk lidhet me madhësinë e ndërmarrjes.

Grafiku 21: Xhiroja vjetore e kompanisë kundrejt pjesëmarrjes në një procedurë prokurimi nëpërmjet SPE-së në krahasim me sistemin e prokurimit në letër (n = 287)

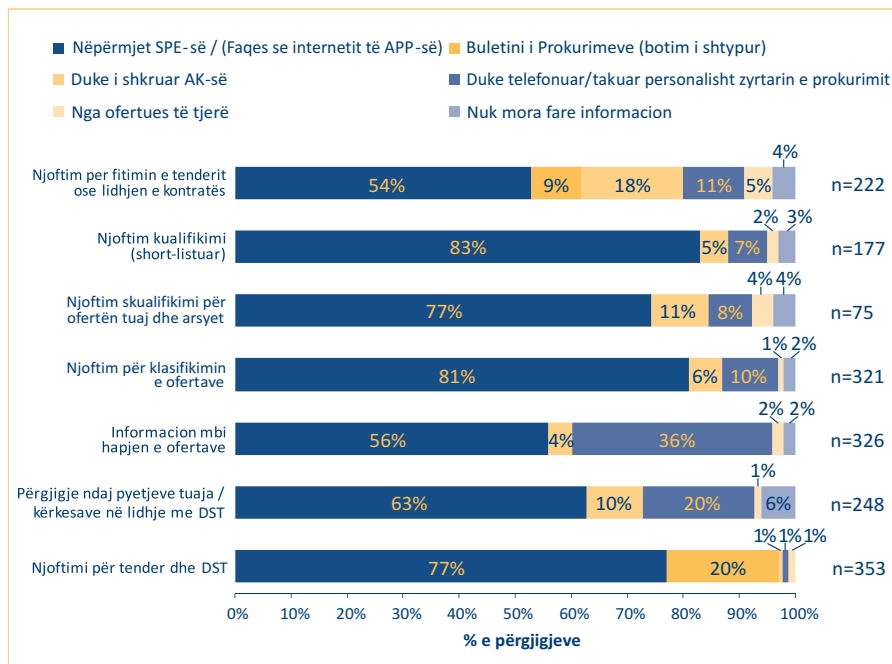

Grafiku 22: Shpeshtësia e kontakteve me specialistët e prokurimit të AK-ve (n = 300)

Përdorimi i SPE-së ka zvogëluar numrin e kontakteve personale të drejtpërdrejta të OE-ve me AK-të. 71% e bizneseve të intervistuar thënë se ata komunikojnë vetëm përmes SPE-së me specialistët përkatës të prokurimit në AK-të, në të cilat ata kanë paraqitur oferta. Vetëm 7% e OE-ve të anketuara ende mbështeten në kontakte personale me AK-të.

Grafiku 23: Marrja e informacionit gjatë një procedure prokurimi (përgjigje e shumëfishtë)

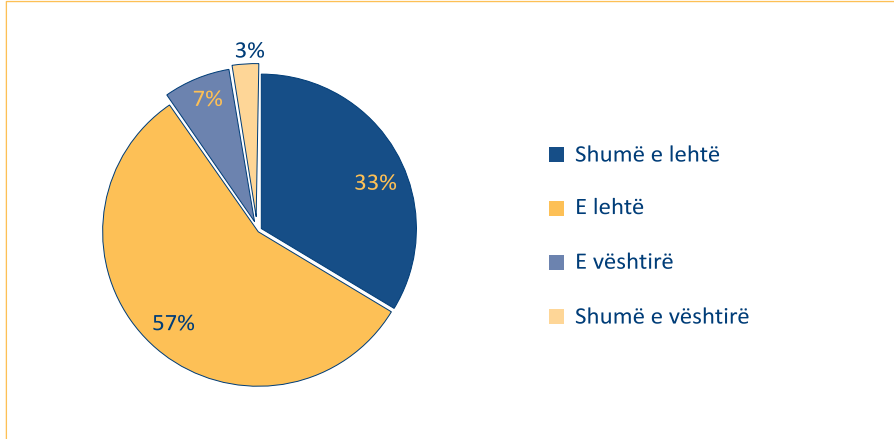
OE-të u pyetën se si marrin informacion gjatë çdo faze të procedurës së prokurimit. Të anketuarit thanë se ata marrin informata kryesisht nëpërmjet SPE-së. Përqindjet variojnë sipas llojit të njoftimit, me përdorimin më të lartë të SPE-së për njoftimet e kualifikimit (83%) dhe përdorim më të ulët për marrjen e informacionit mbi hapjen e ofertave (56%).

20% e të intervistuarve thanë se Buletini i Prokurimeve të APP-së vazhdon të mbetet një burim i mirë informacioni për gjetjen e njoftimeve të tenderave.

Megjithatë, OE-të vazhdojnë të mbajnë ende kontakte personale me zyrtarët e prokurimeve në AK në disa raste. 36% e bizneseve të intervistuarra thanë se ata e marrin në telefon ose takohen personalisht me zyrtarin e prokurimit, kur kanë nevojë për informacion mbi hapjen e ofertave. 20% e të intervistuarve thanë se ata e bëjnë këtë gjë kur kanë pyetje apo duan përgjigje rreth dokumentave standarde të tenderit.

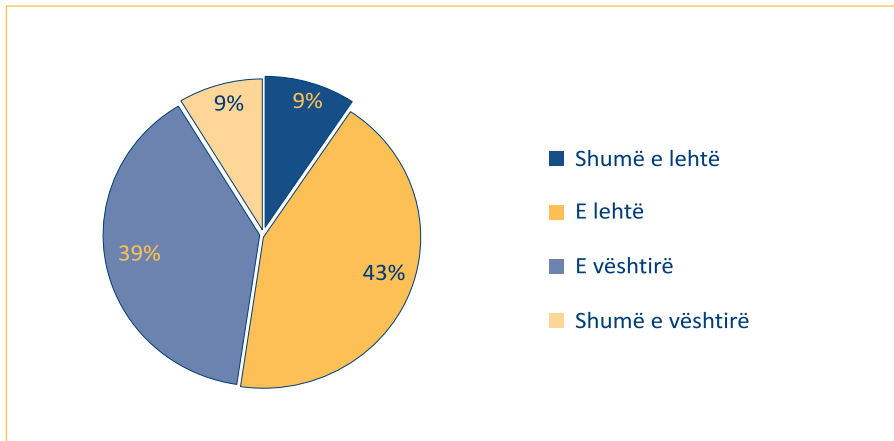
Të intervistuarve iu kërkua të vlerësonin se sa i lehtë ishte përdorimi i SPE-së, bazuar në përvojën e tyre të fundit me një procedurë prokurimi. Përgjigjet e tyre janë përmbledhur në grafikët 24-26.

Grafiku 24: Gjetja e njoftimit të tenderit dhe DST-ve (n = 300)

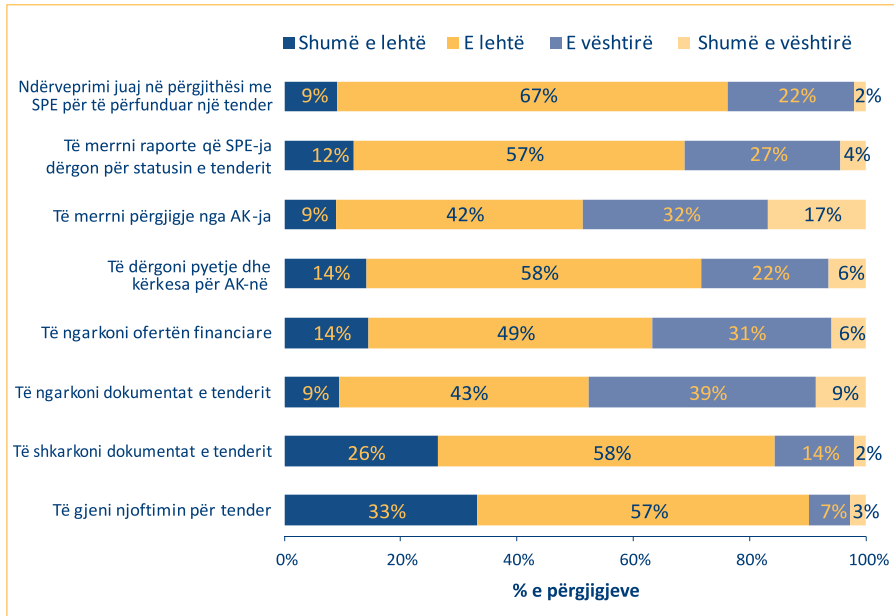
Gjetja e njoftimit të tenderit dhe i DST-ve, si dhe ngarkimi i dokumentave të ofertës janë dy nga fazat më të rëndësishme në një procedurë prokurimi. Shumica e bizneseve të intervistuar (90%) thanë se ishte “e lehtë” ose “shumë e lehtë” për të gjetur njoftimet për tender dhe DST-të në SPE.

Grafiku 25: Sa i lehtë është ngarkimi i dokumentave të ofertës? (n=300)

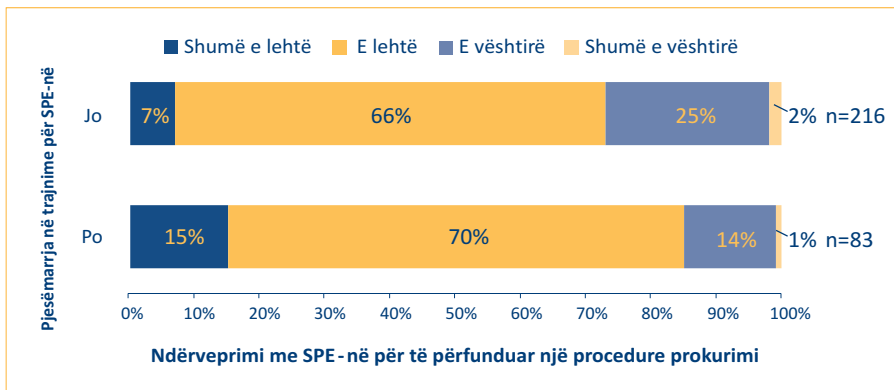
Në kontrast me përgjigjen më lart, 48% e bizneseve të intervistuar thanë se është “shumë vështirë” ose “vështirë” të ngarkohen dokumentet e ofertës. Përqindjet janë pothuajse të njëjta për bizneset në Tiranë dhe për ato jashtë Tiranës.

Grafiku 26: Si e vlerësoni ndëreveprimin me SPE-në? (n=300)

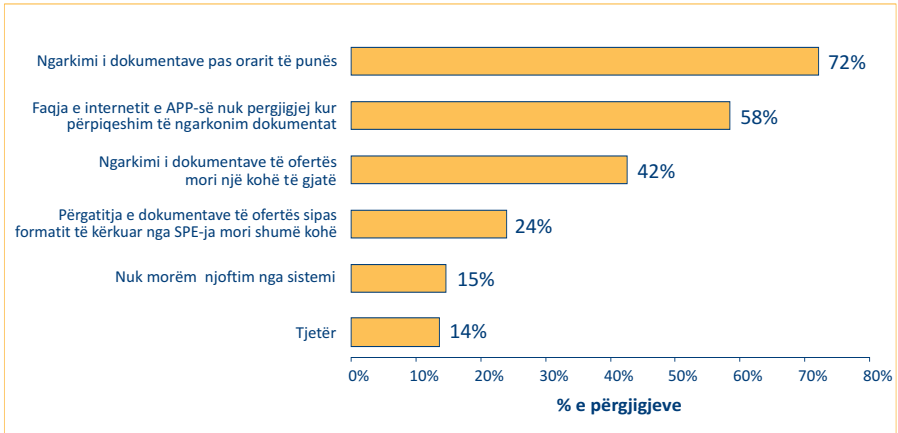
Të pyetur se si e vlerësonin ndëreveprimin me SPE-në në faza të ndryshme të procedurës së fundit të prokurimit, ku kishin marrë pjesë, 76% e bizneseve të intervistuarat thanë se ndëreveprimi i përgjithshëm me SPE-në ishte “shumë i lehtë” ose “i lehtë”.

Grafiku 27: Pjesëmarrja në trajnime mbi SPE-në në raport me ndëreveprimin e përgjithshëm me SPE-në për të kryer një procedurë prokurimi (n = 299)

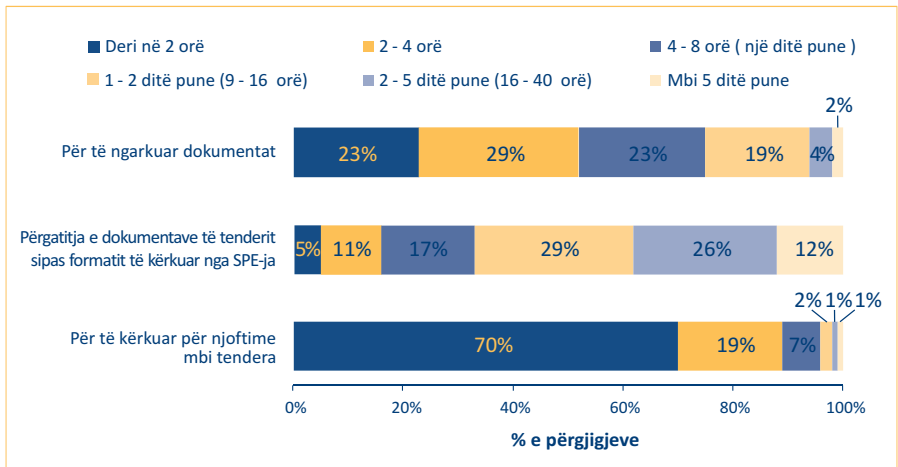
73% e OE-ve që nuk kanë marrë trajnim formal mbi SPE-në, thanë se është “shumë e lehtë” apo “e lehtë” për të ndërevepruar me SPE-në, ndërsa 85% e bizneseve që kanë marrë trajnim formal mbi përdorim e SPE-së thanë se është “shumë e lehtë” ose “e lehtë”.

Grafiku 28: Problemet gjatë përdorimit të SPE-së - përgjigje e shumëfishtë (n = 629)

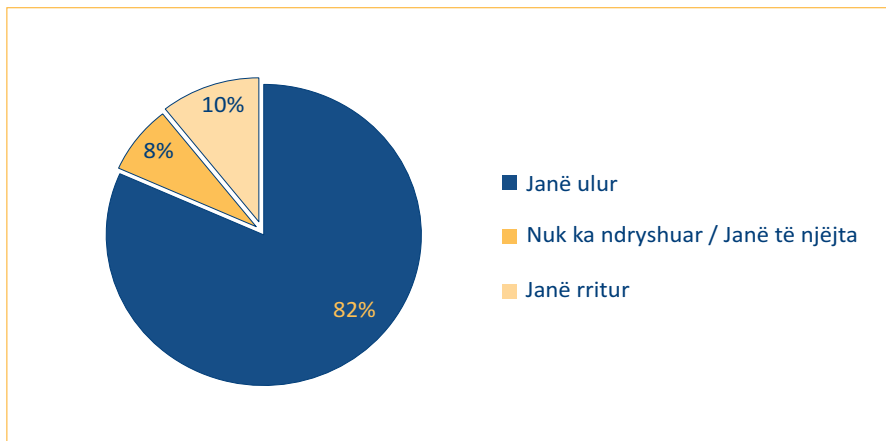
Të anketuarit përmendën *ngarkimin e dokumentave pas orarit të punës (72%), faqen e internetit të APP-së që nuk punon (58%) dhe kohën e gjatë për të ngarkuar dokumentat (42%)* si problemet kryesore, me të cilat ishin ballafaquar në përdorimin e SPE-së.

Grafiku 29: Koha e shpenzuar për të përfunduar një procedurë prokurimi (n = 300)

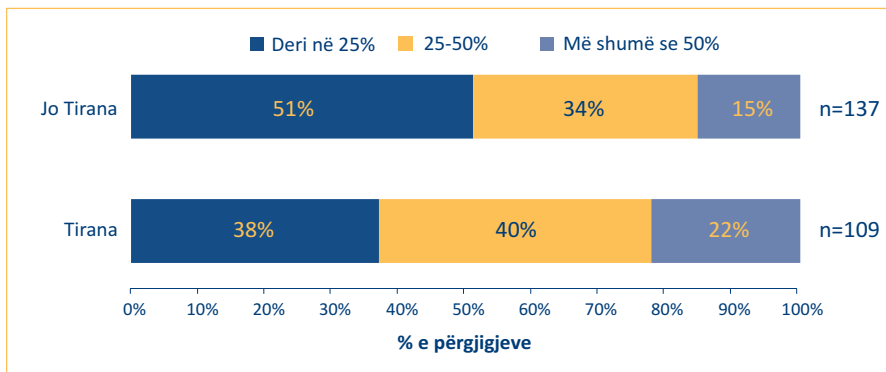
Për shumicën e të intervistuarve, *kërkimi për njoftimet e tenderit dhe ngarkimi i dokumenteve të ofertës mund të bëhet brenda një ditë pune ose më shpejt*. Megjithatë, dy të tretat e të anketuarve thanë se *përgatitja e dokumenteteve të ofertës në formatin e kërkuar* kërkon më shumë se një ditë. 12% thanë se kjo kërkon më shumë se 5 ditë.

Grafiku 30: Kostot e burimeve njerëzore dhe financiare për të përfunduar një procedurë prokurimi nëpërmjet SPE-së në krahasim me sistemin e prokurimit në letër (n = 246)

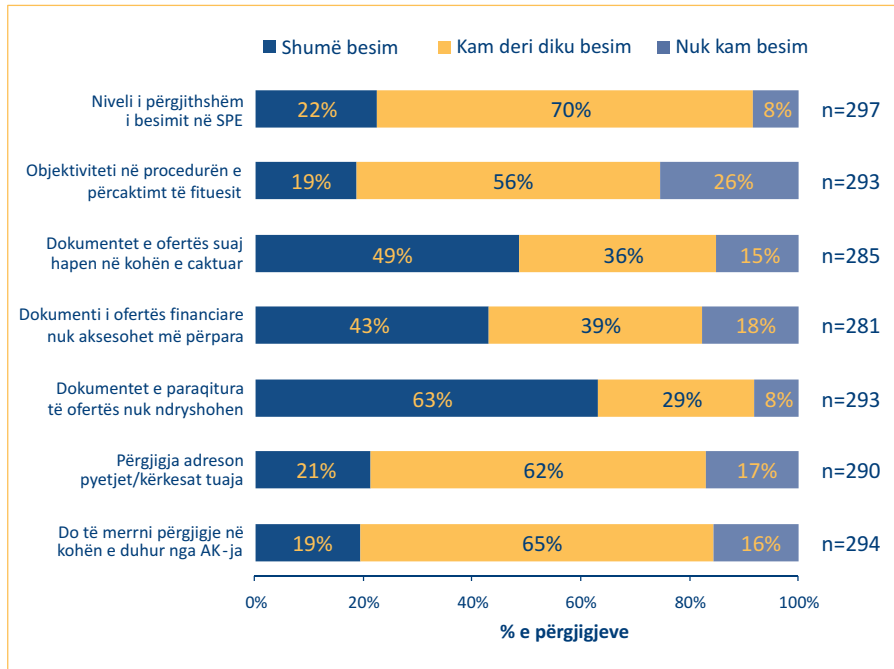
82% e OE-ve të intervistuar thënë se kostot (njerëzore dhe financiare) e pjesëmarrjes në një procedurë prokurimi përmes SPE-së janë reduktuar në krahasim me sistemin e prokurimit në letër.

Grafiku 31: Reduktimi i kostove për të përfunduar procedurën e prokurimit përmes SPE-së në krahasim me sistemin e prokurimit në letër – ‘në Tiranë’ kundrejt ‘jo në Tiranë’.

Ndër bizneset që thanë se kostot ishin reduktuar falë përdorimit të SPE-së, një total prej 62% e bizneseve në Tiranë thanë se shpenzimet e tyre ishte zvogëluar me të paktën 25%, kundrejt 49% e bizneseve jashtë Tiranës që thanë të njëjtën gjë.

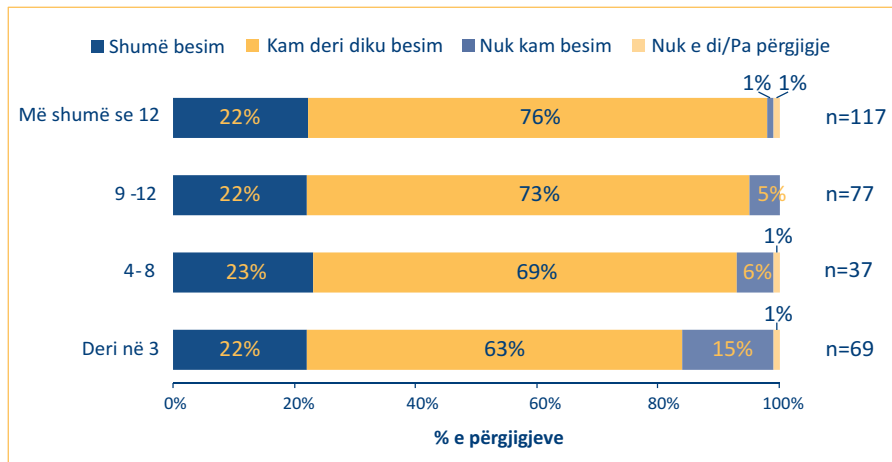
Grafiku 32: Niveli i besimit në SPE (n = 300)

Bizneseve iu kërkua të shprehin sa besim kanë në disa aspekte të rëndësishme të SPE-së. Të dhënat tregojnë se OE-të e intervistuarat kanë shumë besim tek SPE.

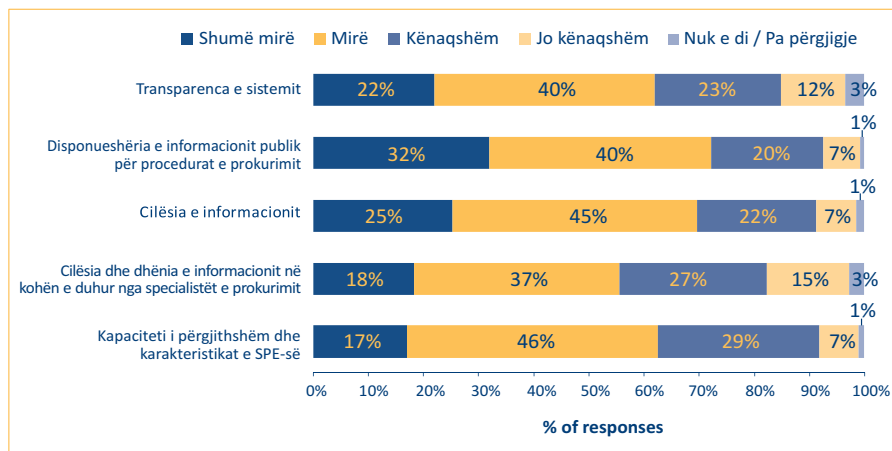
Besimi në përgjithësi në sistem arrin në 92% (“shumë besim” ose “kam deri diku besim”). 92% e të anketuarve kanë “shumë besim” ose “kanë deri diku besim” se *dokumentet e paraqitura nuk mund të ndryshohen kur janë në sistem*. Disa biznese (18%) nuk janë të bindura se *oferta e tyre financiare nuk është komprometuar paraprakisht* (para hapjes së ofertave).

Grafiku 33: Besimi i përgjithshëm në SPE - sipas numrit të ofertave të paraqitura

Besimi i përgjithshëm në SPE rritet në varësi të rritjes së pjesëmarrjes në tendera përmes SPE-së. Ndërsa 15% e bizneseve të intervistuar që kanë marrë pjesë në tre ose më pak tendera gjatë vitit 2009, thanë se nuk kanë besim në SPE, vetëm 5% e bizneseve që kanë ofertuar në të paktën 9 tendera, thanë se nuk kanë besim tek ky sistem.

Grafiku 34: Si do t’i vlerësonit këto aspekte të SPE-së? (n=300)

Rezultatet e vrojtimit treguan një nivel në përgjithësi të lartë të kënaqësisë të OE-ve me SPE-në në të gjithë treguesit. Shumica e përgjigjeve janë në kategorinë “mirë”, e ndjekur nga “kënaqshëm” dhe “shumë mirë”. Vetëm 7% e të anketuarve i vlerësojnë kapacitetin dhe përgjithshme dhe karakteristikat e sistemit si “jo kënaqshëm”. Përqindja më e madhe e përgjigjeve “jo kënaqshëm” (15%) është për cilësinë dhe kohën e dhënies së informacionit nga specialistët e prokurimit në AK.

4. Gjetjet nga vrojtimi i autoriteteve kontraktore

Gjetjet nga intervistat në thellësi dhe fokus grupet me AK-të janë paraqitur më poshtë si një përmbledhje e opinionëve, interpretimeve dhe rekomandimeve që përfaqësuesit e AK-ve dhanë gjatë intervistave të drejtpërdrejta me ta.

1. Përdorimi i SPE-së

Specialistët e prokurimit të AK-ve dhe anëtarët e Komisioneve të Vlerësimit të Ofertave (KVO), të cilët i intervistoi AmCham, kishin përvojë me procedurat e prokurimit, i njihnin mirë të dy llojet e procedurave të prokurimit (atë në letër dhe atë elektronike) dhe kishin përdorur ekskluzivisht SPE-në në 2009-n. Shumë prej tyre ishin angazhuar seriozisht në përdorimin e SPE-së vetëm kur kjo u bë e detyrueshme. Por, disa institucione kishin filluar ta përdornin SPE-në që në 2008, kur ky sistem u vu në funksionim.

Numri i procedurave të prokurimit të kryera nga secili AK që kur filluan ta përdornin SPE-në, varion në varësi të buxhetit të tyre: nga dy ose katër procedura të prokurimit elektronik deri në 35 apo 37 procedura.

Specialistët e AK-ve theksuan se ka pasur shumë raste kur edhe kompani të huaja kanë dorëzuar oferta për procedura të caktuara prokurimi.

Gjatë muajve të parë të vitit 2009, kur përdorimi i SPE-së u bë i detyrueshëm, jo të gjithë AK-të dhe OE-të kishin njohuri apo specializimin e mjaftueshëm për ta përdorur SPE-në. Ka pasur raste kur OE-të kanë kërkuar ndihmë teknike nga njësia e prokurimit e AK-së, tek e cila donin të dërgoni një ofertë. Përfaqësuesit e AK-ve thanë se, në disa raste, OE-të kanë paguar konsulentë që t'i ndihmojnë për të përdorur SPE-në.

Shumica e të intervistuarve vuri në dukje se, megjithëse pati një fillim të vështirë për të dyja palët, OE-të janë tani të sigurtë në përdorimin e sistemit dhe për shumicën e procedurave, dokumentet e ngarkuara në sistem janë në formatin e kërkuar. Numri mesatar i OE-ve që marrin pjesë në procedurat e prokurimit elektronik, është pak a shumë i njëjtë në të gjitha AK-të që u intervistuan: rreth 6-8 OE për secilën procedurë prokurimi elektronik. AK-të e konsiderojnë të pranueshëm këtë numër ofertuesish.

Gjysma e OE-ve që paraqitën oferta në AK-të e intervistuar, ndodhen në të njëjtin rajon me AK-në që i administrojnë procedurat përkatëse të prokurimit, ndërsa OE-të e tjera janë nga pjesët e tjera të vendit. Në shumë prej procedurave të prokurimit elektronik me fonde të konsiderueshme ose kur OE-të lokale nuk mund të ofrojnë punë apo mallra specifike, ofertat vijnë nga OE-të me qendër në Tiranë ose në rajonet të tjera. AK-të thanë se futja e SPE-së ka rritur pjesëmarrjen e OE-ve në nivel kombëtar, duke bërë që, për shembull, OE-të nga Kukësi të konkurrojnë për një procedurë prokurimi në Gjirokastrë dhe anasjelltas.

Numri i procedurave të prokurimit që anulohen ka mbetur në përgjithësi i pandryshuar ose është ulur në krahasim me 2008. Të intervistuarit dhe pjesëmarrësit në fokus grupe thanë se të gjitha procedurat e prokurimi që janë anuluar, janë përsëritur dhe kanë përfunduar me sukses në një datë të mëvonshme.

Çështja e anulimit të procedurave elektronike është një shqetësim i vazhdueshëm për AK-të, pasi kjo çon në përsëritjen e punës, në humbje kohe dhe në vonesa në përdorimin e fondeve buxhetore, duke çuar, për rrjedhojë, në mungesën e mallrave ose shërbimeve që i nevojiten institucionit publik përkatës. Përfaqësuesit e AK-ve të intervistuar thanë se anulimet nuk ndodhnin për shkak të problemeve të SPE-së, por ato lidheshin me OE-të që kanë marrë pjesë në procedurat e prokurimit që anulohet. Sipas të intervistuarve, e vetmja arsye për anulimin e procedurave të prokurimit është se dokumentet e paraqitura nga OE-të nuk i përbushin kriteret e kërkuara nga tenderi.

Në këto situata, kur nuk ka të paktën dy OE që kualifikohen, në bazë të Ligjit nr. 9643 “Për Prokurimin Publik”, të datës 20 nëntor 2006, procedura e prokurimit anulohet për shkak të mungesës së konkurrencës dhe ajo duhet të përsëritet nga fillimi. Nga ana tjetër, disa OE nuk i dorëzojnë të gjitha dokumentet e kërkuara nga AK-të, gjë që çon në skualifikimin e tyre.

Një tjetër shkak për anulimin e procedurave të prokurimit janë gabimet teknike nga specialistët e njësish të prokurimit gjatë përgatitjes së dokumenteve të procedurës së prokurimit, para se procedura të publikohet në SPE. AK-të mund t’i korrigjojnë gabimet në dokumentet e procedurës së prokurimit deri në momentin kur këto dokumente nuk janë ngarkuar në SPE. Pasi dokumentet e procedurave të prokurimit ngarkohen në SPE, AK-të mund të anulohen procedurën, por nuk mund t’i korrigjojnë dokumentet.

Në disa raste, procedurat e prokurimit janë anuluar edhe për shkak se nuk ishin paraqitur oferta.

II. Kapacitetet e autoriteteve kontraktore (infrastrukturë dhe burime njerëzore)

Kur prokurimi elektronik u bë i detyrueshëm që nga 1 janari 2009, AK-të morën masat e nevojshme që të kishin kompjuterat dhe lidhje në internet të nevojshme për ta përdorur SPE-në. Rreth gjysma e të intervistuarve thanë se AK-ja e tyre kishte vetëm tre kompjutera në dispozicion për njësinë e prokurimit dhe anëtarët e KVO-ve. Duhet të theksohet se, në disa rajone, të vetëdijshëm për vështirësitë, më të cilat përballen komunat dhe autoritetet e tjera kontraktore lokale (të cilat nuk mund t’i plotësonin plotësisht kërkesat teknike për përdorimin e SPE-së), Këshilli i Qarkut përkatës ka ngritur një sallë me kompjutera dhe internet në godinën e tij. Çdo autoritet kontraktor në atë rajon mund ta përdorë këtë sallë për të administruar procedurat e prokurimit elektronike.

Disa AK kanë caktuar një sallë të pajisur me kompjutera dhe lidhje interneti që specialistët e prokurimit dhe anëtarët e KVO mund ta shfrytëzojnë për të përdorur SPE-në. Anëtarët e KVO-ve, me ndihmën e specialistëve të njësish të prokurimit, shpesh kanë nevojë për t’u takuar dhe për të diskutuar ofertat e paraqitura nga OE-të. Disa prej AK-ve kanë vënë në dispozicion një zyrë të veçantë të dedikuar për këto takime, zyrë e cila ka kompjutera shtesë dhe lidhje interneti. Anëtarët e KVO-ve i shfrytëzojnë këto zyra për të bërë mbledhje dhe për të përdorur SPE-në. Kjo i ndihmon shumë anëtarët e KVO-ve, për shkak se procesi i vlerësimit të ofertave zhvillohet shpejt dhe në kohë reale.

Të intervistuarit thanë se AK-të e tyre përdorin kompjutera që kanë parametra shumë të mirë teknike për të përdorur SPE-në: ata lejojnë ngarkimin dhe shkarkimin me lehtësi të

dokumente dhe janë të pajisur me programet kompjuterike të nevojshme për të punuar me dokumenta të formateve të ndryshme. Pothuajse të gjitha AK-të kanë lidhje ADSL në internet. Në disa raste, ata kanë dy linja ADSL me shpejtësi normale për t'u siguruar që kanë lidhje të vazhdueshme interneti.

Për shkak të afateve të procedurave të prokurimit, kur ka probleme, specialistë në AK-të e intervistuar nuk mund të presin të përmirësohet shërbimi i internetit, por ata duhet të gjejnë zgjidhje të tjera për të vazhduar punën. Ka pasur shumë raste, kur specialistë të prokurimit ose anëtarë të KVO-ve kanë shkuar në internet kafe ose në institucione të tjera për të përfunduar një procedurë prokurimi ose ju është dashur të punojnë pas orarit zyrtar. Shërbimi i internetit nuk është i njëjtë në të gjitha rrethet e vendit, pasi kjo varet nga kompanitë private (Internet Service Providers-ISP), që e ofrojnë këtë shërbim në zona të ndryshme.

Departamentet e Teknologjisë së Informacionit (IT) në disa AK kishin kapacitete dhe aftësi financiare për të krijuar një rrjet të brendshëm elektronik (intranet) në institucion. Ky rrjet është përdorur rregullisht për të përgatitur procedurat e prokurimit dhe kjo i ka ndihmuar anëtarët e KVO-së dhe njësinë e prokurimit për ta përfunduar punën. Megjithatë, jo çdo AK ka njohuritë e nevojshme për të zhvilluar një intranet. Disa nga AK-të që nuk kanë intranet, nuk e dinin se ç'është ky rrjet dhe se si mund të përdoret në punën e tyre të përditshme.

Të gjithë të intervistuarit ishin trajnuar lidhur me përdorimin e SPE-së nga Agjencia e Prokurimit Publik (APP), mbështetur fillimisht nga faza e parë e Programit Prag të Korporatës së Sfidës së Mijëvjeçarit për Shqipërinë MCCA1. Trajnimet u realizuan në fund të vitit 2008 dhe në fillim të 2009-ës. APP-ja i trajnoi specialistët e prokurimit dhe shpërnda materiale trajnimi, manuale përdorimi, si dhe një CD ilustruese mbi përdorimin e SPE-së. Trajnim mbi SPE-në është ofruar dhe financiar edhe nga Programi i Qeverisjes Vendore të USAID-it (LGPA) dhe organizata të biznesit, si AmCham.

Anëtarët e KVO-ve kanë nevojë për trajnime shtesë. Të gjithë të intervistuarit thanë se ata donin që trajnimi të vazhdojë. Jo të gjithë specialistët e AK-ve që punojnë me SPE-në, e njohin mirë këtë sistem. Fakti që SPE ndryshon vazhdimisht duke u përmirësuar, e thekson nevojën për trajnim të vazhdueshëm.

Të gjithë të intervistuarit thanë se, kur kanë pasur probleme me SPE-në, ata kanë kërkuar ndihmën e APP-së për t'i zgjidhur ato. Por AK-të kanë hasur probleme në përpjekjet për të komunikuar me APP-në. E vetmja mënyrë për të komunikuar në kohë reale me APP-në është me telefon dhe të intervistuarit u ankuan se APP-ja ka vënë në dispozicion vetëm një numër telefoni për të gjithë AK-të në vend. Kjo do të thotë se linja është shpesh e zënë.

AK-të e intervistuar kishin pasur disa probleme në përdorimin e SPE-së gjatë vitit 2009. Problemet më të shpeshta kanë qenë:

- Faqja e SPE-së nuk ka funksionuar mirë, duke shkaktuar ndërprerjen e ngarkimit të dokumenteve të prokurimit ose të procesit të publikimit të njoftimit për procedurën e prokurimit.
- Faqja e SPE-së nuk funksionoi si duhet disa herë gjatë vitit 2009 dhe shumë dokumente dhe procedura të prokurimit u fshinë, duke bërë që këto procedura të riniseshin nga e para dhe dokumentet e nevojshme të ngarkoheshin sërish nën drejtimin APP-së.

- APP-ja ndryshoi formatin për procedurat e prokurimit me lote dhe shtoi atë në SPE pa ofruar trajnim paraprak ose sqarime për AK-të. Kjo çoi në shumë probleme teknike që hasën AK-të, ndërsa përpiqeshin për të realizuar një procedurë me lote përmes SPE-së.
- Pati raste kur AK-të nuk mundën t'i ngarkonin DST-të në SPE dhe u detyruan të dërgonin një CD me DST-të tek APP-ja, në mënyrë që APP-ja t'i ngarkonte vetë këto dokumenta.
- AK-të kanë hasur probleme në rastet kur humbnin fjalëkalimin për llogarinë e tyre në SPE dhe tek përpiqeshin ta riaktivizonin atë në SPE. Në këto raste, AK-të kanë komunikuar me APP-në, specialistët e së cilës kanë ofruar një ndihmë efektive. Është e rëndësishme të theksohet se pothuajse 90 për qind e të intervistuarve thanë se, në këto raste, me ndihmën e APP-së, ata mundën ta përmbyllnin procedurën, për të cilin po punonin.

III. Komunikimi përmes SPE-së

Të intervistuarit thanë se ata nuk kanë vështirësi për të bërë të gjitha hapat gjatë procesit të përgatitjes së njoftimit të procedurave të prokurimit, si dhe gjatë vlerësimit të kualifikimeve të ofertuesve. Ata janë në gjendje t'i përfundojnë këto procese ose vetë, ose me ndihmën e një kolegu.

Shumë pak nga AK-të e intervistuar përdorin SPE për të komunikuar me OE-të gjatë procesit të prokurimit përmes menusë "Kërkesat e mia". Disa nga të intervistuarit thanë se ata nuk e dinin se mund të komunikojnë me OE-të përmes menusë "Kërkesat e mia". Ata komunikojnë me OE-të nëpërmjet letrave zyrtare apo takohen me ta kur këta të fundit shkojnë në zyrat e AK-ve. Disa AK e kanë të vështirë ta përdorin menunë "Kërkesat e mia" për të komunikuar me OE-të. Ato mendojnë se mjafton përdorimi i mesazheve elektronike ("Mesazh") përmes SPE-së. Nuk është shumë e qartë se si SPE-ja i kategorizon dhe administron kërkesat e OE-ve që vijnë në sistem përmes menusë "Kërkesat e mia", sepse është e paqartë se cilës AK i drejtohet një mesazh apo kërkesë e caktuar.

Në përgjithësi, AK-të komunikojnë me OE-të përmes SPE-së ose e përdorin SPE-në dhe komunikimin me letra zyrtare në të njëjtën kohë. Për të inkurajuar OE-të të përdorin SPE-në, në disa raste AK-të u dërgojnë një mesazh elektronik OE-ve me anë të SPE-së dhe, më pas, e njoftojnë OE-në përkatëse me telefon se i kanë dërguar një mesazh elektronik. AK-të përdorin të dyja metodat, "Mesazh" dhe "Kërkesat e mia", pavarësisht problemeve të hasura.

Një numër i anëtarëve të KVO-ve vazhdojnë të mbajnë procesverbale me shkrim për vendimet që marrin gjatë procesit të vlerësimit të ofertave, për t'i përdorur në rast se marrin një kërkesë për sqarim ose për informacion mbi dokumentet e ofertës. Po ashtu, AK-të ruajnë edhe të dhënat në rast të një kërkesë të tillë. Gjatë kësaj faze, AK-të komunikojnë me OE-të nëpërmjet SPE-së, por edhe nëpërmjet letrave zyrtare, nëse është e nevojshme. Disa AK preferojnë të përdorin mjetet elektronike dhe të tjerët preferojnë letrat zyrtare. Përdorimi i mesazheve elektronike në këtë fazë ofron një përparësi të madhe për OE-të e AK-të, pasi ajo eliminon kontaktet e drejtpërdrejta mes tyre.

Bazuar në procedurën e hapjes së ofertës në SPE, AK-të nuk kanë më kontakt me ofertuesit. Më shumë se 80% e të anketuarve thanë se ata nuk kanë asnjë kontakt të drejtpërdrejtë me OE-të gjatë kësaj faze. Në disa raste shumë të pakta, OE-të iu kërkojnë verbalisht AK-ve informacion mbi çmimet e ofertave të paraqitura.

Nuk ka një procedurë të përcaktuar se si AK-të mund të komunikojnë me OE-të gjatë procesit të vlerësimit të ofertave. AK-të përdorin ta bëjnë të lehtë komunikimin: ata komunikojnë me OE-të me shkrim (me letra zyrtare), nëpërmjet SPE-së, me telefon, ose duke i kërkuar OE-ve të paraqiten përpara KVO-ve për të dhënë shpjegime. AK-të mbajnë procesverbale me shkrim rreth kësaj praktike.

Si përmbledhje, pothuajse të gjithë të intervistuarit thanë se ata nuk kanë probleme kur përdorin SPE-në për të menaxhuar një procedurë prokurimi. Janë shuar pasiguritë e muajve të parë dhe AK-të tani e njohin sistemin. Por, ende ekzistojnë pengesa në komunikimin me OE-të nëpërmjet SPE-së.

AK-të hasin gjithashtu vështirësi në kryerjen e procedurave të prokurimit për shërbimet e konsulencës, sepse ato bëhen në dy faza: faza e parë, ajo e para-kualifikimit të ofertuesve, bëhet nëpërmjet SPE-së, kurse faza e dytë (përzgjedhja e fituesit) bëhet duke e dorëzuar dokumentacionin në letër. Teknikisht, SPE-ja i konsideron këto procedura prokurimi si të paplota dhe ende në proces, ndonëse procedura është, në fakt, e përfunduar.

IV. Përfitime dhe shqetësime

Përfaqësuesit e AK-ve thanë se SPE e ka rritur efektivitetin e procedurave të prokurimit. Nuk ka më vonesa dhe procedurat kryhen në një kohë të shkurtër. Krahasuar me procedurat e prokurimit në letër, komunikimi midis AK-ve dhe OE-ve është shumë më i shpejtë. Konkurrenca e ndershme në procedurat e prokurimit është tashmë e garantuar në maksimum, duke qënë se ofertuesit e mundshëm nuk e njohin njëri-tjetrin paraprakisht, sepse pjesëmarrja në një procedurë të caktuar është anonime deri në ditën e hapjes së ofertave. OE-të nuk kanë asnjë mënyrë për të gjetur, nëpërmjet kanaleve zyrtare, informacion në lidhje me ofertuesit e tjerë të mundshëm. Në të njëjtën kohë, anëtarët e KVO-ve shprehën se ndërhyrjet jozyrtare dhe influencat informale nga ofertuesit potencialë nuk përbëjnë më shqetësim për ta, pasi askush nuk ka informacion për ofertat që janë paraqitur deri para ditës së hapjes së tyre. SPE nuk lë vend për përjashtime apo lëshime në këtë drejtim.

Shpenzimet e AK-ve për kryerjen e procedurave të prokurimit janë ulur në mënyrë të dukshme në krahasim me ato në sistemin e mëparshëm të prokurimit në letër. Me SPE, AK-të nuk kanë më shpenzime postare dhe kanë eliminuar shpenzimet e udhëtimit, sepse më parë shpesh u duhej të dërgonin specialistë në zyrat e APP-së në Tiranë për të siguruar dhënien e dokumenteve të procedurës së prokurimit.

Aktualisht, dokumentet e procedurave të prokurimit dhe të dhënat lidhur me to ruhen, në pjesën më madhe, vetëm në formë elektronike. Disa AK kanë zhvilluar sistemin e tyre për arkivimin e dokumenteve të prokurimit.

Një shqetësim i përmendur nga AK-të ishte se ata janë nën kontroll të fortë nga specialistët e auditit dhe janë të detyruar të printojnë çdo dokument elektronik në pajtueshmëri me kërkesat e tyre. Printimi rrit disa herë, në mënyrë të panevojshme, kostot e procedurave të prokurimit. Megjithatë, ligji i prokurimit nuk u kërkon AK-ve t'i printojnë të gjitha dokumentat e ofertave dhe të arkivojnë në letër dokumente, që do të mund të jenë më vonë subjekt i kontrolleve të brendshme ose të jashtme.

Kryerja e procedurave të prokurimit nëpërmjet SPE-së ka sjellë që çmimet e ofertave të jenë më të ulta se fondi limit për procedurën e prokurimit. Shumica e të intervistuarve e shihnin këtë si diçka pozitive, por disa prej tyre mendonin se kjo ka ndikuar për keq në cilësinë e shërbimeve apo të mallrave të ofruara. Në përgjithësi, rritja e pjesëmarrjes së OE-ve në procedurat e prokurimit ka çuar në rritje të konkurrencës që, nga ana tjetër, ka sjellë kursime në fondet e përdorura për prokurimet publike.

Të gjithë të intervistuarit thanë se futja e SPE-së ka çuar në rritjen e transparencës në procedurat e prokurimit. Është e pamundur të ndryshohen dokumentet e ofertës në SPE dhe të gjithë janë të vetëdijshëm për këtë.

Nuk ka gabime në dokumentet e ofertës që mund të falen apo tolerohen, sepse dokumentet janë në sistem dhe nuk mund të ndryshohen, siç mund të ndodhte me procedurën në letër. Të gjitha AK-të janë shumë të ekspozuara ndaj kontrollit dhe nuk mund të bëjnë përjashtime.

Nga ana tjetër, OE-të janë bërë të vetëdijshëm se ata duhet të ndjekin rregullat e përcaktuara procedurave të tenderit dhe nuk mund të abuzojnë me dokumentat e ofertës: nuk mund t'i falsifikojnë ato, të paraqesin dokumentin e gabuar ose t'i keqinterpretojë këto dokumenta. Anëtarët e KVO-ve nuk kanë më motiv për të bërë lëshime në këtë drejtim, sepse, edhe sikur ata ta bëjnë këtë gjë, sistemi ruan vlerësimin e tyre dhe ata mund të ndëshkohen për këtë veprim.

Dorëzimi i ofertave nëpërmjet SPE-së i ka dhënë fund situatës kur OE-të grindeshin me njëri-tjetrin, kur shkonin në zyrën e AK-së të gjithë në të njëjtën kohë për të paraqitur e dorëzuar ofertat e tyre.

Pothuajse të gjithë të intervistuarit theksuan se, me futjen e SPE-së, është rritur profesionalizmi në kryerjen e procedurave të prokurimit, reputacioni i institucioneve publike është përmirësuar dhe specialistët e prokurimit nuk kanë më frikë gjatë një kontrolli të mundshëm nga ana e Kontrollit të Lartë të Shtetit, sepse të gjitha ofertat dhe dokumentet e tenderit janë të ruajtura në SPE dhe nuk mund të ndryshohen nga një përdorues tjetër. Për shkak të gjithë kësaj, përdoruesit e SPE-së, si OE-të ashtu edhe AK-të, janë më seriozë dhe më të përgjegjshëm në kryerjen e detyrave të tyre deri në përfundimin e procedurës së prokurimit.

5. Rekomandime

Rekomandimet e mëposhtme rrjedhin nga rezultatet e vrojtimeve të OE-ve dhe AK-ve dhe synojnë të japin disa ide mbi hapa të mëtejshëm për të përmirësuar efektshmërinë e SPE-së.

- APP-ja duhet të rrisë shpejtësinë e komunikimit elektronik me SPE-në, pavarësisht nga lidhja e internetit që përdorin AK-të dhe OE-të, duke marrë parasysh se shumica e tyre kanë linjë ADSL me shpejtësi mesatare.
- APP-ja duhet të marrë masat e nevojshme teknike që faqja e internetit e SPE-së të punojë gjatë gjithë kohës, sepse ndërprerjet pengojnë punën e përdoruesve gjatë dhe pas orarit normal të punës.
- Ka nevojë për trajnime shtesë mbi SPE-në, sepse APP bën ndryshime të vazhdueshme të SPE-së për ta përmirësuar atë. Përdoruesit e SPE-së preferojnë trajnimin mbi bazën e rasteve konkrete dhe me ndërveprim të drejtpërdrejtë me sistemin. Si AK-të dhe OE-të, e theksojnë këtë nevojë.
- SPE duhet të përmirësohet për t'i lejuar AK-të të kryejnë të gjitha procedurat e prokurimit përmes SPE-së, duke përfshirë këtu edhe ato për shërbimet e konsulencës, si dhe procedurën me negociim me shpallje paraprake të njoftimit.
- SPE duhet të bëjë të mundur që një specialist/e prokurimi, i cili/e cila është duke krijuar një procedurë të re prokurimi, të mund të korrigjojë gabimet e mundshme para se njoftimi për tender të publikohet në SPE. Kjo mund të bëhet me anë të një butoni që të lejon të kthesh pas (undo button) apo diçka të ngjashme.
- Në rastet kur një procedurë prokurimi është e përfunduar dhe APP-ja ia dërgon atë përsëri AK-së përkatëse për rivlerësim, SPE duhet ta lejojë AK-në ta shqyrtojë këtë procedurë pa lejen e administratorit të sistemit në APP.
- APP-ja duhet ta rishikojë menunë “Kërkesat e mia” në SPE. Kjo menu duhet të lejojë që kërkesat që OE-të dërgojnë përmes SPE-së, të kategorizohen sipas AK-ve, të cilave iu drejtohen ato dhe sipas procedurave të prokurimit, me të cilat lidhet kërkesa. Kërkesat e OE-ve kategorizohen aktualisht vetëm sipas datës së dërgimit, pa iu referuar AK-së, së cilës i drejtohet kjo kërkesë për procedurën e prokurimit në fjalë. Kjo e bën shumë të vështirë për AK-të dhe OE-të që t'i gjejnë këto kërkesa apo përgjigjet respektive në SPE.
- Procedura e loteve duhet të rishikohet për t'i lejuar ofertuesve që t'i paraqesin dhe t'i ngarkojnë vetëm një herë dokumentet e përgjithshme të ofertës.
- SPE duhet të rishikohet për t'u lejuar AK-ve t'i ruajnë vendimet e ndërmjetme të KVO-ve. Kjo do të ndihmojë anëtarët e KVO-së që të mbajnë shënime në çdo hap gjatë procesit të vlerësimit.
- Kur një ofertues bën ankesë para datës së hapjes së ofertave, procedura e prokurimit në SPE duhet të ndalet dhe nuk duhet të lejojë që të paraqiten oferta të tjera për këtë procedurë prokurimi, për sa kohë që APP-ja është duke shqyrtuar ankesën.
- SPE duhet të prodhojë informacione të përgjithshme dhe adresa kontakti të sakta dhe të përditësuara për OE-të që ndërveprojnë me SPE-në, të dhëna që pastaj mund të aksesohen nga AK-të, OE-të dhe publiku.
- Procedura për vlerësimin e dokumenteve të OE-ve në SPE duhet të rishikohen në përputhje me hapat që anëtarët e KVO-ve janë të detyruar ligjërisht të ndjekin: ata vlerësojnë, së pari, dokumentat e përgjithshme, pastaj dokumentat teknike, dhe, së fundi, ofertën financiare. Nëse një ofertues nuk kualifikohet në bazë të dokumentacionit të përgjithshëm, ai mund të skualifikohet menjëherë dhe anëtarëve të KVO-ve nuk duhet t'u kërket të kryejnë edhe dy hapat e tjerë të vlerësimit.

6. Anekset

Pyetësor

Vlerësimi i Sistemit të Prokurimit Elektronik në Shqipëri

Shkurt – Mars 2010

Kodi unik i pyetsorit

Rrethi: _____	Kodi i Rrethit: <input type="text"/>
Data e Intervistës: / / 2010	
Koha e fillimit	Koha e mbarimit

Kodi i Intervistuesit	<input type="text"/>
-----------------------	----------------------

Emri i Kompanisë: _____
I Intervistuari: _____
Adresa: _____
Tel: _____
Email: _____

Plotësohet në zyrë:	
Verifikuar nga: _____	☐ I vlefshëm ☐ I pavlefshëm
Data e verifikimit: / / 2010	
Operatori: _____	Kodi i operatorit: <input type="text"/>

Për intervistuesin:

Ky vrojtim bëhet përmes intervistës ballë për ballë. Ju lutemi, vëreni si më poshtë:

- *Gjatë intervistës, ju duhet të lexoni pyetjet ashtu siç janë formuluar në pyetësor.*
- *Kushtojini vëmendje të veçantë llojit të përgjigjes që ju prisni nga i intervistuari për çdo pyetje (zgjidhni një përgjigje / zgjidhni të gjitha përgjigjet që aplikohen)*
- *Rretho kodin përkatës për çdo përgjigje.*
- *Përgjigjet e pyetjeve të hapura duhet të shkruhen saktësisht siç janë thënë nga i intervistuari.*
- *Instruksonet janë dhënë në shkrim italic.*

Hyrje

Ky vrojtim është pjesë e një studimi që realizohet nga Dhoma Amerikane e Tregtisë në Shqipëri me mbështetjen e Programit Prag të Sfidës së Mijëvjeçarit për Shqipërinë II (MCCA2), që është një marrëveshje dyvjeçare ndërmjet Shqipërisë dhe Shteteve të Bashkuara, e financuar nga Korporata e Sfidës së Mijëvjeçarit (MCC) dhe e administruar nga Agjencia Amerikane për Zhvillim Ndërkombëtar, USAID.

Vrojtimi i Sistemit të Prokurimit Elektronik bëhet për të vlerësuar përfitimet që ky sistem ka sjellë për institucionet publike dhe biznesin.

Ai do të vlerësojë elemente të rëndësishme që lidhen me këtë sistem si: shkallën e transparencës, efektivitetin, lehtësinë në përdorim, besimin e përdoruesve në sistem, etj, në mënyrë që të identifikohen përmirësimet e nevojshme.

Përfundimet do t'ju shërbejnë juve si përdorues të sistemit, si edhe Agjencisë së Prokurimit Publik dhe autoriteteve kontraktore.

Ju jeni përzgjedhur rastësisht nga lista e bizneseve pjesëmarrëse në një procedurë prokurimi përmes sistemit elektronik gjatë vitit 2009.

Ju sigurojmë se përgjigjet tuaja do jenë plotësisht konfidenciale dhe nuk ka asnjë mënyrë që të dhënat e organizatës suaj të mund të dallohen si të tilla në rezultatin përfundimtar të studimit. Kjo intervistë do të zgjasë rreth 35 minuta.

Për ne është shumë e rëndësishme pjesëmarrja juaj serioze në plotësimin e këtij pyetësori, si një kontribut në përmirësimin e sistemit të prokurimit elektronik. Me përfundimin e studimit, ne kemi kënaqësinë t'ju ofrojmë një përmbledhje të rezultateve dhe rekomandimeve të tij.

Nëse keni ndonjë pyetje në lidhje me pyetësoin, ju lutem kontaktoni me Dhomën Amerikane të Tregtisë në Shqipëri në email: info@amcham.com.al ose tel: +355692034744.

Ju faleminderit!

I. INFORMACION I PËRGJITHSHËM

INTERVISTUES: *I intervistuari duhet të jetë personi direkt përgjegjës për të paktën administrimin e procedurës së fundit të prokurimit në të cilën kompania e tij/saj ka marrë pjesë.*

Duke u ndalur në kompaninë tuaj dhe përdorimin nga ana e saj të sistemit të prokurimit elektronik (SPE) gjate vitit 2009, unë do të doja ta filloj këtë intervistë me disa pyetje të përgjithshme për ju dhe kompaninë tuaj.

1. Cili është pozicioni juaj i punës, përveç pozicionit tuaj si përgjegjës për prokurimet?

Administrator	1
Drejtor i Përgjithshëm/Menaxher	2
Drejtues Departamenti/Shef Zyre	3
Shef i financës	4
Jurist i kompanisë	5
Tjetër (specifikoni	6

2. Cila është forma ligjore e kompanisë suaj. *Vetëm një përgjigje*

Shoqëri me përgjegjësi të kufizuar	1
Shoqëri Aksionere	2
Person fizik	3
Tjetër (specifikoni	4

3. Cili nga sektorët e mëposhtëm përshkruan më mirë fushën e aktivitetit të kompanisë suaj: *Vetëm një përgjigje*

Shërbim	1
Prodhim	2
Ndërtim	3
Tregti	4
Transport dhe telekomunikacion	5
Tjetër (specifikoni.....)	6

4. Sa është numri i punonjësve me kohë të plotë në kompaninë tuaj?
Vetëm një përgjigje

I vetëpunësuar	1
1- 5 punonjës	2
6 – 20 punonjës	3
21 – 80 punonjës	4
Mbi 80 punonjës	5

5. Ç'pjesë e të ardhurave vjetore të kompanisë suaj vjen nga prokurimi publik?

Deri në 25%	1
25 – 50%	2
50 – 75%	3
Mbi 75%	4
Nuk e di / Pa përgjigje	9

6. Sa është xhiroja vjetore e kompanisë suaj (në lekë “të reja”) ?

Deri në 5 milion lekë	1
5 milion - 50 milion lekë	2
50 milion - 100 milion lekë	3
100 milion - 500 milion lekë	4
Më shumë se 500 milion lekë	5
Nuk e di / Pa përgjigje	9

7. Gjithsej, sa vite eksperiencë pune keni me prokurimet publike:

Deri në 1 vit	1
1 - 3 vjet	2
3 - 5 vjet	3
5 - 10 vjet	4
Mbi 10 vjet	5

II KAPACITETET E KOMPANISË DHE NDËRVEPRIMI ME SPE-në (SISTEMI I PROKURIMIT ELEKTRONIK)

8. A keni marrë pjesë ju, ose pjesëtarë të tjerë të stafit që merren me prokurimin, në trajnime lidhur me prokurimin elektronik?

Po	1
Jo	2

9. Nëse JO, si keni mësuar ta përdorni sistemin e prokurimit elektronik?

9.a Vetë

9.b Me ndihmen e një kolegu / shoku

9.c Tjetër (specifiko): _____

10. Nëse PO, kush e ofroi trajnimin (trajnimet) ? (Rretho të gjitha që aplikohen)

10.a. Agjencia e Prokurimit Publik

10.b. Programi Prag i Sfidës së Mijëvjeçarit për Shqipërinë ose një program tjetër i USAID-it

10.c. Organizatë e shoqërisë civile (të tilla si organizatat e biznesit, etj)

10.d. Tjetër (specifiko): _____

11. Sa kohë (në ditë) zgjati trajnimi që ju/ata ndoqët/ën? _____ ditë

12. A ju nevojitet ju apo punonjësve të tjerë në kompani që merren direkt me SPE-në trajnim i mëtejshëm se si ta përdorni atë?

Po	1
Jo	2

13. Zakonisht, ku e përdorni kompjuterin që ka akses në internet për të bërë ofertën tuaj dhe për të marrë informacion mbi procesin deri në përfundimin e procedurës?

Në zyrën përkatëse të kompanisë suaj	1
Në Internet kafe	2
Tek të tretë/persona që e ofrojnë këtë shërbim me pagesë	3
Tjetër (specifiko) _____	4

14. Çfarë lloj lidhje me internetin ka kompania juaj?

Dial Up/ Me telefon	1
Linjë e Dedicuar	2
ADSL	3
Antenë / me valë (wireless)	4
Lidhje satelitore	5
Tjetër (specifiko) _____	6
Nuk e di / Pa përgjigje	9

15. Si e vlerësoni kapacitetin dhe parametrat e kompjuterit që përdor kompania juaj për të dorëzuar ofertën për një procedurë prokurimi dhe për të marrë informacion mbi procesin deri në përfundim të procedurës?

Shumë mirë	1
Mirë	2
Kënaqshëm	3
Jo kënaqshëm	4

16. A keni probleme me aksesin në internet në kompaninë tuaj?

Shpejtësi e ulët	1
Shumë ndërprerje / shkëputje të linjës	2
Tjetër (specifiko) _____	3

III. EKSPERIENCA E PËRGJITHSHME ME SPE-në

17. Kur e bëri kompania juaj ofertën e parë me anë të SPE-së?

Në vitin 2008	1
Në janar - qershor 2009	2
Duke filluar nga korriku 2009	3

18. Mesatarisht, në sa procedura të prokurimit publik ka marrë pjesë kompania juaj në vitin 2009?

Deri në 3	1
4 - 8	2
9 - 12	3
Më shumë se 12	4

19. Ku e keni bërë shumicën e ofertave gjatë vitit 2009? *Vetëm një përgjigje*

Në Autoritete Kontraktuese (AK) në Tiranë	1
Në AK në të njëjtin rajon me kompaninë tuaj	2
Në AK në rajone të tjera të Shqipërisë	3

20. Mesatarisht gjatë një procedure prokurimi ku ju merrni pjesë, sa shpesh takoheni me specialistë të prokurimit të autoritetit kontraktues?

Asnjëherë, çdo gjë bëhet online	1
1 apo 2 herë, vetëm për të sqaruar disa gjëra	2
Çdo herë që unë kam nevojë gjatë asaj procedure prokurimi	3

21. Krahasuar me periudhën kur procedura e prokurimit ishte vetëm me letër, si ka ndryshuar aksesi i kompanisë suaj lidhur me njoftimin për tendera dhe dokumentat e tenderit?

Është rritur	1
Nuk ka ndryshuar / Është pothuajse i njëjtë	2
Është ulur	3

22. Krahasuar me periudhën kur procedura e prokurimit ishin vetëm me letër, si ka ndryshuar numri i procedurave të prokurimit ku kompania juaj ka marrë pjesë?

Është rritur	1
Nuk ka ndryshuar / Është pothuajse i njëjtë	2
Është ulur	3

IV. EKSPERIENCA E DERITANISHME ME SPE-në

INTERVISTUES: *Kërkojini të intervistuarit të përqendrohet në përvojën më të fundit të kompanisë së tij me SPE-në kur t'i përgjigjet këtyre pyetjeve. Nëse tenderi i fundit u anulua, këshillojini t'i referohen procedurës së prokurimit të fundit të përfunduar, ku ata kanë bërë një ofertë.*

Informacion i përgjithshëm për këtë procedurë

23. Kur u njoftua dhe u përfundua procedura e fundit e prokurimit në të cilën ju paraqitët një ofertë?

23.a. Data e njoftimit: Muaji: _____, 2009

23.b. Data e përfundimit: Muaji: _____, 2009

24. Cili ishte rezultati për kompaninë tuaj?

Fituat proçedurën e prokurimit	1
Humbët proçedurën e prokurimit	2
U skualifikuat	3

25. Çfarë ofruat në këtë proçedurë të prokurimit?

- Mallra
- Punë
- Shërbime

26. Në cilin autoritet kontraktues e paraqitët këtë ofertë (përmes SPE-së) ?

Ministri	1
Agjenci e pavarur e qeverisë	2
Bashki / Qark	3
Komunë	4
Prefekturë	5
Degë agjencie qendrore në nivel lokal	6
Shoqëri aksionere (Sh.a.) (si OSSH, Posta Shqiptare)	7

27. Ku ndodhet autoriteti kontraktues që bëri këtë procedurë të prokurimit?
Vetëm një përgjigje.

Në Tiranë	1
Në të njëjtin rajon me kompaninë tuaj	2
Në një rajon/ zonë tjetër të Shqipërisë	3

Akresi në informacion

28. Si e keni marrë secilin nga llojet e mëposhtme të informacionit për këtë procedurë prokurimi (në të cilën ju ofertuat)? *Zgjidh të gjitha që aplikohen.*

	Nëpërmjet SPE-së / (Faqes se internetit të APP-së)	Buletini i Prokurimeve (botim i shtypur)	Duke i shkruar AK-së dhe/ose duke marrë një letër nga AK-ja	Duke telefonuar/takuar personalisht zyrtarin e prokurimit	Nga ofertues të tjerë	Nuk morafare informacion	Nuk Aplikohet
Njoftimi për tender dhe dokumentat standarte të tenderit	1	2	3	4	5	6	9
Përgjigje ndaj pyetjeve tuaja/kërkesave në lidhje me dokumentat standarte të tenderit	1	2	3	4	5	6	9
Informacion mbi hapjen e ofertave	1	2	3	4	5	6	9
Njoftim për klasifikimin e ofertave	1	2	3	4	5	6	9
Njoftim skualifikimi për ofertën tuaj dhe arsyet	1	2	3	4	5	6	9
Njoftim kualifikimi (short-listuar)	1	2	3	4	5	6	9
Njoftim për fitimin e tenderit ose lidhjen e kontratës	1	2	3	4	5	6	9

Lehtësia në përdorim

29. Si e vlerësoni ndërveprimin me SPE-në gjatë hapave të mëposhtme për këtë procedurë të prokurimit?

	Shumë e lehtë	E lehtë	E vështirë	Shumë e vështirë	Nuk aplikohet
Të gjeni njoftimin për tender	1	2	3	4	9
Të shkarkoni dokumentat e tenderit	1	2	3	4	9
Të ngarkoni dokumentat e tenderit	1	2	3	4	9
Të ngarkoni ofertën financiare	1	2	3	4	9
Të dërgoni pyetje/kërkesa për AK-në	1	2	3	4	9
Të merrni përgjigje nga AK-ja	1	2	3	4	9
Të merrni njoftime/raporte që SPE-ja dërgon për statusin e tenderit	1	2	3	4	9
Ndërveprimi juaj në përgjithësi me SPE nga fillimi deri në përfundim të procedurës së prokurimit	1	2	3	4	9

30. Çfarë problemesh keni hasur gjatë ndërveprimit me SPE-në për këtë procedurë prokurimi? *Zgjidhni (rrethoni) të gjitha që aplikohen.*

- Duhej shumë kohë për përgatitjen teknikisht të dokumentave të ofertës (konvertimi në versionin e kërkuar, skanim i tyre, etj).
- Ngarkimi i dokumentave të ofertës mori një kohë të gjatë.
- Na u desh që dokumentat t'i ngarkonim vetëm pas orarit të punës sepse gjatë ditës faqja e internetit e APP-së ishte shumë e ngadaltë.
- Faqja e internetit e APP-së nuk përgjigjej kur ishim duke u përpjekur të ngarkonim dokumentat.
- Nuk morëm njoftim që sistemi i kishte pranuar dokumentat që ngarkuam.
- Tjetër (specifiko) _____

V. VLERËSIMI I PËRGJITHSHËM I SPE-së

INTERVISTUES: *Këto pyetje kërkojnë që i intervistuari të përgjigjet për përvojën e përgjithshme të kompanisë me SPE-në gjatë 2009-ës.*

Përfitimet për operatorët ekonomikë

31. Mesatarisht, sa kohë harxhoni ju dhe stafi tjetër i kompanisë që merret me procedurat e prokurimit?

	Deri në 2 orë	2 - 4 orë	5 - 8 orë (një ditë pune)	1-2 ditë pune (9-16 ore)	2-5 ditë pune (16-40 orë)	Mbi 5 ditë pune
Për të kërkuar për njoftime mbi tendera	1	2	3	4	5	6
Për të përgatitur dokumentat e tenderit sipas formatit të kërkuar nga SPE-ja	1	2	3	4	5	6
Për të ngarkuar dokumentet	1	2	3	4	5	6

32. Krahasuar me sistemin shkresor me letër, si kanë ndryshuar kostot, përsa i përket burimeve njerëzore dhe financiare, për të përfunduar pjesëmarrjen tuaj në procedurat e prokurimit? *Vetëm 1 përgjigje.*

	Deri në 25 %	25-50%	Më shumë se 50%	
Janë ulur	1	2	3	
Janë rritur	4	5	6	
Janë të njëjta (s'ka ndryshim)				7

Besimi në SPE-në

33. Kur përdorni SPE-në, sa besim keni ju që:

	Shumë besim	Kam deri diku besim	Nuk kam besim	Nuk e di/ Pa përgjigje
Do të merrni përgjigje në kohën e duhur nga AK-ja për pyetjet/kërkesat që ju paraqisni	1	2	3	9
Përgjigja e AK-së do të adresojë në mënyrën e duhur pyetjet/kerkesat tuaja (pra, do të japë informacionin e duhur dhe të shprehur qartë)	1	2	3	9
Dokumentat e ofertës që ju paraqisni nuk ndryshohen gjatë procedurës të prokurimit	1	2	3	9
Dokumenti i ofertës financiare që ju ngarkoni në SPE mbetet konfidencial dhe nuk aksesohet paraprakisht nga AK-të apo palë të tjera	1	2	3	9
Dokumentet e ofertës suaj hapen në kohën e caktuar zyrtarisht për hapjen e ofertës;	1	2	3	9
Vlerësimi i ofertës dhe procesi i përcaktimit të fituesit janë të drejtë dhe objektiv	1	2	3	9
Niveli juaj i përgjithshëm i besimit në SPE-në	1	2	3	9

34. Bazuar në përvojën tuaj të përgjithshme me SPE-në, si i vlerësoni aspektet e mëposhtme të sistemit të prokurimit elektronik në Shqipëri aktualisht?

	Shumë mirë	Mirë	Kënaqshëm	Jo kënaqshëm	Nuk e di / Pa përgjigje
Transparenca e sistemit	1	2	3	4	9
Disponueshmëria e informacionit publik në lidhje me procedurat e prokurimit	1	2	3	4	9
Cilësia e informacionit të dhënë në dokumentat e tenderit (i lehtë për ta kuptuar dhe ndjekur)	1	2	3	4	9
Cilësia dhe dhënia në kohën e duhur e informacionit nga specialistët e prokurimit (sa të qarta, të kuptueshme, dhe shpjeguese janë)	1	2	3	4	9
Kapaciteti i SPE-së dhe karakteristikat që ju lejojnë të merrni pjesë në një procedurë prokurimi duke harxhuar sasi të arsyeshme të kohës dhe mjeteve financiare.	1	2	3	4	9

VI. DEMOGRAFIA

D1. Gjinia

Mashkull	1
Femër	2

D2. Moshë

18 - 25 vjeç	1
26 - 40 vjeç	2
41 – 55 vjeç	3
56 – 70 vjeç	4

D3. Niveli arsimor

Nuk ka edukim formal	1
Shkollë tetëvjeçare (përfunduar)	2
Shkollë e mesme (përfunduar)	3
Universitet (përfunduar)	4
Master ose Doktoraturë	5

Monitoring the usage of the E-procurement System

FINAL REPORT

This report is made possible by the support of the American People through the Millennium Challenge Corporation Albania Threshold Program II (MCCA2), administered by the United States Agency for International Development (USAID.) The contents of this report are the sole responsibility of the American Chamber of Commerce in Albania and do not necessarily reflect the views of the Millennium Challenge Corporation, USAID or the United States Government.

Prepared by the American Chamber of Commerce in Albania

Prepared for the Millennium Challenge Corporation Albania Threshold Program II

September 2010

Table of Contents

List of tables and graphs	50
Abbreviations	51
1. Executive summary	52
2. Methodology	55
a. Survey of Economic Operators	
b. Survey of Contracting Authorities	
3. Findings from the survey of Economic Operators	56
4. Findings from the survey of Contracting Authorities	75
5. Recommendations	81
6. Annexes	82
a. Questionnaire	

List of tables and graphs

Table 1: Sample by district

Graph 1: Sample distribution by legal form of organization (n=300)

Graph 2: Sample distribution by principal business activity (n=300)

Graph 3: Sample distribution by number of employees (n=300)

Graph 4: Company's annual turnover (n=300)

Graph 5: Proportion of company's annual turnover from public procurement (n=300)

Graph 6: Participation in EPS training – Tirana vs. non Tirana

Graph 7: Participation in EPS training vs. need for further training (n=300)

Graph 8: Computer parameters and capacity to interact with EPS (n=300)

Graph 9: Types of internet connection (n=296)

Graph 10: Low speed internet as a problem - Tirana vs. non Tirana

Graph 11: Many interruptions as a problem - Tirana vs. non Tirana

Graph 12: Places where EOs interact with EPS – Tirana vs. non Tirana

Graph 13: First procurement procedure submitted through EPS (cumulative percentage) (n=300)

Graph 14: First procurement procedure submitted through EPS - Tirana vs. non Tirana

Graph 15: Where did you submit most of the bids during 2009? (n=300)

Graph 16: Where did you submit most of the bids during 2009? – Tirana vs. non Tirana (n=300)

Graph 17: Number of bids submitted in 2009 (n=300)

Graph 18: Company's annual turnover vs. participation in procurement procedures during 2009

Graph 19: Company's access to tender notices and STD compared to paper - based system
Tirana vs. non Tirana

Graph 20: EOs participation in procurement procedures compared to the paper-based system (n=300)

Graph 21: Company's annual turnover vs. participation through EPS compared to paper-based system (n=287)

Graph 22: Frequency of contacting the CAs procurement specialists (n=300)

Graph 23: Receiving information during a procurement procedure (multiple responses)

Graph 24: Finding the tender notice and STDs (n=300)

Graph 25: How easy was to upload bid documents? (n=300)

Graph 26: How do you rate the interaction with EPS? (n=300)

Graph 27: Participation in EPS training vs. overall interaction with EPS to complete a procurement procedure (n=299)

Graph 28: Problems faced when interacting with the EPS – multiple responses (n=629)

Graph 29: Time spent to complete a bid for a procurement procedure (n=300)

Graph 30: Cost of human and financial resources to complete a procurement procedure through EPS compared to paper-based system (n=300)

Graph 31: Reduction of costs to complete procurement procedure through EPS compared to paper-based system – Tirana vs. non Tirana (n=246)

Graph 32: Level of confidence in EPS (n=300)

Graph 33: Overall confidence in EPS – by number of bids submitted

Graph 34: How would you rate these EPS aspects? (n=300)

Abbreviations

EOs	Economic Operators
CAs	Contracting Authorities
EPS	Electronic Procurement System
PPA	Public Procurement Agency
PP	Procurement Procedure
OEC	Offer Evaluation Committee
STDs	Standard Tender Documents
AmCham	American Chamber of Commerce in Albania
MCCA2	Millennium Challenge Corporation Albania Threshold Program II

1. Executive Summary

In 2008, the Government of Albania, with support by the first stage of the Millennium Challenge Corporation threshold program, developed and deployed the Electronic Procurement System (EPS), a web-based application that enables the electronic management of public procurement procedures in the country. EPS is managed by the Public Procurement Agency (PPA) and can be accessed through PPA's web page, www.app.gov.al/. Later that year, a Council of Ministers decision mandated that, starting January 1, 2009, all public institutions should issue procurements only through EPS, thus eliminating the use of paper-based procurement procedures.

With this decision, Albania became the first country in the world to implement a 100% electronic procurement system for all public sector procurements above the threshold of 3,000 Euro. This major achievement was internationally recognized when on June 23rd, 2010, PPA received the 2nd place (behind Germany) in the Public Service Awards Program, among public organizations from fifteen countries recognized for excellence in public service by the United Nations Department of Economic and Social Affairs.

During February – March 2010, the American Chamber of Commerce in Albania, with support by the Millennium Challenge Corporation Albania Threshold Program II (MCCA2), conducted a study of EPS based on the experience of public institutions that issue public procurements (contracting authorities CAs) and businesses that participate in public procurement procedures (economic operators EOs). More specifically, the study assessed EPS costs or benefits for the business community, public administration, and the public at large, as well as issues that need to be addressed to improve the system's effectiveness and spread. The study focused on access to EPS for public officials at the central and local government level and businesses that participate in public tenders, as well as the system's fairness, user-friendliness, transparency, and effectiveness.

The study included: (i) a survey consisting of face-to-face interviews with 300 EOs that submitted one or more electronic bids during 2009, located in Albania's 12 districts; (ii) twenty one in-depth interviews with procurement specialists and OEC members from CAs in six regions (Tirana, Shkodra, Fier, Kukës, Korça, and Gjirokastër); and (iii) two focus groups with procurement specialists or members of the offers evaluation committees (OECs) in selected CAs.

Key findings from the survey of EOs

- 34% of respondents began using the EPS in 2008.
- Approximately 28% of respondents said that they attended a formal training on using EPS during 2009. 50% of the surveyed businesses said that they need further training on using EPS.
- Low internet speed in their office was mentioned as a problem by nearly 50% of businesses located outside Tirana, compared to only 27% of Tirana-based businesses.
- The majority of surveyed businesses (93%) prepare and submit their own bids online, while approximately 11% of the interviewed businesses located outside Tirana rely on third parties to complete procurement procedures, meaning people that provide this service for a fee.

- The majority of businesses tend to submit bids for procurement procedures run by CAs near the businesses' location. However, 22% of Tirana-based businesses and 15% of those outside Tirana, when possible, submit bids to CAs in the rest of Albania.
- 70% of surveyed businesses said that using EPS increased the number of procurement procedures in which they participated in 2009, compared to their participation in the paper-based procurement procedures.
- 71% of the respondents said that, during a procurement procedure, EPS is the most frequent channel that they use to contact the respective CA's procurement specialist.
- EPS is the main communication channel for EOs to obtain information during a procurement procedure. Percentages vary by type of procurement notice, with highest EPS usage for notices of qualification (83%), and the lowest for information on bids opening (56%). Personal contacts are used when a business needs information on bid opening (36%) or has questions/needs answers on standard tender documents (20%).
- 90% of the respondents said that it is "very easy" or "easy" to find the tender notice in EPS, while 40% of them said that uploading documents and receiving answers by CAs were "difficult" or "very difficult."
- Approximately 71% of EOs that did not have a formal training on EPS, said that it is "very easy" or "easy" to interact with EPS.
- Approximately two-thirds of the respondents said they can upload tender documents into the system in 8 working hours or less.
- 82% of interviewed businesses said that the human and financial costs of their participation in a procurement procedure have been reduced compared to the costs incurred while participating in paper-based procurement procedures.
- 63% of the respondents rate EPS overall capacity and features as "very good" or "good."

Key findings from in-depth interviews and focus groups with CAs

- CAs said that use of EPS has increased the procurement procedures' efficiency. There are no longer unnecessary delays, and the procedures are completed in a short time. Compared with paper-based procurement procedures, communication between CAs and EOs is flowing much faster.
- Fair competition in procurement procedures is now guaranteed to the maximum, as potential bidders are not known ahead of time, because EOs participation in a given procurement procedure is anonymous until the bid opening day.
- EPS has contributed to increased savings in a procurement procedure, as the greater the number of EOs participating in a procurement procedure, the stronger the competition. And competition brings the offer price down. Most interviewees consider this as a positive trend, but for some of them, this has reduced the quality of the offered services or goods.
- CA representatives stated that the introduction of EPS has increased the transparency in procurement procedures, as it is impossible to change the bid documents in EPS, and everyone involved is aware of this.

- Nearly all CA representatives emphasized that, with the introduction of EPS, professionalism in conducting procurement procedures has increased, and the reputation of public institutions that administer procurement procedures has improved.
- According to CA representatives, in general, the number of cancelled procurement procedures in 2009 was almost the same or decreased, compared to 2008. They do not believe that cancellations were due to failure of EPS. In most cases, bidders are disqualified because their offer documents do not meet the procurement procedure requirements. This leads to cancellation due to insufficient number of responsive bidders for that procurement procedure, as, by law, a successful procurement procedure requires at least two qualified bidders.
- In some districts, due to inadequate IT infrastructure and services, such as computer parameters and internet speed, municipalities and other local CAs have conducted e-procurement procedures by utilizing facilities set up by the respective Regional Council.
- The quality of Internet service is not the same in all the districts of the country, as it mainly depends on the private internet providers. When faced with internet connection problems, specialists at the interviewed CAs have used internet cafés and worked after work hours to complete the respective procurement procedure.
- While EPS has made it possible for bidders from all over the country and, in some cases, for foreign companies as well, to submit bids for any procurement procedure, almost half of EOs that submitted bids at the interviewed CAs are located in the same region where the CA is located.
- Despite the fact that PPA and MCCA1 have provided ample training on EPS for CAs, training on using the system is still needed, especially for OEC members. The fact that EPS changes continuously is another reason for the need to provide continuous trainings.
- All interviewees said that they reached out to PPA when they experienced problems in interacting with the system. However, communication in real time is often difficult, as PPA has made available only one phone number for all CAs in the country.
- Few of the interviewed CAs use EPS to communicate with EOs through EPS “My Requests” menu item during the procurement process, as they find it difficult to use. They use mainly the electronic message function (“Message” menu item). This EPS feature is very important for the electronic communication between CAs and EOs, but it is not frequently used by both.
- Some CAs officials said that it is sufficient to communicate with EOs via official letters or to meet with them in person when EOs appear at CA offices.
- OEC members continue to keep written records of their decisions during the bid evaluation procedure, in the event that the CA needs clarification or additional information on bid documents.
- Almost all interviewees said that they have no problem in using EPS to manage a procurement procedure, but some barriers still exist in communicating with EOs via EPS.

2. Methodology

The EPS survey was conducted through: (i) face-to-face interviews with 300 EOs in Albania's 12 districts; (ii) twenty one in-depth interviews with procurement specialists and offers evaluation committee (OEC) members from CAs in six districts, and (iii) two focus groups with procurement specialists or OEC members in selected CAs. It was initially difficult for AmCham to generate the data base of EOs and CAs through EPS and often EOs contact information was not updated.

a. Survey of EOs. The sample design for the survey of EOs was based on the universe of all EOs registered in EPS that have bid at least once through EPS during 2009. The survey included businesses located in Albania's 12 selected districts: Tirana, Durrës, Fier, Korça, Elbasani, Berat, Vlora, Shkodra, Lezha, Kukës, Dibër, and Gjirokastra. The representative sample consisted of 300 randomly selected EOs, proportionally distributed based on the percentage each district represented against the total of 1,755 EOs. A backup sample was also drawn to substitute for refusals or businesses that could not be located.

The EOs survey was conducted through face-to-face interviews. The targeted respondent was the person directly responsible for the procurement procedures in the company. The survey instrument was a standard questionnaire, designed by AmCham with input by MCCA2. Questions were grouped into four sections aiming to capture business's experience in using EPS based on the most recent procurement procedure that they participated in, as well as their overall perception and ideas regarding EPS.

b. Survey of CAs. CAs experience with EPS was explored through in-depth interviews with 13 procurement specialists and 8 OEC members in six districts, for a total of 21 interviews. AmCham interviewed six such specialists in Tirana and three in the each of the five following districts: Shkodra, Fier, Kukës, Korça, and Gjirokastër. The targeted CAs included central institutions, local government units, and public companies (sh.a.). AmCham used the the list of all CAs published in the PPA website for January-December 2009 to select CAs that would be interviewed. In addition, AmCham organized two focus groups with CAs in Elbasan and Vlora districts.

AmCham prepared a guide for the in-depth interviews and a moderation guide for conducting the focus groups. The issues were grouped in topics aiming to cover all aspects of EPS usage during all stages of a procurement procedure.

3. Findings from the survey of Economic Operators

Presentation of results

The results presented below are mainly in the form of frequencies and cross-tabulations. The main variables used for cross tabulations are: (a) *Business location* - businesses are divided into two groups: “*Tirana*”, which includes businesses located in Tirana district, and “*non-Tirana*”, which includes businesses located in the rest of the selected districts; (b) *Company’s annual turnover*; and (c) *Participation in formal training on EPS*.

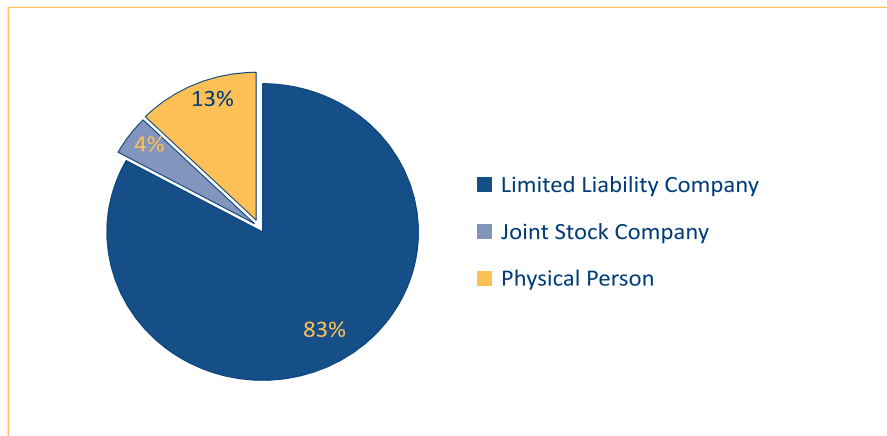
The total number of responses is indicated on each chart or graph. Percentages are rounded to the nearest whole number. The margin of error for a sample size of 300 is 5.2% at a 95% confidence level. For some questions, the sample size was smaller (as noted) hence the margin of error is higher.

The geographic distribution of the sample is shown below:

Table 1. Sample by district

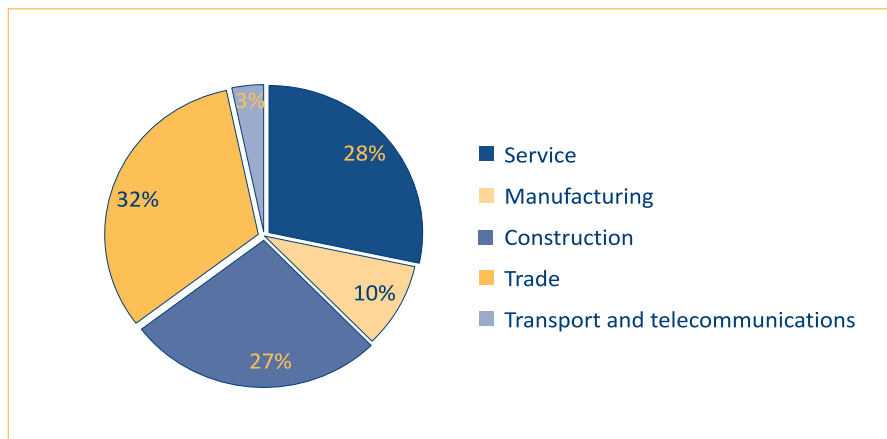
District	Respondents	Percentage of sample
Berat	13	4
Dibër	7	2
Durrës	17	6
Elbasan	23	8
Fier	29	10
Gjirokastra	9	3
Korça	18	6
Kukës	10	3
Lezha	6	2
Shkodra	19	6
Tirana	132	44
Vlora	17	6
Total	300	100

Graph 1: Sample distribution by legal form of organization (n=300)

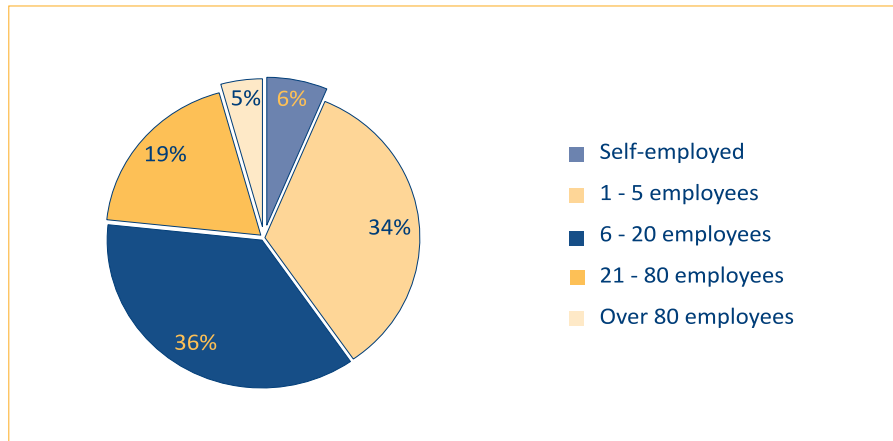
The majority of the interviewed EOs (83%) are Limited Liability Companies, while 13% are Physical Persons. Joint Stock Companies represent only 4% of the sample.

Graph 2: Sample distribution by principal business activity (n=300)

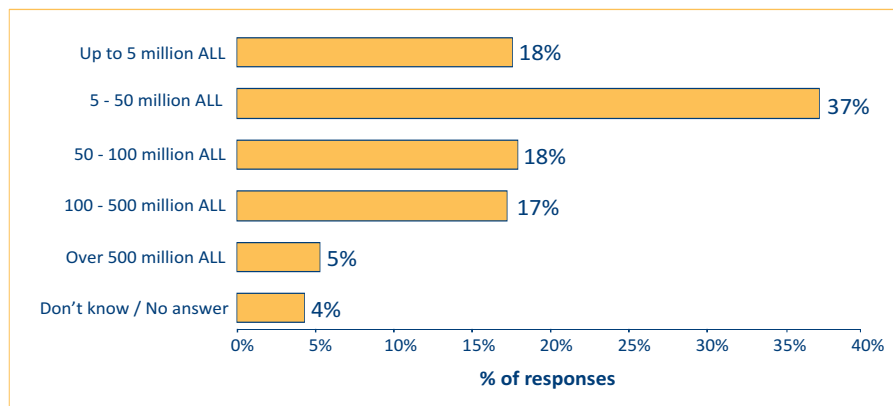
The sample is diversified according to the company's principal sector of activity. The interviewed businesses are mostly involved in trade (32%), services (28%), or construction (27%).

Graph 3: Sample distribution by number of employees (n=300)

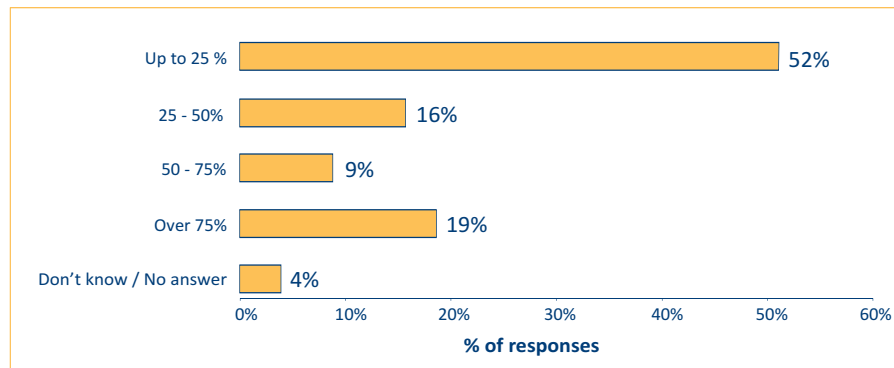
95% of businesses that participate in public procurement procedures are classified as small or medium enterprises, employing fewer than 80 workers, while only 5% have more than 80 employees. A total of 40% of the interviewed businesses have 5 or fewer employees (self-employed businesses are included here).

Graph 4: Company's annual turnover (n=300)

The sample included a full range of businesses by annual turnover. Businesses with 5 million Lek or less in annual turnover represent 18% of the sample.

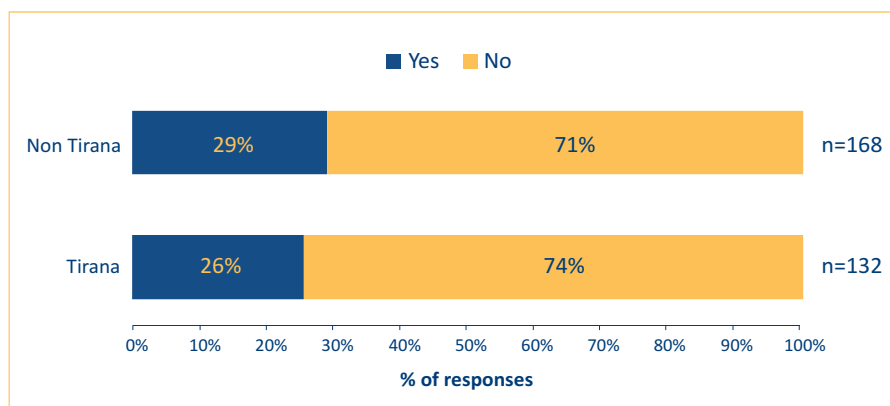
Graph 5: Proportion of company's annual turnover from public procurement (n=300)

Slightly more than half of respondents said that 25% or less of their annual turnover comes from public procurement. Approximately 28% of the surveyed businesses derive at least half of their annual turnover from public procurement.

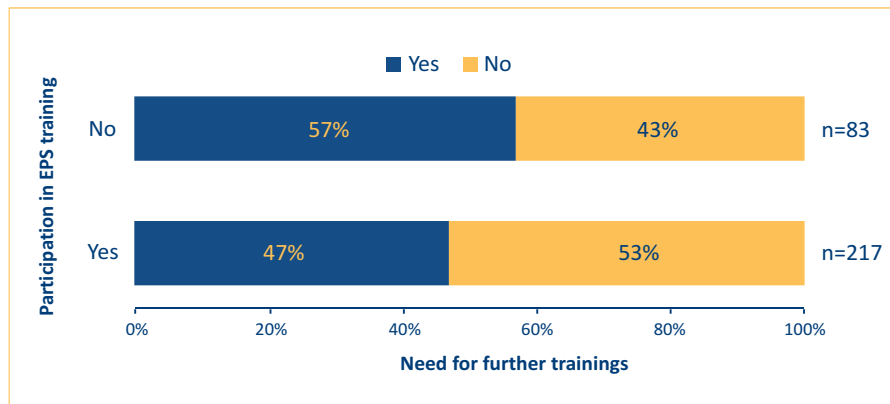
The following section focuses on economic operators' human and IT capacities. Respondents were asked about training on using the EPS and the infrastructure (computers and internet access) needed to complete a procurement procedure.

Graph 6: Participation in EPS training – Tirana vs. non Tirana

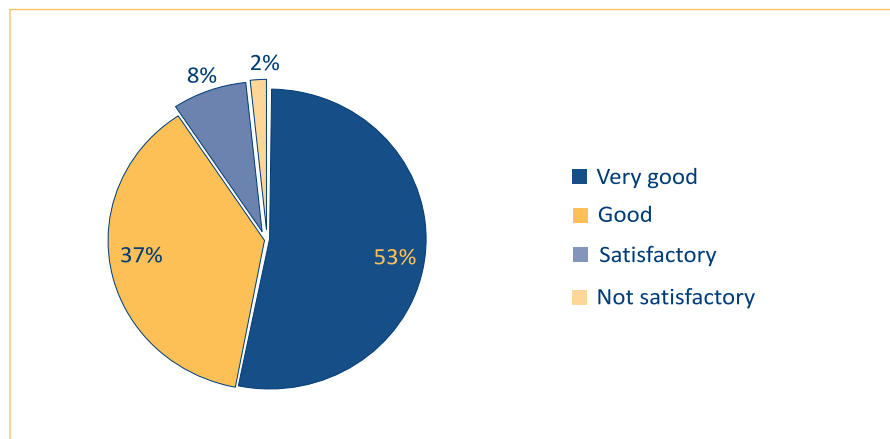
Approximately, 28% of respondents said that they attended a formal training on using EPS during 2009. The results varied only slightly between Tirana and non-Tirana respondents.

Graph 7: Participation in EPS training vs. need for further training (n=300)

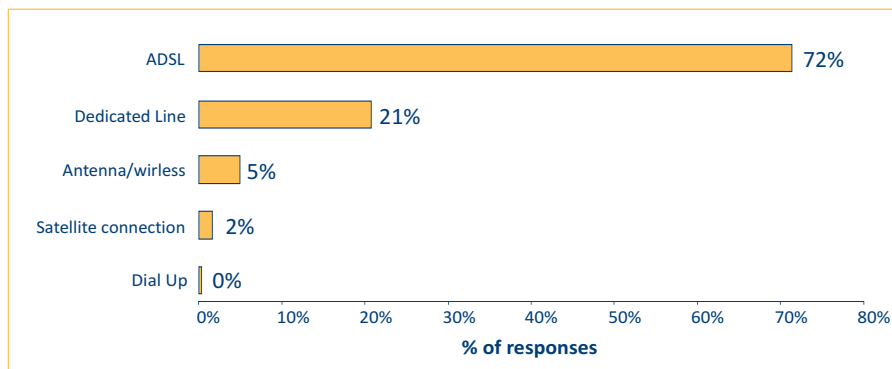
47% of the respondents that had already received training vs. 57% of those that had not, said that there is a need for further training on using EPS.

Graph 8: Computer parameters and capacity to interact with EPS (n=300)

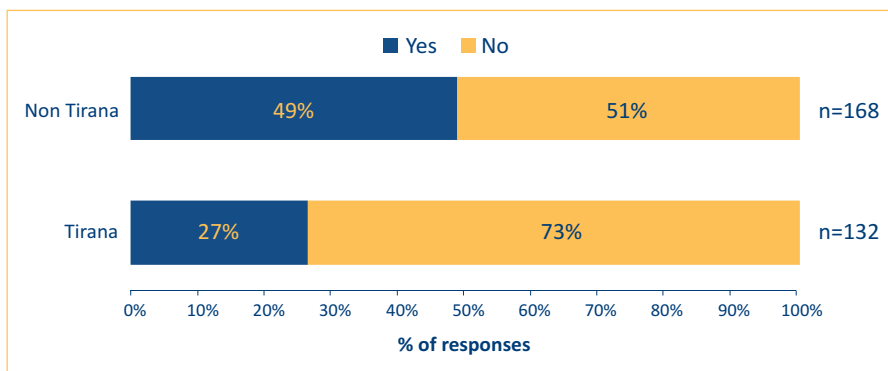
Businesses participating in e-procurement generally indicated that they have adequate equipment capacity to complete a procurement procedure online. When asked to rate the capacity and parameters of the computers that they use to interact with EPS, 90% of the respondents, who were the persons in charge of administering the company's participation in a procurement procedure, rated them as "very good" or "good".

Graph 9: Types of internet connection (n=296)

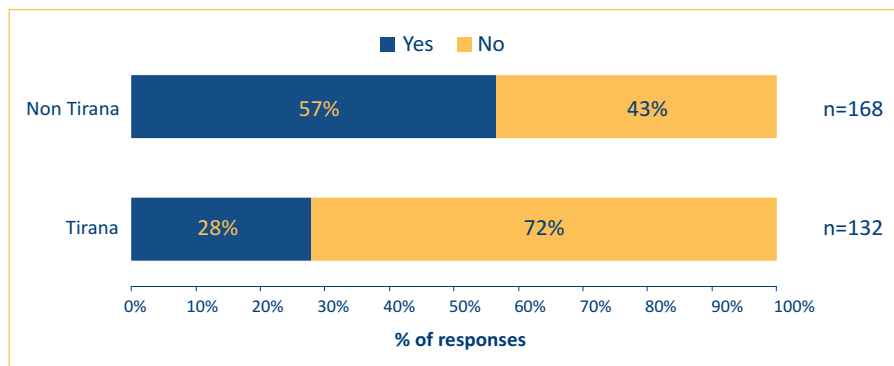

72% of the interviewed businesses have ADSL connection to internet.

Graph 10: Low speed internet as a problem - Tirana vs. non Tirana

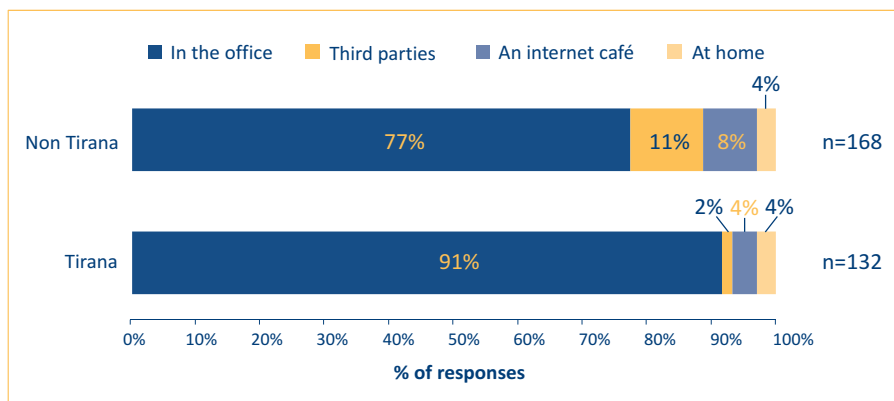

Graph 11: Many interruptions as a problem - Tirana vs. non Tirana

As shown in graphs 10 and 11 above, businesses located outside Tirana have a considerably higher incidence of problems in using the internet - both low speed and interruptions – than Tirana-based businesses.

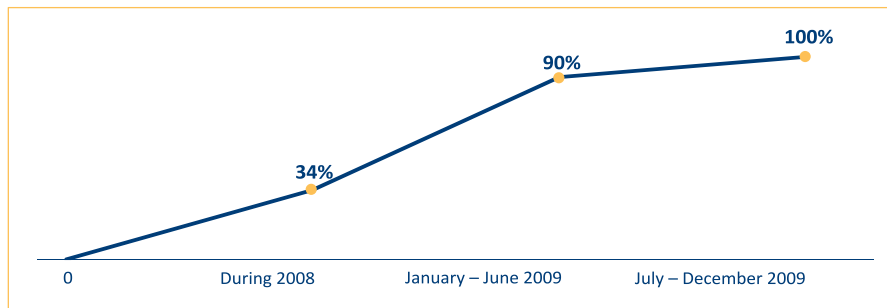
Graph 12: Places where EOs interact with EPS – Tirana vs. non Tirana

Businesses were asked about the location that they use to access EPS. 91% of Tirana-based businesses and 77% of those outside Tirana use their company's office to interact with EPS. Interestingly, 11% of the interviewed businesses outside Tirana rely on third parties who provide service to complete a procurement procedure. Also, 8% of non-Tirana based businesses vs. 4% of Tirana businesses use internet cafes to access EPS.

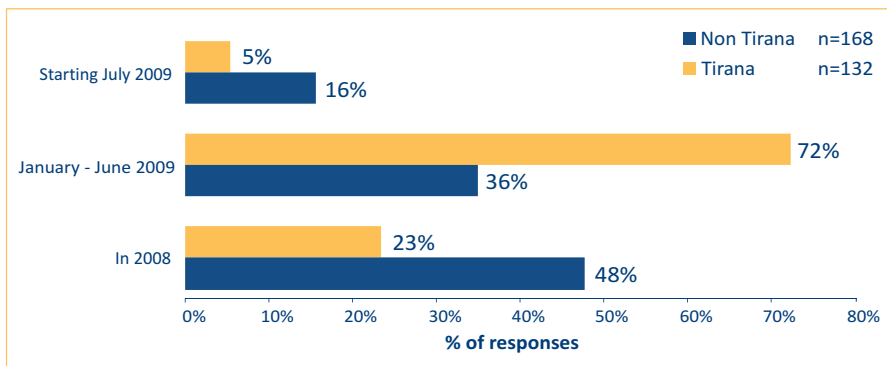
An important objective of this survey was to assess EOs' general experience in using the EPS during 2009. This was the first year when all public procurement procedures were conducted online, through EPS.

Graph 13: First procurement procedure submitted through EPS (cumulative percentage) (n=300)

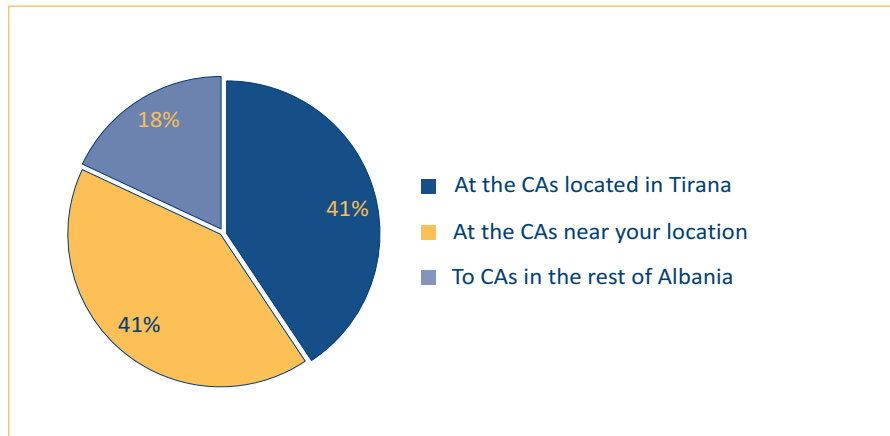
34% of the interviewed businesses said they started using EPS in 2008. The remainder submitted their first electronic bid in 2009, most of them during the first six months of the year.

Graph 14: First procurement procedure submitted through EPS - Tirana vs. non Tirana

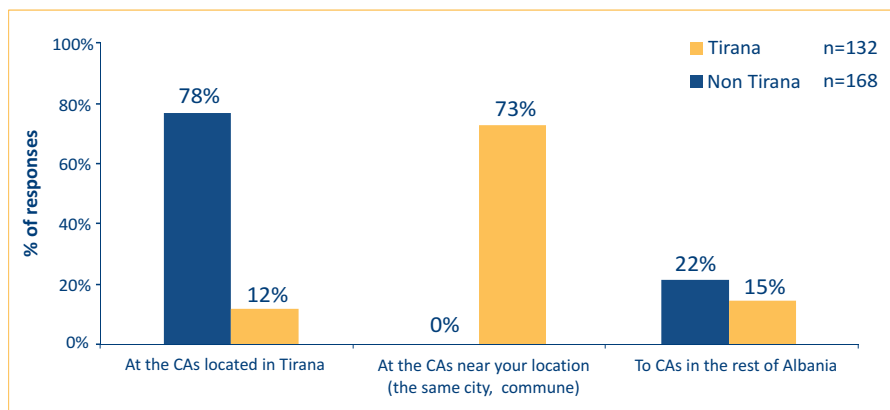
A higher proportion of Tirana-based EOs (48%) submitted their first procurement procedure through EPS in 2008 than non-Tirana EOs (23%). A total of 72% of EOs located outside Tirana submitted their first bid through EPS between January – June 2009, when e-procurement became mandatory.

Graph 15: Where did you submit most of the bids during 2009? (n=300)

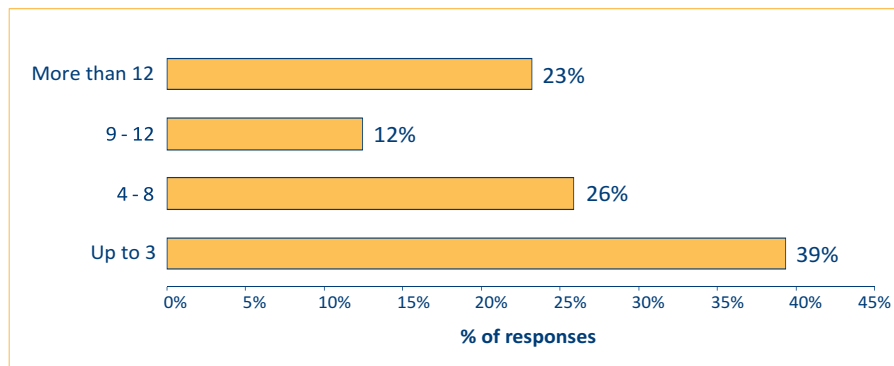
Only 18% of the surveyed businesses submitted bids regardless of location. Half of the remaining EOs (41%) submitted bids mostly to CAs located in Tirana and the other half mostly to CAs in other locations.

Graph 16: Where did you submit most of the bids during 2009? – Tirana vs. non Tirana (n=300)

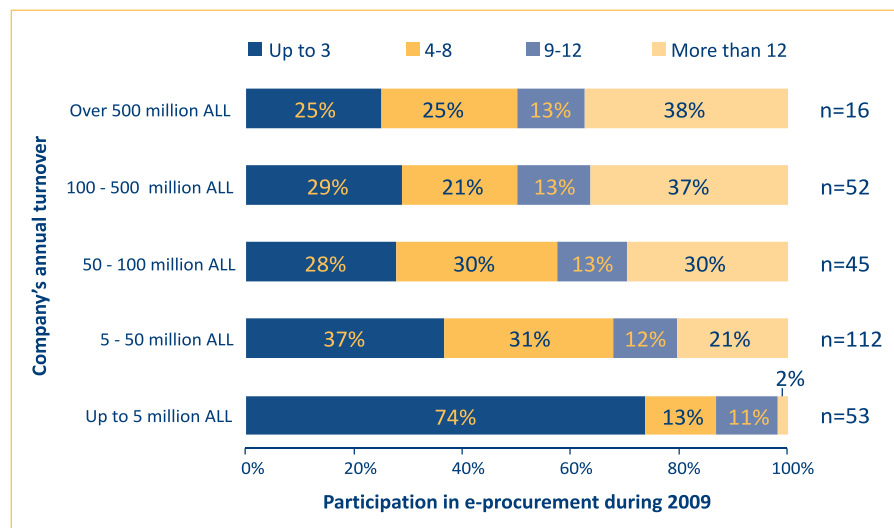
Only a small proportion of EOs submitted most of their bids to CAs in districts other than the one where the EO is located. 78% of Tirana-based respondents and 73% of non-Tirana respondents said that they submitted most of their bids to CAs at or near their company's location.

Graph 17: Number of bids submitted in 2009 (n=300)

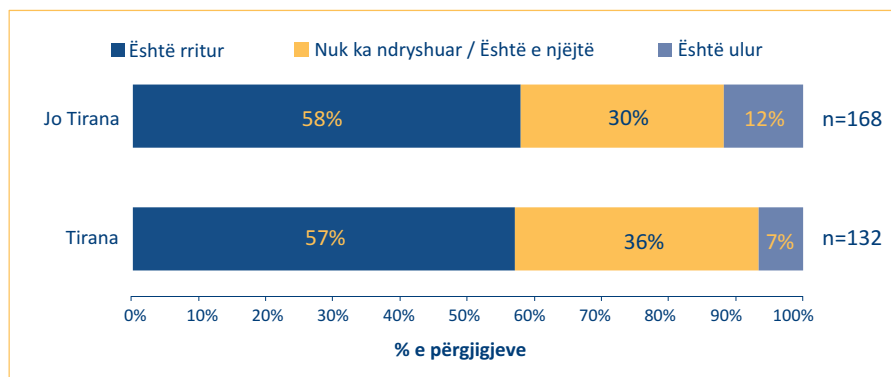
35% of the interviewed businesses submitted bids for 9 or more procurement procedures during 2009. 39% of EOs submitted bids for 3 or fewer procurement procedures.

Graph 18: Company's annual turnover vs. participation in e-procurement during 2009 (n=278)

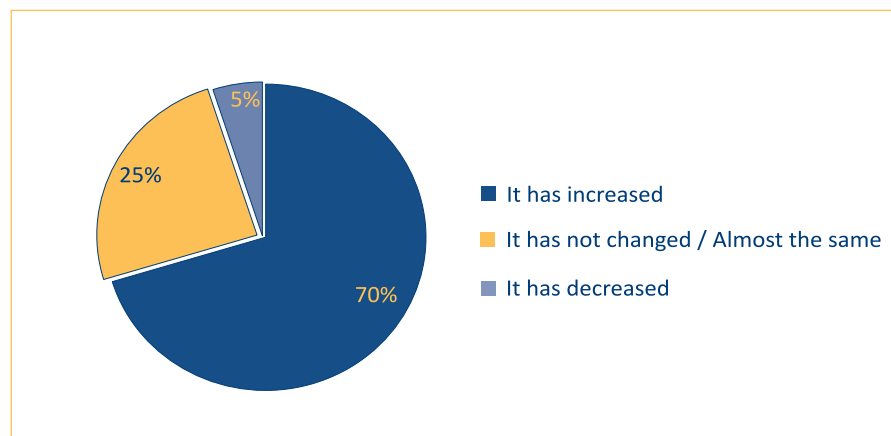
Larger businesses tend to submit more bids. Half of the surveyed EOs with annual turnover of more than 100 million Lek participated in 9 or more procurement procedures in 2009, while, 74% of the interviewed businesses with annual turnover of 5 million Lek or less submitted three bids or fewer in 2009.

Graph 19: Company's access to tender notices and STD compared to paper-based system - Tirana vs. non Tirana

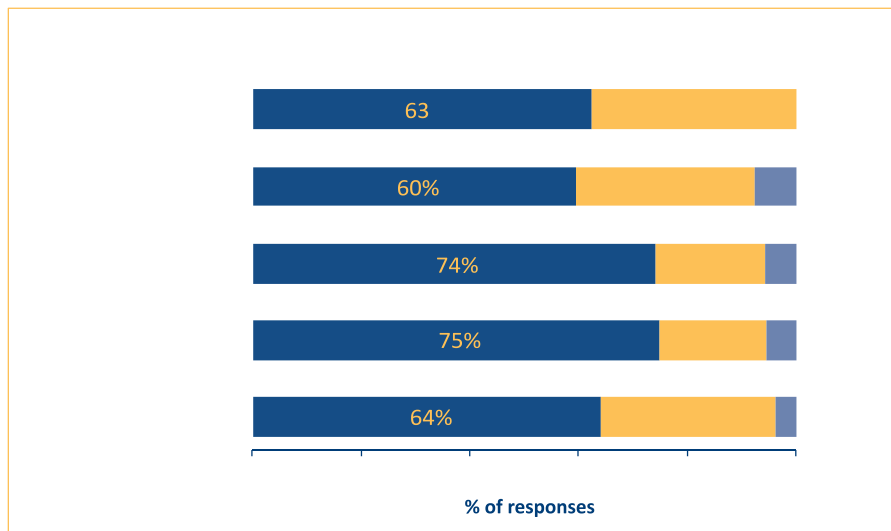
The majority of both businesses located outside Tirana (58%) and Tirana-based businesses (57%) stated that EPS has increased their access to tender notices and standard tender documents (STDs). A small proportion of both groups (respectively, 12% and 7%) indicated that EPS has decreased their access to new procurement procedures in 2009.

Graph 20: EOs participation in e-procurement compared to the paper-based system (n=300)

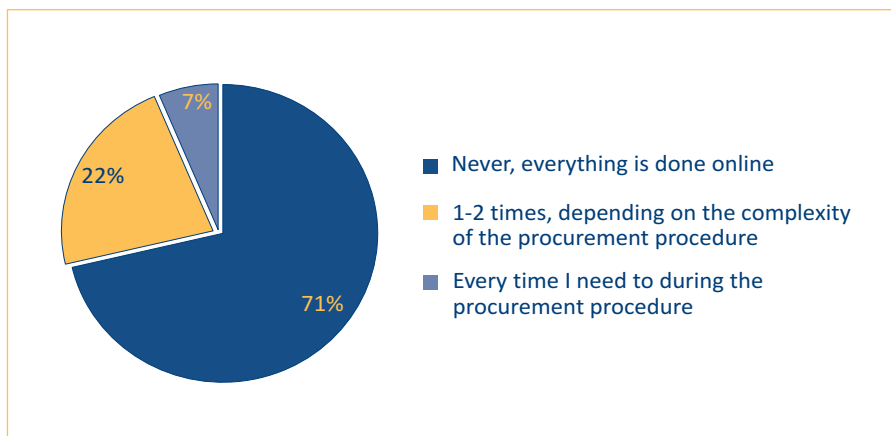

As indicated above in Graph 20, 70% of respondents said that using EPS has increased the number of procurement procedures for which they submitted bids in 2009, as compared to the paper-based system. According to Graph 21, this finding does not correlate with company size.

Graph 21: Company's annual turnover vs. participation through EPS compared to the paper-based system (n=287)

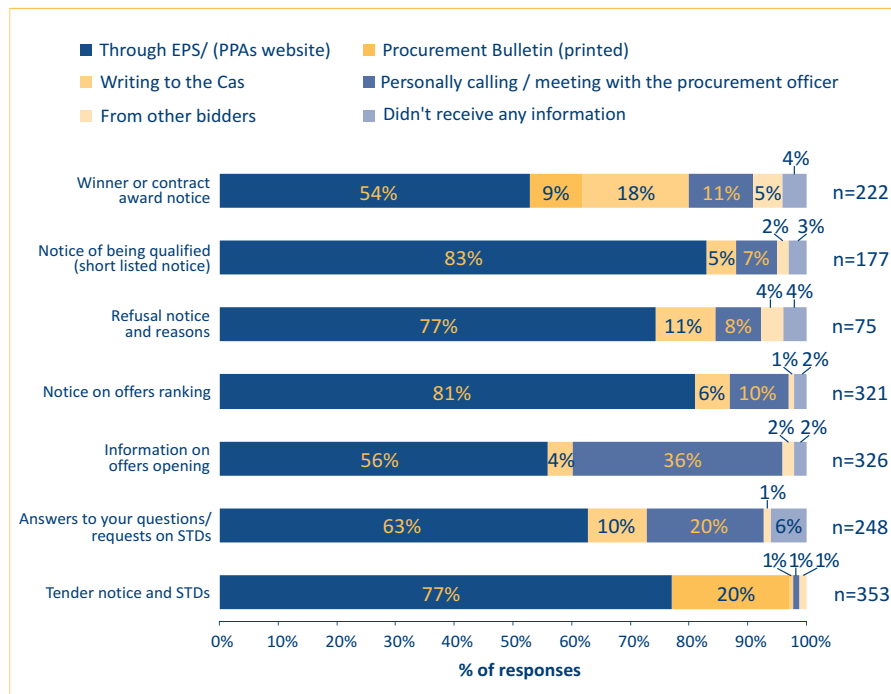

Graph 22: Frequency of contacting the CAs procurement specialists (n=300)

Use of EPS has reduced direct personal contacts of EOs with CAs. 71% of the interviewed businesses said that they communicate only via EPS with respective procurement specialists of the CA to which they have submitted bids. Only 7% of the surveyed EOs still rely on personal contacts with CAs.

Graph 23: Receiving information during a procurement procedure (multiple responses)

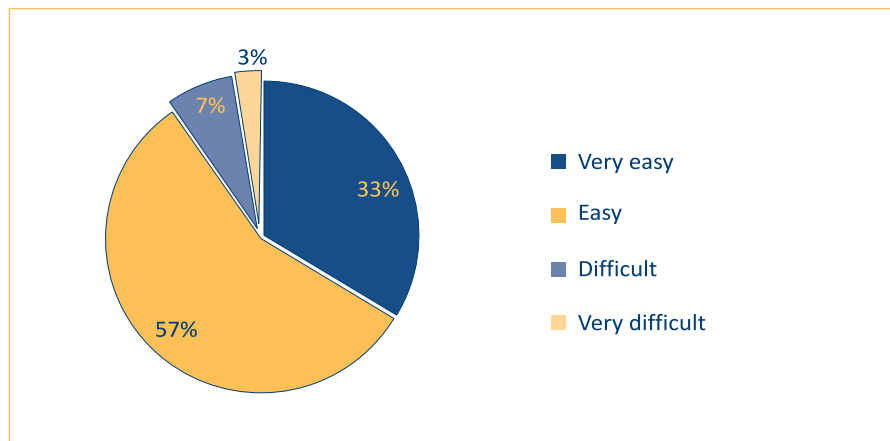

EOs were asked how they receive information during each phase of a procurement procedure. Respondents indicated that they obtain information mostly through EPS. Percentages vary by type of notice, with highest EPS usage for notices of qualification (83%), and the lowest for information on bid opening (56%). 20% of respondents said that PPA Procurement Bulletin still remains a good information source for finding tender notices.

However, personal contact with the CAs procurement officer still takes place in some instances. 36% of the interviewed businesses mentioned that they call or personally meet with the procurement officer when they need information on bid opening, and 20% said that they do so when they have questions/need answers on the standard tender documents.

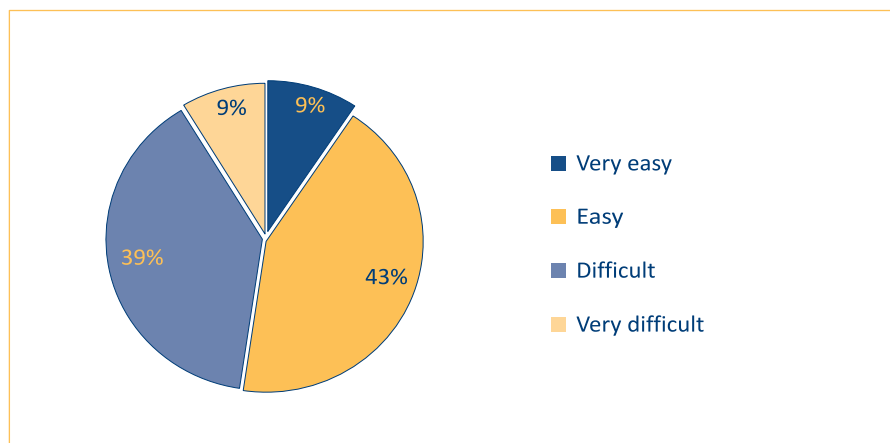
The respondents were asked to rate how easy it was for them to interact with EPS during their last participation in a procurement procedure. Their responses are summarized in graphs 24 to 26.

Graph 24: Finding the tender notice and STDs (n=300)

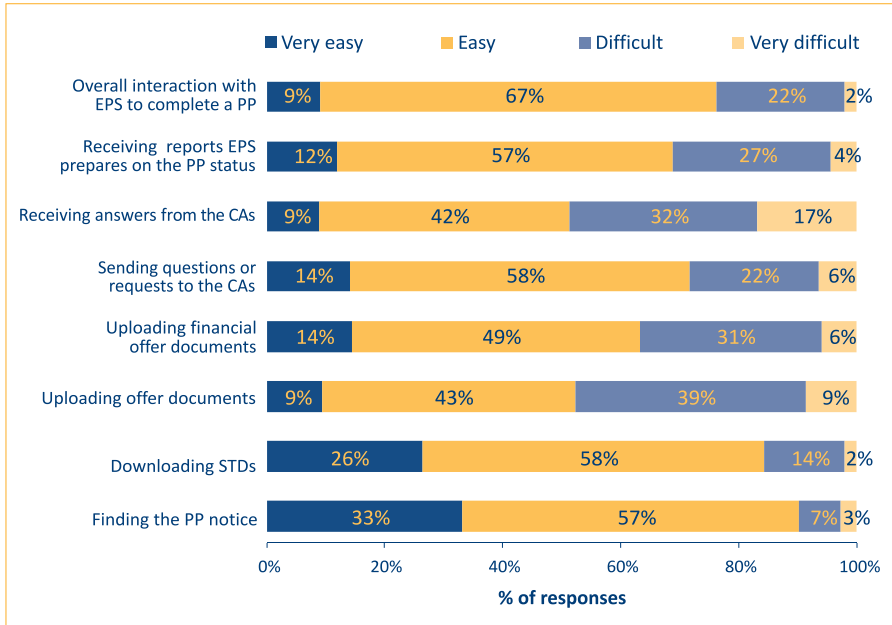
Finding the tender notice and STD, as well as uploading bid documents are two of the most important stages in a procurement procedure. The majority of the interviewed businesses (90%) said that it was 'easy' or 'very easy' to find the tender notice and STDs on EPS.

Graph 25: How easy was uploading of bid documents? (n=300)

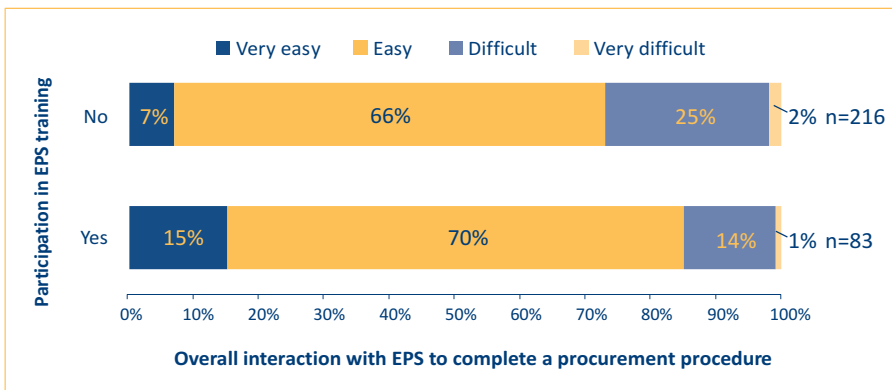
In contrast, 48% of the interviewed businesses find it 'very difficult' or 'difficult' to upload bid documents. The percentages are almost the same for Tirana and non-Tirana bidders.

Graph 26: How do you rate the interaction with EPS? (n=300)

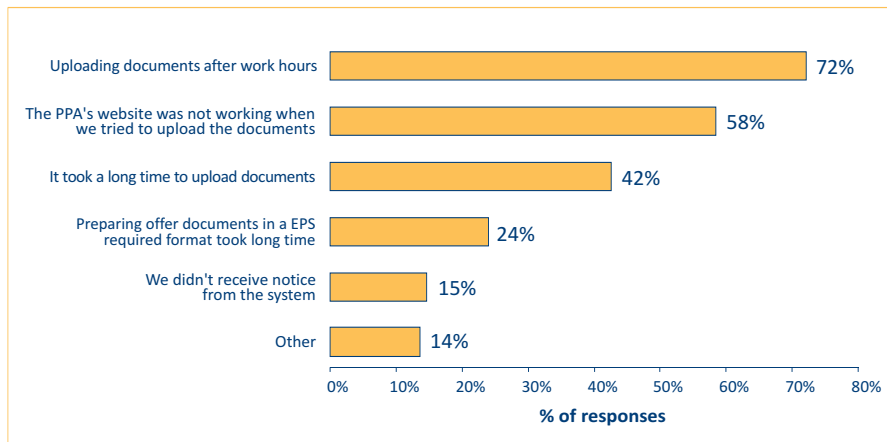
Asked to rate their interaction with EPS in various stages of the last procurement procedure, 76% of the interviewed businesses rated the overall interaction with EPS as “very easy” or “easy”.

Graph 27: Participation in EPS training vs. overall interaction with EPS to complete a procurement procedure (n=299)

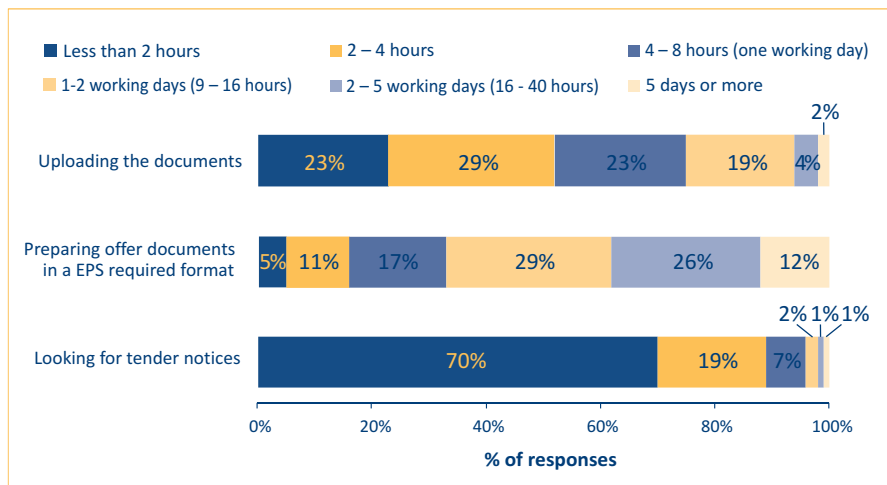
Up to 73% of EOs that did not have formal training on EPS said that it is “very easy” or “easy” to interact with EPS, while 85% of businesses that received formal training found use of EPS “very easy” or “easy.”

Graph 28: Problems faced when interacting with EPS – multiple responses
(no. of responses = 629)

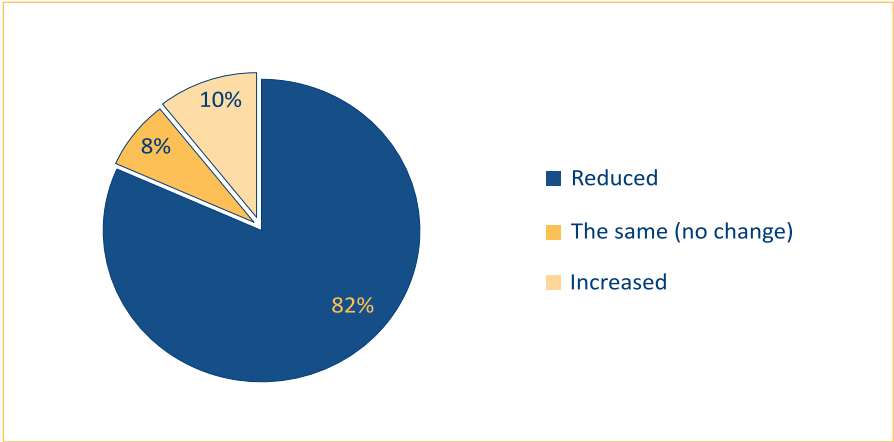
The respondents cited “uploading documents after work hours” (72%), “PPA website was not working” (58%) and “it took a long time to upload documents” (42%) as the main problems that they faced while interacting with EPS.

Graph 29: Time spent to complete a bid for a procurement procedure (n=300)

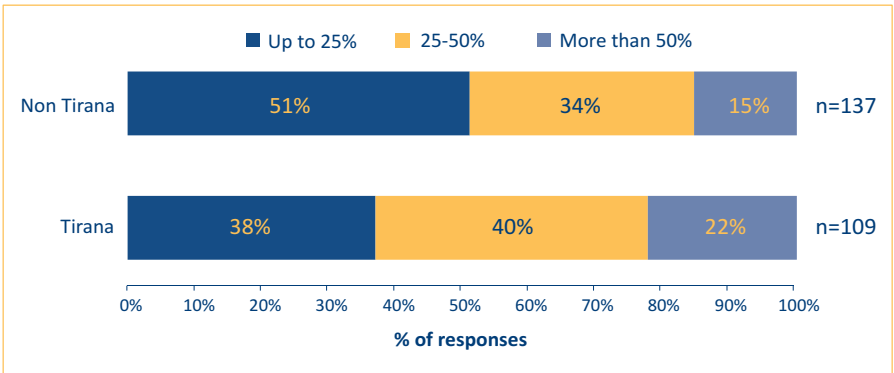
For most of the respondents, *looking for tender notices* and *uploading offer documents* can be done within a working day or less. However, two-thirds of the respondents said that *preparing offer documents in the required format* requires more than one day, and 12% said that it requires more than 5 days.

Graph 30: Cost of human and financial resources to complete a procurement procedure through EPS compared to paper-based system (n=300)

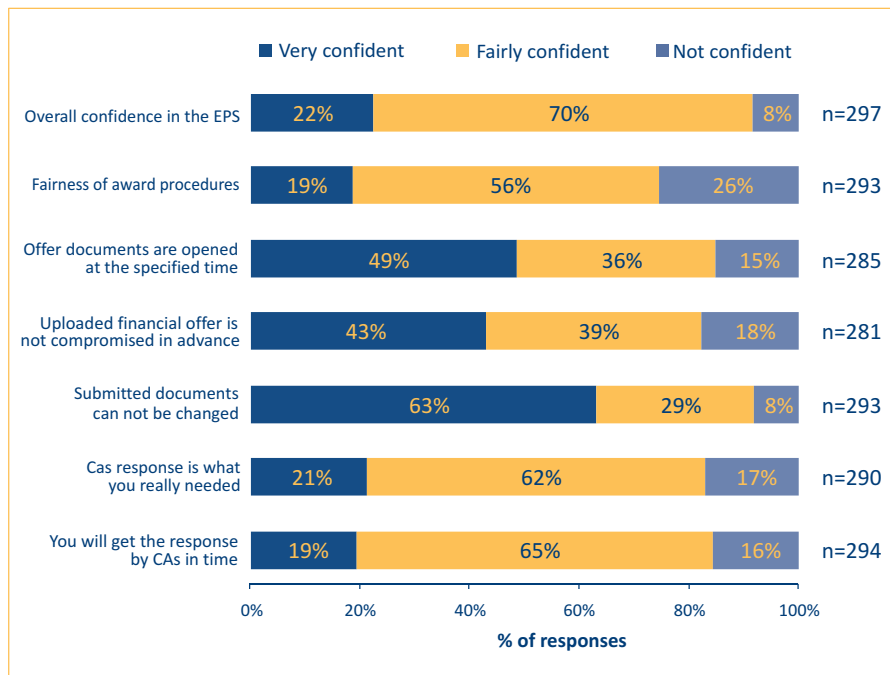
82% of the interviewed EOs said that the cost (human and financial) of participating in a procurement procedure through EPS has been reduced compared with the paper-based procurement system.

Graph 31: Reduction of costs to complete procurement procedure through EPS compared to paper-based system – Tirana vs. non Tirana (n=246)

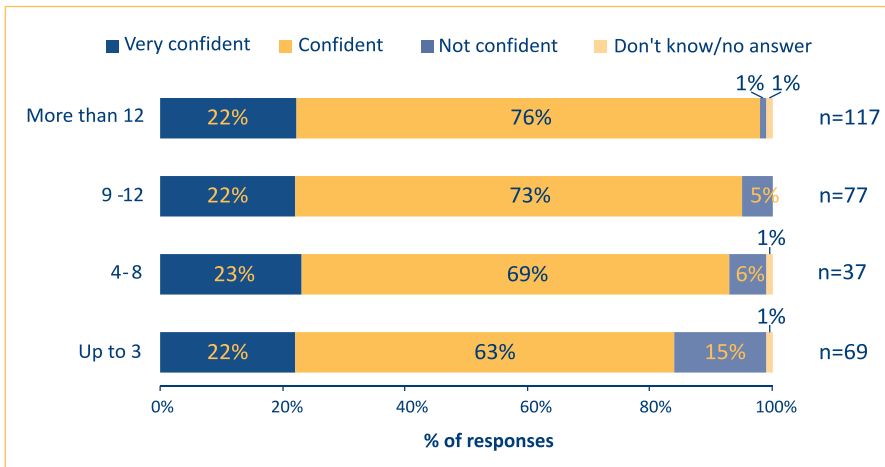
Among businesses that indicated cost reduction from EPS, a total of 62% of Tirana-based businesses indicated that their costs had been reduced by at least 25%, vs. 49% of non-Tirana businesses.

Graph 32: Level of confidence in EPS (n=300)

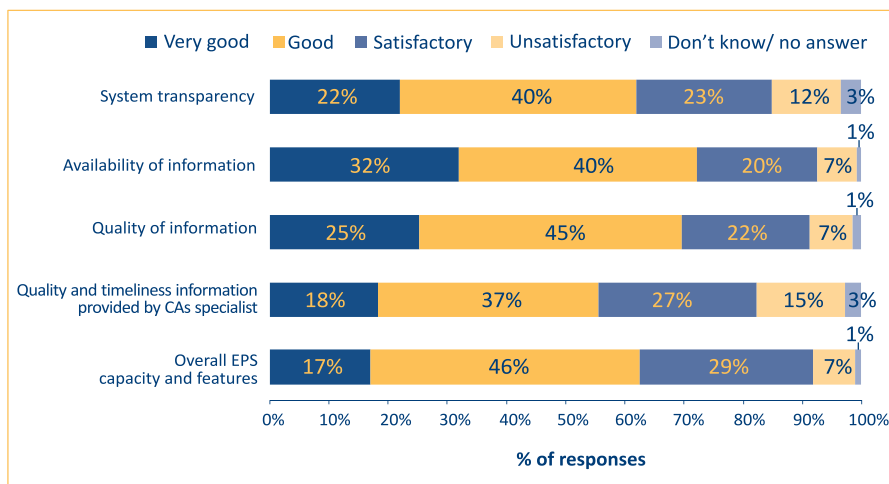
Businesses were asked to rate how confident they are regarding several key aspects of EPS. The data reveal that there is a high level of confidence among the interviewed EOs. Overall confidence is 92% ('very confident' or 'fairly confident'). 92% of the respondents are 'very confident' or 'fairly confident' that *the submitted documents can not be changed while they are in the system*. Some businesses (18%) are not confident that *their financial offer is not compromised in advance* (before bid opening).

Graph 33: Overall confidence in EPS – by number of bids submitted

Overall confidence in EPS is positively correlated with level of participation in e-tenders. While 15% of the interviewed business that participated in three or fewer tenders during 2009 said that they are not confident in EPS, only 5% of businesses that bid on at least 9 tenders said they were not confident.

Graph 34: How would you rate these EPS aspects? (n=300)

The survey results showed a generally high level of EOs satisfaction with EPS on all indices. Most of the responses fall in the 'good' category, followed by 'satisfactory' and 'very good'. Only 7% of the respondents rated the overall capacity and features of the system as 'unsatisfactory.' The highest percentage of 'unsatisfactory' responses (15%) is for *the quality and timeliness of information provided by CA procurement specialists.*

4. Findings from the survey of Contracting Authorities

Findings from in-depth interviews and focus groups with CAs are presented as a summary of the feedback, interpretations, and recommendations that CAs representatives cited during the face-to-face in-depth interviews with them.

1. EPS use

The CA procurement specialists and Offer Evaluation Committee (OEC) members that AmCham interviewed had experience with procurement procedures, were familiar with both types of procurement procedures (paper-based and electronic), and had actively used EPS in 2009. Many of them became seriously engaged in using EPS only when it became mandatory. But, some institutions began to use EPS in 2008, when it first became fully operational.

The number of procurement procedures conducted by each CA since they began to use EPS varied depending on their budget: from two or four e-procurement procedures to 35 and 37.

CAs highlighted that there were many cases when foreign companies submitted bids for various procurement procedures.

During the first months of 2009, when EPS became mandatory, not all CAs and EOs were familiar with or specialized enough to work with EPS. There were cases when EOs asked for technical assistance from the procurement unit of the CA that they wanted to bid to. CA representatives said that in several cases, some EOs paid consultants for assistance in using EPS.

Most of the interviewees noted that, despite a difficult start on both sides, EOs are now confident in using the system and for the majority of procedures, documents are loaded into the system in the required format. The average number of EOs that participate in e-procurement procedures is more or less the same in all interviewed CAs: about 6-8 EOs per e-procurement procedure, which is considered by CAs an acceptable number of bidders.

Half of EOs that bid at the interviewed CAs are located in the same region with the CA that they bid to, while the others are located in the rest of the country. In many e-procurement procedures with substantial budget value or when local EOs cannot offer specific works or goods, EOs based in Tirana or in the other regions submit bids. CAs said that the introduction of EPS has increased EO participation at the national level, prompting, for example, EOs from Kukës to bid for an e-procurement procedure in Gjirokastra, and vice versa.

The number of cancelled procurement procedures, compared to 2008, remained in general unchanged or decreased. The interviewees said that all cancelled e-procurement procedures were repeated and completed successfully at a later date.

The issue of e-procurement procedure cancellation is an ongoing concern for CAs, as it leads to repetition of work, waste of time, and delays in using the budgetary funds available, leading, in turn, to a shortage of goods or services needed by the respective public institution. The interviewed CA representatives said that cancellations were not due to failure of EPS, but they were related to EOs that participated in the canceled procurement procedures. According to the interviewees, the only reason for the cancellation of a procurement

procedure is that the documents presented by EOs do not meet the required tender criteria. In these situations, when there are not at least two EOs who qualify, according to the Law nr.9643 "On Public Procurement", dated November 20, 2006, the procurement procedure is cancelled because of lack of competition and it must be repeated from the beginning. On the other hand, some EOs do not submit all the documents requested by the CAs, which leads to their disqualification.

Technical errors by procurement unit specialists in preparing the procurement procedure documents before the procedure is published in EPS are another cause for the cancellation of procurement procedures. CAs can correct the mistakes on procurement procedure documents only up to the moment when these documents are not uploaded in EPS. Once the procurement procedure documents are uploaded in EPS, CAs can only cancel the procedure, but cannot revise the documents.

In some cases, e-procurement procedures were canceled because no bids were submitted.

II. Contracting authority capacity (infrastructure and human resources)

With the e-procurement becoming mandatory as of January 1, 2009, CAs took appropriate measures to ensure that they had the computers and Internet access needed to use EPS. About half of the interviewees said that their CA had only three computers available for the procurement unit and OEC members. It should be noted that in some regions, aware of difficulties faced by municipalities and other local contracting authorities (which could not fully comply with technical requirements for using the EPS), the respective Regional Council set up a room with computers and internet access in its premises. Every contracting authority in that region could use this room to manage its e-procurement procedures.

A few CAs assigned a room equipped with computers and Internet connection that procurement specialists and OEC members could use to interact with EPS. OEC members, with assistance by the procurement unit specialists, often need to meet and discuss the offers submitted by EOs. Some CAs have established a special room with additional computers and Internet access dedicated to these meetings. They can meet in these offices and also have the opportunity to interact with EPS. This helps OEC members a lot, because the process takes place quickly and it is done in real time.

Interviewees said that the computers that their CAs use to interact with EPS have very good technical parameters: they allow for uploading and downloading documents with ease and have the needed software to work with a multitude of document formats. Almost all CAs have ADSL internet connection. In some cases, they have two ADSL lines with normal speed to ensure that they have continuous Internet connection, as a backup.

Because of the procurement procedures deadlines, specialists at the interviewed CAs cannot afford to wait for the Internet service to improve, and they need to find other solutions to continue their work. There have been many cases when procurement specialists or OEC members had to go to Internet cafes or other institutions to complete the procedure or had

to work after official working hours. Internet service is not the same in all regions of the country, as it depends on the private companies (Internet Service Providers -ISP) that offer this service in various areas.

IT departments in some CAs had the capacity and financial ability to establish an intranet network within the institution. This network is widely used to develop the procurement procedures on a regular basis, and it helps OEC members and the procurement unit to complete their work. However, not every CA had the necessary knowledge to develop intranet. Some of the CAs that don't have intranet did not know about intranet and how could it be used in their daily work.

All interviewees had received training on EPS by PPA, initially supported by the first stage of the Millennium Challenge Corporation Threshold Program in Albania (MCCA1). The training sessions were conducted in late 2008 and early 2009. PPA trained CA procurement specialists and distributed training materials, manuals, and an illustrative CD on EPS usage. Training on EPS was also offered by the USAID-funded Local Government Program (LGPA), and business organizations, such as AmCham.

OEC members need additional training. All interviewees said that they wanted training to continue. Not all CAs specialists that have access to EPS are familiar with this system. The fact that EPS changes continuously while being upgraded accentuates the need for continuous training.

All interviewees said that, when they experienced problems in interacting with EPS, they reached out to PPA to address these problems. But CAs have encountered problems while trying to communicate with PPA. The only way to communicate in real time with PPA is by telephone, and the interviewees complained that PPA has made only one phone number available to all CAs in the country. This means that the line is often busy.

The interviewed CAs had experienced some problems while using EPS during 2009. The most frequent problems are:

- EPS site malfunctioned, thus interrupting the process of uploading the procurement procedure documents or the process of publishing the procurement procedure notice.
- EPS site malfunctioned several times during 2009 and many procurement procedures and documents were deleted – procedures had to be restarted and documents needed to be uploaded again under PPA guidance.
- PPA changed the format for the procurement procedures in lots and added it to EPS without prior training or clarification for CAs. This led to the many technical problems that CAs encountered while trying to set up a lot procedure through EPS.
- CAs were unable to upload STDs on EPS and were obliged to send a CD with STDs to PPA so that the PPA specialist could upload them.
- CAs encountered problems when they lost an account password and tried to reactivate it in the system. CAs managed to communicate with PPA and the assistance offered by PPA specialists was effective. It's important to note that almost 90 percent of interviewees said that with PPA assistance, they were able to accomplish what they needed to do.

III. Communicating through EPS

Interviewees said that they have no difficulty in completing all the steps during the process of preparing the procurement procedure notice, as well as during the evaluation of bidders' qualifications. They are able to complete these processes either on their own or with assistance by a colleague.

Very few of the interviewed CAs use EPS to communicate with EOs through the EPS "My Requests" menu item during the procurement process. Some interviewees said that they did not know that they could communicate with EOs through "My Requests." They communicate with EOs via official letters or meet with them in person when they appear at CA offices. Using "My Requests" to communicate with EOs proves difficult for some CAs, who think that it is enough to use the electronic message function ("Message" menu item) in EPS. There is lack of clarity in the way EPS administers requests by EOs that enter the system, making it unclear to which CA a specific request is addressed.

Generally, CAs communicate with EOs through EPS, or they use EPS simultaneously with official letters. To encourage EOs to use EPS, in some cases CAs send the message via EPS and then notify the respective EO by phone that the message has been sent. They use both "Message" and "My Requests" EPS menu items despite the problems encountered.

A number of OEC members continue to keep written records on their decisions during the offer evaluation process, in the event that they receive a request for clarification or information on bid documents. CAs keep records of this correspondence, as well. During this phase, CAs communicate with EOs via EPS, but also through official letters, if needed. Some CAs prefer to use electronic means and others prefer official letters. The use of electronic messages at this stage offers a great advantage to EOs and CAs, as it eliminates direct contact between them.

Based on the EPS bid opening procedure, CAs do not come in contact with bidders. More than 80% of the interviewees said that they have no direct contact with EOs during this stage. In a very few cases, EOs verbally ask CAs about their offer prices.

There is no established procedure for communicating with EOs during the bid evaluation process. CAs try to make the communication easy for EOs: they communicate with EOs in writing with official letters, via EPS, by telephone, or by asking EOs to appear before the OEC to give explanation. CAs keep official records of this event.

In summary, almost all interviewees said that they have no problem in using EPS to manage a procurement procedure. The insecurities of the first months have evaporated and CAs are now familiar with the system. Barriers still exist in communicating with EOs via EPS. CAs also encounter difficulties in completing the procurement procedures for consultancy services, as it is done in two stages: the first stage, which consist on short listing of the bidders is conducted through EPS and the second one is paper-based. Technically, EPS considers these procurement procedures as incomplete and still in process, although the procedure is, in fact, completed.

IV. Benefits and concerns

CA representatives said that EPS has increased the procurement procedures effectiveness. There are no more delays and the procedures are completed in a short time. Compared with paper-based procurement procedures, communication between CAs and EOs is flowing much faster. Fair competition in procurement procedures has now been guaranteed to the maximum, as potential bidders are not known ahead of time because participation in a given procedure is anonymous until the bid opening day. EOs have no way of finding, through official channels, information about other potential bidders. At the same time, OEC members feel that the burden of unofficial and undue interventions by potential bidders has been lifted from their shoulders, as nobody has information about the bids that have been submitted before the bid opening day. EPS leaves no room for exceptions or concessions in this respect.

CA's cost of conducting procurement procedures is significantly lower as compared to the previous paper-based system. With EPS, CAs do not incur costs for postage, and they save on travel costs, while before they would often send specialists to PPA in Tirana to ensure the delivery of procurement-related documents.

Currently, procurement procedures documents and records are for the most part retained only in electronic form. Some CAs have developed their own system for archiving the procurement documents.

A concern was cited by CAs that they are under tight control by their auditors, and are obliged to print every electronic document to comply with the auditors' requests. The printing costs unnecessarily increase by several times the procurement procedures costs. However, the procurement law does not require CAs to print all offers documents and archive them in paper format that could later be subject to internal or external audit.

Conducting procurement procedures through EPS has resulted in award prices that are less than the fund limit for given procurement procedures. Most interviewees saw this as positive, but some of them thought that this has affected for worse the quality of the offered services or goods. In general, increased EOs participation in procurement procedures has led to increase in competition that, in turn, has the effect of saving the funds used for public procurement.

All interviewees stated that the introduction of EPS has increased transparency in procurement procedures. It is impossible to change the bid documents in EPS and everyone is aware of this. No errors in bid documents can be forgiven or tolerated, because the documents are in the system and they cannot be changed, as could happen with the paper-based procedure. All CAs are highly exposed to audits and cannot make any exceptions.

On the other hand, EOs have become aware that they need to follow precise rules during the bidding procedures and cannot abuse the bid documents: forge them, submit the wrong document, or misrepresent them. OEC members have no incentive to make a concession in this regard, as if they do, the record remains in their evaluation system and they can be penalized for their actions.

Submitting bids via EPS has put an end to the situation when EOs quarreled with each other when they went to CAs office all at the same time to submit their offers.

Nearly all interviewees emphasized that, with the introduction of EPS, professionalism in carrying out procurement procedures has increased, the reputation of public institutions has been improved, and procurement specialists do not fear any longer a potential audit by the High State Comptroller, because all offers and bid documents are saved in EPS, and cannot be changed by another user. Because of all this, EPS users, both EOS and CAs, are more serious and responsible in holding up their part of the bargain while developing and completing a procurement procedure.

5. Recommendations

The following recommendations stem from the findings of the survey with EOs and CAs and aim to provide ideas on further steps to improve EPS efficiency.

- PPA should increase the speed of communication with EPS, independently of the internet connection used by CAs and EOs, taking into consideration that most of them have a medium speed ADSL Internet line.
- PPA should take the necessary technical measures to assure that EPS website works all the time, because interruptions obstruct users' work during and after business hours.
- There is a need for additional training on EPS, because EPS changes continuously while being upgraded. Training with live cases using EPS and with direct interaction with the platform are mostly preferred. Both CAs and EOs emphasized this need.
- EPS should be upgraded to allow CAs to conduct all procurement procedures through EPS, including those for consultancy services and the negotiation with preliminary notice procedure.
- EPS should make it possible for the procurement specialist that is creating a new procurement procedure to correct mistakes that he/she makes before the tender notice is published by reversing the error using a "go back" button, or something similar.
- In cases when a procurement procedure is completed and PPA sends it back to the respective CA for reassessment, EPS should allow the CA to review the procedure without the permission of the system administrator at PPA.
- PPA should revise the "My Requests" menu item on EPS. It needs to categorize requests sent through the EPS by EOs to relevant authorities and procurement procedures. They are currently categorized only by date with no reference to the CA that it is addressed to and the procurement procedure at issue. This makes it very difficult for CAs and EOs to find these requests and the respective answers in EPS.
- The lots procedure needs to be revised to allow bidders to submit the general documents only once.
- EPS should be revised to allow CAs to store intermediate records on OEC's decision. This will help OEC members to keep track of every step during the evaluation process.
- When a bidder makes an appeal before the bid opening date, the procurement procedure in EPS should stop and should not allow for other bids to be submitted for this procurement procedure while PPA is deliberating on the appeal request.
- EPS should generate correct and updated general and contact information for economic operators that interact with EPS, data that could then be accessed by CAs, EOs, and the public.
- The procedure for evaluating EO documents in EPS needs to be revised to comply with the steps that the OEC members are legally required to follow: they evaluate the general documents first, the technical documents second, and then the financial offer. If a bidder does not qualify based on the general documentation, it could be immediately disqualified, and OEC member should not be required to go through step 2 and 3.

6. Annexes

Questionnaire

Evaluating the Electronic Procurement System in Albania

February – March, 2010

Questionnaire Code

District _____	District Code <input type="text"/>
Date:// 2010	
Start time	End time

Interviewer's Code	<input type="text"/>
--------------------	----------------------

Company Name: _____
Respondent: _____
Address: _____
Telephone: _____
Email: _____

Filled in the office:	
Verified by: _____	☐ Valid ☐ Invalid
Verification date:// 2010	
Operator: _____	Code <input type="text"/>

For the interviewer:

This survey is done through a face to face interview. Please, note the following:

- *During the interview, you should read the questions as they are formulated in the questionnaire.*
- *Pay attention to the kind of response that you expect from the respondent for each question (choose one answer / choose all that apply).*
- *Circle the relevant code for each response.*
- *Open questions should be written exactly as said by the respondent.*
- *Instructions are given in italic text.*

Introduction

This survey is part of a study conducted by the American Chamber of Commerce with the support by the Millennium Challenge Corporation Albania Threshold Program II (MCCA2). MCCA2 is a two-year agreement between the Albanian government and the government of the United States, funded by the Millennium Challenge Corporation (MCC) and administered by the U.S. Agency for International Development (USAID).

The Evaluation of the Electronic Procurement System will assess the benefits of the electronic procurement system for businesses and public institutions.

It will evaluate the system's most important elements, such as the transparency, efficiency, ease of use, confidentiality, as well as users' trust in the system, so that necessary system improvements can be identified.

The findings of this study will serve you as a user of the system, as well as the Public Procurement Agency and the contracting authorities.

You have been randomly selected from the list of participating businesses in at least one procurement procedure through the electronic system during 2009.

You should rest assured that your response to this questionnaire will be strictly confidential and there is no way that the data that you provide can be identified in the final outcome of the study. This interview will take about 35 minutes.

It is very important for us to have your full engagement in completing this questionnaire as your contribution towards improving the electronic procurement system. Once the study is completed, we will be happy to share with you a summary of the study's results and recommendations.

If you have any questions regarding the questionnaire, please contact the American Chamber of Commerce through email at info@amcham.com.al or phone at +355692034744.

Thank you!

I. GENERAL INFORMATION

Interviewer: The respondent must be the person directly responsible for administrating, at least, the last procurement procedure that his/her company has participated in.

Focusing on your company and its use of the electronic procurement system, I would like to start this interview with some general questions about you and your company.

1. What is your position in the company, despite your role as procurement officer?

Administrator	1
General Director / Manager	2
Head of Department / Head of Office	3
Chief of Finance or Accountant	4
Company's lawyer	5
Other (specify)	6

2. What is the legal format of your company? *Only one answer*

Limited Liability Company	1
Joint Stock Company	2
Physical person	3
Other (please specify)	4

3. Which of the following sectors best describes your company's activity:
Only one answer

Service	1
Manufacturing	2
Construction	3
Trade	4
Transport and telecommunications	5
Other (specify)	6

4. How many full-time employees does your company have?
Only one answer

Self-employed	1
1 to 5 employees	2
6 to 20 employees	3
21 to 80 employees	4
over 80 employees	5

5. What proportion of the company's annual income comes from public procurement?

Up to 25%	1
25 – 50%	2
50 – 75%	3
Over 75%	4
Don't know/ No answer	9

6. What is the annual turnover of your company?

Up to 5 million leks	1
5 million - 50 million leks	2
50 million - 100 million leks	3
100 million - 500 million leks	4
500 million leks	5
Don't know/ No answer	9

7. In total, how many years of experience do you have with public procurements?

Up to 1 year	1
2 - 3 years	2
3 - 5 years	3
5 - 10 years	4
More than 10 years	5

II. COMPANY CAPACITY TO INTERACT WITH THE EPS

8. Did you or other members of your company's staff dealing with public procurement attend any formal training on e-procurement?

Yes	1
No	2

9. If No, how did you learn to use the e-procurement system?

9.a Self trained

9.b Assisted by a colleague/ friend

9.c Other (specify) _____

10. If Yes, who provided the training? _____

10.a. The Public Procurement Agency

10.b. Millennium Challenge Corporation Albania Threshold Program or another USAID program

10.c. Civil society organization (such as business organizations, etc.)

10.d. Other (specify) _____

11. How long (in days) was the training that you/they attended? _____

12. Do you or other people in the company that directly deal with EPS need any further training on how to use it?

Yes	1
No	2

13. Usually, where do you use a computer with Internet access to submit your bid for a procurement procedure and get information on the process until the procedure is completed?

The respective office in your company	1
An internet café	2
Third parties / People who offer this service for a price	3
Other (specify) _____	4

14. What type of internet connection does your company have?

Dial Up	1
Dedicated line	2
ADSL	3
Antenna / wireless	4
Satellite connection	5
Other _____	6
Don't know/ No answer	9

15. How would you rate the capacity and parameters of the computer that your company uses to submit your bid for a procurement procedure and get information on the process until the procedure is completed?

Very good	1
Good	2
Satisfactory	3
Not satisfactory	4

16. Do you have problems regarding access to internet at your company?

Low speed	1
Many interruption/ broken connections	2
Other _____	3

III. EXPERIENCE WITH THE EPS

17. When did your company make the first bid through EPS?

In 2008	1
In January – June 2009	2
Starting July 2009	3

18. On average, in how many public procurement procedures did your company participate in 2009?

Up to 3	1
4-8	2
9-12	3
More than 12	4

19. Where did you submit bids the most during 2009? Only one answer.

To CAs located in Tirana	1
To CAs in the same region where your company is located	2
To CAs in the rest of Albania	3

20. On average, how often do you meet with the procurement specialist of the contracting authority where you are interested to make an offer?

Never, everything is done online	1
1 or 2 times per bid just to clarify few things	2
Every time I need to during the procurement procedure	3

21. Compared with the period when the procurement procedures were only paper-based, how has your company's access to tender notices and tender documents changed?

It has increased	1
It has not changed / It is almost the same	2
It has decreased	3

22. Compared with the period when the procurement procedures were only paper-based, what is the trend for the number of procurement procedures that your company participated in?

It has increased	1
It has not changed / It is almost the same	2
It has decreased	3

IV. CURRENT EXPERIENCE WITH EPS

INTERVIEWER: Ask the respondent to focus on their company's last experience with the EPS when answering this set of questions. If the last tender was canceled, advise him/her to refer to the latest completed procurement procedure he/she has submitted a bid.

General information for this bid

23. When was the last procurement procedure for which you submitted a bid announced and completed?

23.a. Announcement date: month _____, 2009

23.b. Completion date: month _____, 2009

24. What was the outcome for your bid?

Won the procurement procedure	1
Lost the procurement procedure	2
Was disqualified	3

25. What did you bid for in this procurement procedure?

- a. Goods
- b. Works
- c. Services

26. What type of contracting authority did you submit this bid to (through EPS)?

Ministries	1
Independent government agencies	2
Municipalities/ region	3
Communes	4
Prefecture	5
Central agency branch at the local level	6
Joint stock companies (Sh.a) (like OSSH, Albanian Postal Services)	7

27. Where was the CA that run this procurement procedure located? *Only one answer.*

In Tirana	1
In the same region where your company is located	2
In the rest of Albania	3

Access to information

28. How did you receive the following type of information on this procurement procedure you have bid on? *All that apply*

	Through EPS/ (PPAs website)	The Procurement Bulletin (printed)	Writing to the CAs and/or getting a letter from the CA	Personally calling or meeting with the procurement officer	From other bidders	Did not get any information at all	NA
The tender notice and tender standard documents	1	2	3	4	5	6	9
Answers to your questions/requests regarding the standard tender documents	1	2	3	4	5	6	9
Information on bids opening	1	2	3	4	5	6	9
Notice of the bids ranking	1	2	3	4	5	6	9
Refusal notice for your offer and reasons	1	2	3	4	5	6	9
Notice of being qualified (short-listed)	1	2	3	4	5	6	9
Winner or contract award notice	1	2	3	4	5	6	9

User Friendliness

29. How do you rate the interaction with the EPS during the following steps for this procurement procedure?

	Very easy	Easy	Difficult to some extent	Very difficult	Not applicable
Find the tender notice	1	2	3	4	9
Download tender documents	1	2	3	4	9
Upload tender documents	1	2	3	4	9
Upload the financial offer	1	2	3	4	9
Send questions or requests to the CA	1	2	3	4	9
Receive answers from the CA	1	2	3	4	9
Receive the reports that EPS generates regarding the tender status	1	2	3	4	9
Overall interaction with the EPS from the beginning until the end of the procurement procedure	1	2	3	4	9

30. What kind of problems did you encounter during your interaction with EPS for this tender procedure? *Choose all that apply.*

- a. It was time consuming to technically prepare the bid documents (converting files in the required version, scanning documents, etc.).
- b. It took a long time to upload the bid documents.
- c. We had to upload documents only after business day hours as the PPA web site was very slow.
- d. The PPA web site crashed when we were trying to upload the documents.
- e. We didn't receive a notification that the system had accepted the documents that we uploaded.
- f. Other (specify) _____

V. EPS OVERALL ASSESSMENT

INTERVIEWER: *The following questions ask for the respondent's general experience with the EPS during 2009*

Benefits for economic operators

31. On average, how much time do you and other company staff who deal with procurement procedures, spend to:

	Less than 2 hours	2 – 4 hours	5- 8 hours (one working day)	9-16 hours (1-2 working days)	16-40 hours (2-5 working days)	5 days or more
Look for tender notices	1	2	3	4	5	6
Prepare tender documents in the format required by EPS	1	2	3	4	5	6
Upload the documents	1	2	3	4	5	6

32. Compared to the paper based system, how have the costs, in terms of human and financial resources, to complete your participation in the procurement procedures, changed?

	Up to 25 %	To some extent 25-50%	More than 50%	
They are reduced	1	2	3	
They have increased	4	5	6	
The same (no change)				7

Trust in EPS

33. When using the EPS, how confident are you that:

	Very confident	Fairly confident	Not confident	Don't know/no answer
You will get in time the CA's response to questions/requests that you submit;	1	2	3	9
The CA's response will appropriately address your questions/request (provide the needed information and state it clearly);	1	2	3	9
The bid documents that you submit are not changed during the procurement procedure;	1	2	3	9
Your uploaded financial offer document remains confidential and is not accessed in advance by CAs or other parties;	1	2	3	9
Your bid documents are opened at the time officially assigned for bid opening;	1	2	3	9
The bid evaluation and award process are fair and objective	1	2	3	9
Overall confidence in EPS.	1	2	3	9

34. How would you rate the following aspects of your interaction with the actual e-procurement system in Albania?

	Very good	Good	Satisfactory	Unsatisfactory	Don't know/ no answer
Transparency of the system	1	2	3	4	9
Availability of public information about procurement procedures	1	2	3	4	9
Quality of information (easy to understand and follow) of tender documents	1	2	3	4	9
Quality and timeliness information provided by the procurement specialist (how clear, understandable, and explanatory it is)	1	2	3	4	9
The EPS capacity and features that allow you to participate in a procurement procedure within reasonable amount of time and costs.	1	2	3	4	9

VI. DEMOGRAPHY

D1. Gender

Male	1
Female	2

D2. What is your age?

18 - 25	1
26 - 40	2
41 – 55	3
56 – 70	4

D3. What is your education level?

No Education	1
Elementary School (Completed)	2
Secondary School (Completed)	3
University Degree (Completed)	4
Master or PHD	5